

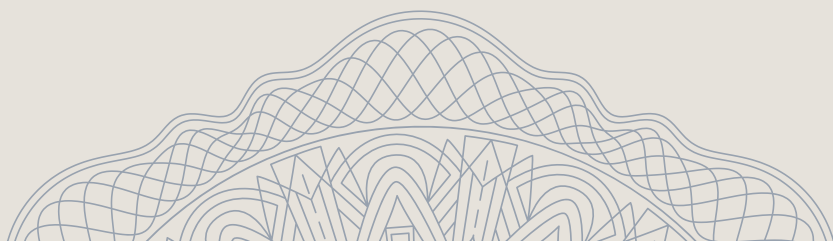

รายงานประจำปี ๒๕๖๐

“งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผลเกี่ยวเนื่อง
โดยตรงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนทุกคน
ดังนั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้อง
ทำความเข้าใจถึงความสำคัญในหน้าที่และความรับผิดชอบ
ของตนให้ถ่องแท้ แล้วร่วมกันคิดร่วมกันทำ ด้วยความอุตสาหะ
เสียสละ และด้วยความสุจริตจริงใจ โดยถือประโยชน์ที่จะ
เกิดจากงานเป็นหลักใหญ่ งานของแผ่นดินทุกส่วน จักได้
ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมกัน และสำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์
คือยังความเจริญมั่นคงให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชน
ได้แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป”

พระราโชวาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2560

พระฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ภาพพระราชทานเป็นภาพประธานด้านหน้าของธนบัตรแบบ ๑๗

พันธกิจ

มุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อม ทางเศรษฐกิจการเงิน
ที่มีเสถียรภาพ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทั่วถึง

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กร ที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ
เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

ค่านิยมร่วม

ยืนตรง มองไกล ยืนมือ ตัดดิน

๗๕

(๒๔๘๕-๒๕๖๐)

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตลอด 75 ปี นับแต่การก่อตั้ง
ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีวิวัฒนาการก้าวหน้าในหลายมิติ
ควบคู่ไปกับบทบาทและกรอบนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีพลวัต

๗๕ ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ ในช่วงของสงครามมหาเอเชียบูรพา เพื่อรักษาอธิปไตยทางการเงินและดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยงานสำคัญในช่วงแรก คือ การผลิตธนบัตรออกใช้ให้เพียงพอในช่วงสงคราม และดูแลเศรษฐกิจของประเทศให้ดำเนินไปได้อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งในขณะนั้น เงินเฟ้ออยู่ในระดับที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์ เกิดปัญหาข้าวยากหามาากแพงทั่วไป

ในการทำหน้าที่ธนาคารกลางของประเทศนับตั้งแต่ก่อตั้ง ธนาคารแห่งประเทศไทยมุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินให้มีเสถียรภาพ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทั่วถึง เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของประชาชนชาวไทย

ตลอดช่วง ๗๕ ปีที่ผ่านมา แม้ต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งจากปัจจัยภายนอกและภายในประเทศ เศรษฐกิจไทยได้เติบโตในระดับที่น่าพอใจ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยโดยรวมดีขึ้นมาก ระบบเศรษฐกิจการเงินของไทยมีเสถียรภาพและมั่นคง อัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำ ระบบสถาบันการเงินเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะสนับสนุนกิจกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจ ขณะที่เงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูงเพียงพอที่จะรองรับความผันผวนของปัจจัยภายนอกประเทศ ประกอบกับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีความโปร่งใส ถือเป็นจุดแข็งที่ทำให้นักลงทุนและนานาชาติเชื่อมั่นในพื้นฐานและศักยภาพของเศรษฐกิจไทย

สารบัญ

สารจากประธานกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย	2
สารจากผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย	4
๑. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	7
๒. ภาพรวมผลการดำเนินงานและการกำกับดูแลกิจการ	15
ภาพรวมผลการดำเนินงานและการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการ ธปท.	16
ภาพรวมผลการดำเนินงานในปี 2560	24
การดำเนินงานในระยะต่อไปตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี	36
โครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน	39
การกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยง	44
๓. การดำเนินงานของ ธปท.	49
สรุปภาวะเศรษฐกิจการเงิน ปี 2560	50
การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน	57
การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน	65
การรักษาเสถียรภาพระบบการชำระเงิน	75
การออกและจัดการธนบัตร	83
การดูแลภาคประชาชน	85
การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในองค์กรและเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ	88
การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจการเงินส่วนภูมิภาค	96
การเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร	101
๔. รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	109
๕. รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน	113
คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย	143

สารจากประธานกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระราชทานแนวพระราชดำริ “สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา” เพื่อสืบสานพระราชปณิธาน และพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองอย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ตลอดจนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประเทศให้เติบโตอย่างยั่งยืน รวมทั้งพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร

เพื่อสนองพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา” คณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้น้อมนำพระราชดำริดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติภารกิจของธนาคารกลาง ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนชาวไทย

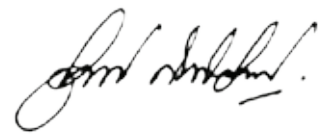
ปี 2560 นับเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านในด้านการดำเนินงานของ ธปท. ที่สำคัญ เนื่องจากเป็นปีแรกของการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ของ ธปท. (2560-2562) ซึ่งคณะกรรมการ ธปท. ร่วมกับ

คณะกรรมการนโยบายทั้ง 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงิน คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ 3 ด้านหลัก คือ (1) การดูแลเศรษฐกิจไทยให้มีเสถียรภาพ สามารถรับความผันผวนของตลาดการเงินและตลาดทุนโลก (2) การพัฒนาระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินไทยให้เติบโตได้เต็มศักยภาพอย่างยั่งยืน และ (3) การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรและบุคลากร ให้มองไกลมีหลักการ และร่วมมือ เพื่อเท่าทันกับพลวัตทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง

โดยงานสำคัญที่คณะกรรมการ ธปท. ขับเคลื่อนจนสำเร็จในปี 2560 ได้แก่ (1) การจัดพิมพ์และออกใช้ธนบัตรที่ระลึก ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตลอดจนการจัดเตรียมและออกแบบธนบัตรแบบ 17 ที่ ธปท. ได้รับพระราชทานพระสาทิสลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ในฉลองพระองค์เครื่องแบบเต็มยศของกองทัพอากาศ เป็นภาพประธานในธนบัตรทุกชนิดราคา ซึ่งจะออกใช้ในปี 2561 (2) การส่งเสริมและสนับสนุนงานสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ธปท. เช่น การส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร การสนับสนุนการดำเนินนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการสื่อสารต่อสาธารณชนในเชิงรุก และ (3) การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารเงินสำรองทางการ

การดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาของ ธปท. นับว่าประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจการเงินโลกที่ท้าทาย ตลาดการเงินและตลาดทุนโลกเคลื่อนไหวอย่างผันผวน เศรษฐกิจไทยในภาพรวมสามารถเติบโตได้ในระดับที่น่าพอใจ สามารถรองรับและต้านทานความผันผวนได้ระดับหนึ่ง ในนามของคณะกรรมการ ธปท. ผมขอขอบคุณ คณะกรรมการนโยบายชุดต่างๆ ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. ทุกท่านที่ได้ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่อย่างทุ่มเทตลอดปี 2560 ที่ผ่านมา จนทำให้การดำเนินงานของ ธปท. สำเร็จลุล่วง การประสานนโยบายและความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเป็นไปอย่างราบรื่น เพื่อขับเคลื่อนและสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างมั่นคงทั่วถึง และยั่งยืน

นายอำพน กิตติอำพน

ประธานกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

สารจากผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปี 2560 เป็นปีแรกของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ.2560-2562) ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และเป็นอีกหนึ่งปีที่บริบทเศรษฐกิจการเงินของโลกต้องเผชิญความท้าทายหลายด้าน เพราะแม้เศรษฐกิจโลกจะมีทิศทางขยายตัวที่ดีขึ้น แต่ความเสี่ยงก็มากขึ้นด้วยจากหลายปัจจัย อาทิ การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางประเทศอุตสาหกรรมหลัก หลังจากที่อยู่ในระดับต่ำมาหลายปี ความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าของสหรัฐอเมริกา ปัญหาความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในหลายพื้นที่ของโลก ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ตลาดเงินตลาดทุนโลกเคลื่อนไหวผันผวน นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดกระทบพฤติกรรมและวิถีการดำเนินชีวิต

ของผู้คน ผลกระทบที่มีต่อรูปแบบการดำเนินธุรกิจก็เห็นชัดเจนขึ้นในหลายภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะภาคสถาบันการเงิน ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจการเงินโลกปี 2560 ที่ท้าทายข้างต้น ธปท. ในฐานะธนาคารกลางของประเทศดำเนินการกิจใน 3 ส่วนสำคัญ

(1) การดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินให้มั่นคง และสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้เต็มศักยภาพ โดยในปี 2560 ธปท. ดำเนินนโยบายการเงินผ่อนปรนอย่างต่อเนื่อง เพื่อดูแลภาวะการเงินให้คล่องตัวไม่เป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของเศรษฐกิจควบคู่กับการดูแลเสถียรภาพของระบบการเงิน แม้ภาวะในตลาดเงินตลาดทุนโลกผันผวนมาก แต่เศรษฐกิจไทยยังสามารถเติบโตในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจมหภาคของไทยที่แข็งแกร่ง อัตราเงินเฟ้อและการว่างงานที่ต่ำ สถานะด้านต่างประเทศที่เข้มแข็งเงินสำรองระหว่างประเทศในระดับที่สูง รวมทั้งฐานะสถาบันการเงินที่มั่นคง ถือเป็น “ภูมิคุ้มกัน” สำคัญที่สามารถรองรับแรงปะทะจากความผันผวนจากภายนอกและเอื้อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทยขยายตัวได้ในอัตราที่สูงขึ้น

การรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบสถาบันการเงินเป็นภารกิจหลักของ ธปท. โดยในปีนี้ ธปท. ให้ความสำคัญการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจไทย มีการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ Big Data เพื่อจับชีพจรเศรษฐกิจ ป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเฉพาะจุดลามเป็นความเสี่ยงของทั้งระบบการเงิน รวมทั้งเน้นการลงพื้นที่จริงมากขึ้น เพื่อสอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการและประชาชนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ ทั่วประเทศ นอกจากนี้ ธปท. ได้ปฏิรูปกฎเกณฑ์ด้านควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน (FX Regulation Reform) ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปกฎเกณฑ์ในการกำกับดูแลของ ธปท. เพื่อยกเลิกกฎเกณฑ์ที่ล้าสมัยไม่สอดคล้องกับปัจจุบัน เพื่อเพิ่มความสะดวกในประกอบธุรกิจของเอกชน และช่วยให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนมีความสมดุลมากขึ้น รวมทั้งการออกมาตรการดูแลสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล ช่วยลดภาระดอกเบี้ย และเสริมสร้างวินัยทางการเงินที่ดี เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยดูแลการก่อหนี้สินของภาคครัวเรือนให้เหมาะสม รวมทั้ง ไม่ส่งผลกระทบต่อหนี้ภาคครัวเรือนของประเทศ และภาพรวมของเศรษฐกิจในระยะยาว

(2) **การพัฒนาระบบการเงิน** ให้มีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม สร้างโอกาสให้ภาคธุรกิจ และเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชนให้มีราคาถูกและเป็นธรรม รวมทั้งขับเคลื่อนให้ระบบการเงินของไทยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ควบคู่ไปกับการดูแลความเสี่ยงจากนวัตกรรมใหม่ๆ ไปพร้อมกัน ทั้งนี้ การพัฒนาระบบการเงินมุ่งหวังให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ กล่าวคือ หนึ่ง ต้องช่วยเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ให้กับระบบเศรษฐกิจ สอง ต้องสร้างภูมิคุ้มกัน (Immunity) ให้กับระบบเศรษฐกิจ และไม่สร้างความเปราะบางที่อาจทำให้เกิดวิกฤตในอนาคต และ สาม ต้องช่วยกระจายประโยชน์จากการพัฒนาให้ทั่วถึง (Inclusion) ไม่เพิ่มปัญหาความเหลื่อมล้ำซ้ำเติมให้กับสังคมไทย ในปี 2560 งานสำคัญในส่วนนี้ได้แก่ การขับเคลื่อนโครงการ National e-Payment ร่วมกับกระทรวงการคลัง และสมาคมธนาคารไทย ในการพัฒนาระบบ PromptPay ซึ่งถือเป็นถนนด้านการชำระเงินสายใหม่ของประเทศ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานกลาง ที่เอื้อให้เกิดการแข่งขัน และช่วยให้ค่าธรรมเนียมการโอนเงินและการทำธุรกรรมทางการเงินของคนไทยถูกลง และจะช่วยต่อยอดการทำธุรกรรม e-Commerce รวมทั้ง ช่วยให้การโอนเงินสวัสดิการของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้นลดการรั่วไหล การจัดตั้งโครงการคลินิกแก้หนี้ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานกลางที่จะช่วยแก้ปัญหาหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลที่ปกติการเจรจาจะทำได้ยากและเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่สุจริตสามารถหาทางออกได้ นอกจากนี้ ธปท. ได้เปิดให้มีสนามทดลองนวัตกรรมทางการเงิน (Regulatory Sandbox) เพื่อช่วยให้สถาบันการเงินสามารถพัฒนารูปแบบการดำเนินธุรกิจให้เท่าทันกับเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้ง ผลักดันพระราชบัญญัติระบบการชำระเงินฉบับใหม่ ที่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ด้านการชำระเงินตามมาตรฐานสากล และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการชำระเงินของประเทศ

(3) **การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรและบุคลากร** ให้เท่าทันกับบริบทและภารกิจที่เปลี่ยนแปลง พัฒนาศักยภาพให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับการทำงานของธนาคารกลางสมัยใหม่ สร้างทัศนคติที่พร้อมปรับตัว เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีพลวัต และมีความเป็นเลิศด้านการวิจัย ซึ่งไม่ใช่แค่ตอบโจทย์พันธกิจขององค์กร แต่ยังมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน

ข้อคิดและแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ งานอีกด้านหนึ่งที่ ธปท. ให้ความสำคัญ คือ การยกระดับความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพราะระบบเศรษฐกิจการเงินโลกและในประเทศ มีความเชื่อมโยงและซับซ้อนมากขึ้น ทำให้วิกฤตเศรษฐกิจการเงินที่เกิดขึ้นในประเทศอื่นหรือที่เกิดจากภาคเศรษฐกิจอื่นในประเทศ อาจส่งผลกระทบต่อภาพรวมเศรษฐกิจไทย ดังนั้น ความร่วมมือระหว่างองค์กรภายในและต่างประเทศ อาทิ องค์กรรัฐหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศ ธนาคารกลางต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ รวมทั้งช่วยเหลือสอดส่องดูแลเศรษฐกิจซึ่งกันและกัน ตลอดจนช่วยกันป้องกันวิกฤตเศรษฐกิจไม่ให้ลุกลาม จึงมีส่วนสำคัญในการดูแลรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจของประเทศ โดยในปีนี้ ธปท. ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารกลางของ SEACEN ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ และลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับองค์กรภายในประเทศ และต่างประเทศถึง 14 องค์กร

นอกจากนี้ งานสำคัญอีก 2 เรื่องที่ถือเป็นความภูมิใจของ ธปท. ในปีนี้ คือ การได้รับพระราชทานพระราชนุญาตจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ให้จัดพิมพ์ “ธนบัตรที่ระลึก ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” เพื่อถวายความอาลัยและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ของชาวไทย และ การเปิดอาคารศูนย์การเรียนรู้แห่งใหม่ (Bank of Thailand Learning Center) ซึ่งถือเป็นการเปิดประตูบ้านของ ธปท. เพื่อต้อนรับผู้สนใจ โดยมุ่งหวังให้เป็นสถานที่ซึ่งนิสิต นักศึกษา ตลอดจนประชาชน จะได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดกิจกรรมที่จะสร้างแรงบันดาลใจ นิสัยการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้

วิรัตน์ สันติประภาพ

นายวิรัตน์ สันติประภาพ

ผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนยุทธศาสตร์ของธนาคารแห่งประเทศไทย มีเป้าหมายใน 3 มิติสำคัญ

- (1) ดูแลเศรษฐกิจไทยให้มั่นคงมีเสถียรภาพ และมีภูมิคุ้มกัน
- (2) พัฒนาระบบเศรษฐกิจการเงินให้เติบโตได้เต็มศักยภาพอย่างยั่งยืน
- (3) เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรและบุคลากร ให้มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ เพื่อให้เท่าทันกับบริบทสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

ดร.อำพน กิตติอำพน
ประธานคณะกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร¹

ปี 2560 เป็นปีแรกของการวางรากฐานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะธนาคารกลางมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเงินที่เอื้อให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพ มีภูมิคุ้มกันและเติบโตได้อย่างยั่งยืน ทัวถึง พร้อมปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล มีพัฒนาการที่จะตอบโจทย์ของประเทศ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนชาวไทย

บริบทเศรษฐกิจการเงิน

เศรษฐกิจโลกในปี 2560 พุ่งตัวชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะประเทศอุตสาหกรรมหลัก สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยูโร และญี่ปุ่น ซึ่งพัฒนาการที่โดดเด่นนี้เป็นแรงส่งมายังกลุ่มเศรษฐกิจจีนและเอเชีย อย่างไรก็ดี แม้ว่าเศรษฐกิจโลกในภาพรวมจะมีทิศทางดีขึ้น แต่ความเสี่ยงก็ปรับเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะความเสี่ยงที่สหรัฐอเมริกาอาจจะดำเนินนโยบายกีดกันทางการค้า การที่ประเทศอุตสาหกรรมหลักเริ่มทยอยปรับนโยบายการเงินเข้าสู่ระดับปกติ (Monetary Policy Normalization) ซึ่งทำให้ต้นทุนในการกู้ยืมในตลาดการเงินโลกปรับสูงขึ้น รวมทั้งการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของอังกฤษ (Brexit) ในขณะที่ยังต้องเผชิญปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical Risk) ในทะเลจีนใต้และความตึงเครียดในคาบสมุทรเกาหลี ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ตลาดเงินและตลาดทุนโลกเคลื่อนไหวผันผวนตลอดทั้งปี

¹ รายงานประจำปี 2560 ฉบับนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จัดทำและเสนอคณะกรรมการ ธปท. เพื่อให้เป็นรายงานตามมาตรา 57 วรรค 2 แห่ง พ.ร.บ. ธปท. เพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ให้ทราบผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและรายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

เศรษฐกิจไทยในภาพรวมเติบโตแข็งแกร่งขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจมหภาคถือเป็นภูมิคุ้มกันที่ช่วยให้สามารถรองรับความผันผวนของโลกได้ระดับหนึ่ง ในปี 2560 เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้ต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.9 โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนหลักจากภาคการส่งออกที่ขยายตัวดีขึ้น ทั้งในมิติของประเภทสินค้าและตลาดส่งออกที่กระจายตัวมากขึ้น ภาคการท่องเที่ยวที่ยังดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ในระดับสูง และการบริโภคภาคเอกชนที่ทยอยฟื้นตัวต่อเนื่อง การใช้จ่ายของภาครัฐก็ยังเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ การลงทุนโครงสร้างขนาดใหญ่ของภาครัฐมีความชัดเจนขึ้น แม้ว่าอาจจะล่าช้าไปบ้าง ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนยังทรงตัวในระดับต่ำและกระจุกในภาคอุตสาหกรรมที่ส่งออกได้ดี

เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและกระจายประโยชน์ของการเติบโตให้ทั่วถึงมากขึ้น ธปท. มุ่งสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินให้มั่นคง สนับสนุนให้กลไกตลาดทำงานได้อย่างเป็นปกติ พัฒนาระบบเศรษฐกิจการเงินไทยโดยใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการเติบโต รวมถึงปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับภารกิจภายใต้บริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ด้านนโยบายการเงิน

ธปท. ดำเนินนโยบายอย่างผ่อนปรนต่อเนื่อง เพื่อรักษาเสถียรภาพด้านราคาและดูแลภาวะการเงินให้เอื้อต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย โดยตลอดทั้งปี 2560 คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) มีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 เนื่องจากเห็นว่านโยบายการเงินที่ผ่อนคลายเป็นความจำเป็น เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อย่างเข้มแข็งและทั่วถึงมากขึ้น ทั้งนี้ การดำเนินนโยบายได้ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูล Big Data ในการวิเคราะห์เชิงลึกมากขึ้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจไทยอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งเฝ้าระวังและประเมินปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจอย่างทันการณ์ เท้าทันกับความผันผวน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงเฉพาะจุด ลามเป็นความเสี่ยงของทั้งระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการลงพื้นที่จริงมากยิ่งขึ้น เพื่อสอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการและประชาชนถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในภาคเศรษฐกิจต่างๆ และพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินนโยบายตั้งอยู่บนฐานของข้อเท็จจริงที่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง

เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลในภาคการเงินและยกระดับการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ ธปท. ร่วมกับสำนักงาน ก.ล.ต. และสำนักงาน คปภ. จัดการประชุมหารือในระดับนโยบายเป็นประจำ (3-Regulator Steering Committee) เพื่อสร้างกรอบความร่วมมือที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้การกำกับดูแลในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันมีการประสานการทำงานอย่างใกล้ชิดและเป็นไปอย่างราบรื่น

เสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินในประเทศอยู่ในเกณฑ์ดี โดยในปี 2560 อัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำ ขณะที่อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ร้อยละ 0.66 โดยปรับเพิ่มขึ้นจากปีก่อน แม้จะต่ำกว่ากรอบเป้าหมาย แต่ไม่ได้สะท้อนความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะเงินฝืด เพราะเงินเฟ้อที่ต่ำเป็นผลจากปัจจัยด้านอุปทานที่สภาพอากาศเอื้ออำนวย ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดมากเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ดี การคาดการณ์เงินเฟ้อของสาธารณชนในระยะปานกลาง อยู่ใกล้เคียงกับค่ากลางของกรอบเป้าหมาย และคาดการณ์ว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะทยอยปรับสูงขึ้นเข้าสู่ระดับเป้าหมายอย่างค่อยเป็นค่อยไปในช่วงกลางปี 2561 ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ใช้เป้าหมายเดิมของปี 2560 คือ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 เป็นเป้าหมายนโยบายการเงินประจำปี 2561

สำหรับเสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทยอยู่ในเกณฑ์เข้มแข็ง สะท้อนจากการเกินดุลบัญชีเดินสะพัด หนี้ต่างประเทศที่อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับ GDP หรือเทียบกับเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติถือครองตราสารหนี้ภาครัฐในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ความมั่นคงด้านต่างประเทศเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญที่ช่วยรองรับผลกระทบจากตลาดการเงินและตลาดทุนโลกที่ผันผวน โดยปี 2560 เงินบาทแข็งค่าในทิศทางเดียวกับค่าเงินในภูมิภาค สาเหตุจากการอ่อนค่าของเงินดอลลาร์ สหรัฐ และการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดเป็นสำคัญ ธปท. ให้ความสำคัญกับการติดตามและดูแลอัตราแลกเปลี่ยน ไม่ให้ผันผวนเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว จนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการของภาคธุรกิจ รวมทั้งมีมาตรการที่ช่วยให้ภาคธุรกิจเข้าถึงเครื่องมือการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้ดีขึ้น อาทิ การให้ SMEs สามารถซื้อสิทธิในการเลือกเรทล่วงหน้า (FX Option) เพื่อปิดความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนในราคาที่ไม่แพง โดยได้รับการสนับสนุนค่าธรรมเนียมเบื้องต้นจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกระทรวงอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ ธปท. ได้เริ่มโครงการปฏิรูปกฎเกณฑ์ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (FX Regulatory Guillotine) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการปฏิรูปกฎเกณฑ์ในการกำกับดูแลของ ธปท. เพื่อปรับเปลี่ยนหรือยกเลิกกฎเกณฑ์ที่ล้าสมัยและไม่สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน เพิ่มความสะดวกในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน ลดภาระของภาคเอกชนในการขออนุญาต เพิ่มความคล่องตัวในการใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และส่งเสริมให้มีการแข่งขันจากผู้ให้บริการรับแลกเปลี่ยนเงินและโอนเงินระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินให้แก่ SMEs

ด้านระบบสถาบันการเงิน

ธปท. มุ่งส่งเสริมความเข้มแข็งของระบบสถาบันการเงินไทย ด้วยการกำกับดูแลให้มั่นคง มีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการแข่งขันผ่านการสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพแก่ระบบการเงินไทย ในปี 2560 สินเชื่อและคุณภาพของสินเชื่อโดยรวมปรับดีขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่ปรับดีขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ระบบสถาบันการเงินมีเสถียรภาพ มีเงินสำรอง เงินกองทุน และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูงมากเพียงพอที่จะรองรับการขยายตัวของสินเชื่อในระยะต่อไป สำหรับในปี 2560 ธปท. ได้ริเริ่มงานสำคัญในหลายด้าน อาทิ

- การจัดตั้งโครงการคลินิกแก้หนี้ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานกลางเพื่อแก้ปัญหาลูกหนี้บัตรเครดิตที่มีเจ้าหนี้หลายราย ซึ่งปกติการเจรจาจะเป็นไปได้ยาก
- การปรับปรุงหลักเกณฑ์คุณสมบัติสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล เพื่อดูแลการก่อหนี้ภาคครัวเรือน
- การออกหลักเกณฑ์กำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเน้นความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการให้บริการทางการเงิน ที่ต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล
- การออกหลักเกณฑ์กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ในประเทศที่มีความสำคัญเชิงระบบ (D-SIBs) ซึ่งเป็นมาตรการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต เพื่อลดโอกาสเกิดปัญหาที่อาจมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม
- การออกหลักเกณฑ์ช่องทางการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ ให้ยืดหยุ่นและให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ที่เปลี่ยนไป
- การส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึง โดยได้สนับสนุนให้บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติขยายประเภทและจำนวนสมาชิก รวมถึงให้บริการ Bureau Score เพื่อให้สถาบันการเงินมีข้อมูลประกอบการวิเคราะห์สินเชื่อและบริหารความเสี่ยงได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างเตรียมพร้อมเพื่อเข้ารับการประเมินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program และผลักดันการเจรจาวิสาหกิจเพื่อจัดตั้ง Qualified ASEAN Banks เพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทยให้มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการเงินกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น

ด้านระบบการชำระเงิน

ธปท. มุ่งมั่นพัฒนาระบบการชำระเงินให้มีประสิทธิภาพและมีเสถียรภาพ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้นวัตกรรมทางการเงิน เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการให้บริการ เน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งในภาคประชาชนและภาคธุรกิจ เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน ช่วยให้การทำธุรกรรมมีความคล่องตัวมากขึ้น ง่ายขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการทำงาน และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ปี 2560 ธปท. ได้ดำเนินการในหลายเรื่องที่สำคัญ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน อาทิ

- **การผลักดันโครงการ National e-Payment** โดย ธปท. มีบทบาทหลักในการผลักดัน 2 โครงการ คือ 1) โครงการพร้อมเพย์ ที่เปรียบเสมือนถนนการชำระเงินสายใหม่ ช่วยคนไทยมีต้นทุนการโอนเงินต่ำลงอย่างมีนัยสำคัญ และช่วยต่อยอดการทำธุรกรรม โดยเฉพาะ e-Commerce รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการโอนเงินสวัสดิการของรัฐให้มีประสิทธิภาพขึ้น ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมียอดผู้ลงทะเบียนแล้ว 39.3 ล้านหมายเลข มูลค่าการโอนเงินสะสม 4.9 แสนล้านบาท และ 2) โครงการขยายการใช้บัตร เพื่อกระจายอุปกรณ์รับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แพร่หลาย ส่งเสริมการใช้บัตรเดบิตแทนเงินสด ช่วยลดต้นทุนการบริหารจัดการเงินสดของธุรกิจและของประเทศ

- **การปรับเปลี่ยนให้บัตร ATM และบัตรเดบิตเป็นแบบ Chip Card** ภายในปี 2562 เพื่อเพิ่มความปลอดภัยของการใช้บัตร ซึ่งสอดคล้องกับการใช้บัตรเดบิตที่เพิ่มมากขึ้นของประชาชน

- **การยกระดับความปลอดภัยบริการชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ** โดยร่วมมือกับสำนักงาน กสทช. และสมาคมโทรคมนาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่ง Mobile Payment จะเป็นช่องทางชำระเงินที่สำคัญในอนาคต จากปริมาณการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์มือถือที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นถึง 100% จากปีที่ผ่านมา ความปลอดภัยจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดูแล

- **การนำหลักการ Regulatory Sandbox มาใช้เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางการเงิน** เปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการทางการเงินทั้งที่เป็นสถาบันการเงิน และ FinTech Startup นำนวัตกรรมทางการเงินมาทดสอบภายในขอบเขตที่จำกัด ร่วมกับการติดตามดูแลของ ธปท. ทำให้สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ควบคู่ไปกับการควบคุมความเสี่ยง ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้บริการ และลดข้อจำกัดด้านการกำกับดูแล ปัจจุบันมีโครงการที่ผ่านการทดสอบและออกให้บริการในวงกว้างแล้ว คือ โครงการ Standardized QR Code Payment สำหรับการชำระเงินผ่านระบบพร้อมเพย์ และมีหลายโครงการอยู่ระหว่างการทดสอบ ได้แก่ การนำเทคโนโลยี Blockchain มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการหนี้สืบทายาทและการโอนเงินระหว่างประเทศ การยืนยันตัวตนด้วยการตรวจสอบรูปแบบม่านตา (Iris Recognition) รวมทั้งการพัฒนาต่อยอดโครงการ QR Code Payment เพื่อรองรับการชำระเงินด้วยบัตรเครดิต

- **การเสนอ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน** ซึ่ง ธปท. ได้ร่วมกับกระทรวงการคลังนำเสนอกฎหมายใหม่เพื่อใช้ดูแลระบบการชำระเงินที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างกว้างไกล และให้การกำกับดูแลมีความยืดหยุ่น ทันสมัย เอื้อต่อการส่งเสริมนวัตกรรมและเป็นไปตามมาตรฐานสากล ขณะเดียวกันก็มีความปลอดภัย ผู้ใช้บริการได้รับการคุ้มครองดูแล ซึ่งกฎหมายจะมีผลบังคับใช้ช่วงต้นปี 2561

“ธนบัตรที่ระลึก ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้
แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช”

การออกและจัดการธนบัตร

ธปท. บริหารจัดการให้มีธนบัตรใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ในปี 2560 หนึ่งในงานสำคัญ คือ การจัดทำธนบัตรที่ระลึก เพื่อเป็นการถวายความอาลัยและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดย ธปท. ได้รับพระราชทานพระราชานุญาตจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ให้จัดพิมพ์ธนบัตรชุดใหม่ขึ้น คือ ธนบัตรที่ระลึก ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รวมทั้งเตรียมการออกใช้ธนบัตรรุ่นใหม่แบบที่ 17 ที่จะเริ่มนำออกใช้ในปี 2561 นอกจากนี้ ธปท. ให้ความสำคัญกับการทำวิจัย อาทิ การพัฒนาลักษณะต่อต้านการปลอมแปลง การพัฒนาด้านหมึกพิมพ์ วัสดุใช้พิมพ์ วัตถุประสงค์ทดแทน โดยคำนึงถึงการประหยัดทรัพยากรและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งมุ่งเน้นประสิทธิภาพการบริหารจัดการธนบัตร ปรับปรุงกระบวนการเพื่อยกระดับองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ทำให้ในปี 2560 ธปท. ได้รับรางวัลการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่มีความโดดเด่นด้านการปฏิบัติการ (TQC Plus: Operations)

การปรับปรุงการดำเนินงานด้านการบริหารเงินสำรองทางการ

ธปท. ปรับปรุงการบริหารเงินสำรองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการอนุมัติกรอบสำหรับการขยายการลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศ ให้ครอบคลุมการลงทุนในหน่วยลงทุนหรือตราสารทุนต่างประเทศในอนาคต โดยการดำเนินการจะเป็นไปอย่างรอบคอบ ยึดหลักมาตรฐานสากล คือ ความมั่นคง สภาพคล่องและมีพร้อมใช้ และให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้งมีการบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบที่รัดกุม ที่สำคัญมีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ

การดูแลให้ความรู้ทางการเงินและการสื่อสารกับสาธารณชน

การได้รับบริการทางการเงินอย่างเป็นธรรมถือเป็นหนึ่งในสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงจะได้รับ ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้ จึงได้กำหนดให้เรื่องนี้เป็น 1 ใน 12 ยุทธศาสตร์ ที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่สถาบันการเงินจะให้บริการอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม และประชาชนผู้ใช้บริการเข้าใจสิทธิ รวมทั้งสามารถเลือกใช้บริการได้ตรงความต้องการของตน ในปี 2560 ธปท. มุ่งเน้นการยกระดับการกำกับดูแลด้านการขายผลิตภัณฑ์ของสถาบันการเงิน ผลลัพธ์ที่มุ่งหวัง คือ การให้บริการต้อง “ไม่หลอก ไม่บังคับ ไม่รบกวน ไม่เอาเปรียบ” นอกจากนี้ ยังมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ อาทิ การบริหารจัดการเงินและการรู้เท่าทันภัยทางการเงินที่มีรูปแบบหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงกระบวนการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุงกฎเกณฑ์ภายใต้การกำกับของ ธปท. ควบคู่ไปกับการยกระดับการสื่อสารนโยบายและการดำเนินงานของ ธปท. ในการเข้าถึงประชาชนกลุ่มต่าง ๆ กว้างขวางขึ้นโดยการสื่อสารผ่าน Social Media และในวาระครบรอบ 75 ปี ธปท. เปิดอาคารศูนย์การเรียนรู้แห่งใหม่ ซึ่งถือเป็นการเปิดประตูบ้านของ ธปท. เพื่อต้อนรับผู้สนใจ โดยมุ่งหวังให้เป็นสถานที่ซึ่งนิสิต นักศึกษา ตลอดจนประชาชนจะได้มาศึกษาหาความรู้ พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดกิจกรรมที่จะสร้างแรงบันดาลใจ นิสัยการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้

การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจการเงินระหว่างประเทศ

ท่ามกลางบริบทเศรษฐกิจการเงินโลกที่เชื่อมโยงและซับซ้อน ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างร่วมมือในกลุ่มธนาคารกลางและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับทวิภาคี โดยในปี 2560 มีการจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นกับธนาคารกลางอินโดนีเซีย และขยายขอบเขตของกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นกับธนาคารกลางมาเลเซีย เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน รวมทั้งสนับสนุนการค้าและการลงทุนระหว่างกัน นอกจากนี้ได้ลงนามในสัญญา Bilateral Swap Agreement (BSA) กับญี่ปุ่น เพื่อสร้างกลไกรองรับกรณีต้องการความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น รวมถึงมีการต่ออายุความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลหยวน-บาท เพื่อเสริมสภาพคล่องและสนับสนุนให้ภาคเอกชนใช้เงินหยวนและเงินบาทในการชำระธุรกรรมการค้าและการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ และธปท. เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม SEACEN Governors' Conference/High-Level Seminar ครั้งที่ 53 และการประชุมสภาผู้ว่าการ SEACEN ครั้งที่ 37 ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ เมื่อเดือนธันวาคม 2560

การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจและการเงินในส่วนภูมิภาค

ธปท. มีสำนักงาน 3 แห่ง ประกอบด้วย สำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานภาคใต้ ซึ่งทำหน้าที่ติดตามและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจภูมิภาค การสำรวจข้อเท็จจริง ศึกษาเชิงลึกและการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับภาคธุรกิจสำคัญในแต่ละพื้นที่ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของ ธปท. รวมถึงการส่งเสริมความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

การยกระดับคุณภาพงานวิจัยเชิงนโยบายและการพัฒนาองค์กรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ธปท. ให้ความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้และงานวิจัย โดยเฉพาะงานวิจัยที่จะสนับสนุนการกำหนดนโยบาย (Evidence-based Policy) จัดให้มีเวทีวิชาการระดับประเทศเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่น่าสนใจ สร้างเครือข่ายนักวิชาการและเครือข่ายผู้นำทางความคิด ตลอดจนจัดงานนักวิจัยพบสื่อมวลชนเพื่อเชื่อมโยงนักวิชาการกับสาธารณะ มีการให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ รวมถึงการยกระดับการใช้ข้อมูล Big Data และการวิเคราะห์เชิงลึก (Data Analytics) เพื่อช่วยให้การตัดสินใจนโยบายตั้งอยู่บนฐานข้อมูลที่รอบด้านมากขึ้น เช่น การศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมด้านหนี้ครัวเรือน ตลอดจนเพิ่มความร่วมมือเรื่องการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กรด้วยเทคโนโลยี Open Data API นอกจากนี้ ธปท. มีการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันภัยคุกคามไซเบอร์ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพระบบไอทีให้รองรับภารกิจในระยะข้างหน้า

การดำเนินงานในระยะต่อไป

มองไปข้างหน้า พัฒนาการทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดที่จะกระทบรูปแบบการดำรงชีวิตและการทำธุรกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ ความผันผวนของเศรษฐกิจการเงินโลก ปัญหาความขัดแย้งเชิงภูมิรัฐศาสตร์ รวมถึงความคาดหวังต่อการทำงานขององค์กรภาครัฐที่มีมากขึ้น เป็นประเด็นความท้าทายที่ ธปท. ต้องเข้าใจและปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยในปี 2561 ธปท. จะยังมุ่งผลักดันการกิจตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2560-2562) ที่ให้ความสำคัญใน 3 มิติหลัก ได้แก่ ด้านเสถียรภาพ ด้านการพัฒนา และด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร

การดำเนินการทั้งหมด เพื่อมุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพ และมีพัฒนาการอย่างยั่งยืน และทั่วถึง เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนชาวไทย

๒

ภาพรวมผลการดำเนินงาน และการกำกับดูแลกิจการ

- ภาพรวมผลการดำเนินงานและการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการ ธปท.
- ภาพรวมผลการดำเนินงานในปี 2560
- การดำเนินงานในระยะต่อไปตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี
- โครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน
- การกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยง

ภาพรวมผลการดำเนินงานและการกำกับดูแลกิจการ ของคณะกรรมการ ธปท.

รายงานประจำปี 2560 ฉบับนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จัดทำและเสนอคณะกรรมการ ธปท. เพื่อให้เป็นรายงานตามมาตรา 57 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 (พ.ร.บ. ธปท.) เพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ทราบผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและรายงานของผู้สอบบัญชี และงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ทั้งนี้ ตามมาตรา 25 แห่ง พ.ร.บ. ธปท. นั้น กำหนดให้คณะกรรมการ ธปท. มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินงานของ ธปท. เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 เว้นแต่กิจการและการดำเนินงานที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.)

ในปี 2560 แม้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีทิศทางฟื้นตัวชัดเจนขึ้น แต่การดำเนินนโยบายเผชิญความท้าทาย ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยภายนอกประเทศ ทั้งจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ (Geopolitical Risk) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่กระทบรูปแบบการดำเนินธุรกิจและพฤติกรรมของคน และภัยด้านไซเบอร์ ที่มีมากขึ้น ดังนั้น เพื่อเตรียมพร้อมรับมือความท้าทายในอนาคต คณะกรรมการ ธปท. ได้ผลักดันและทบทวนแผนยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรองทางการ การปรับโครงสร้างองค์กรและการพัฒนาบุคลากร นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายด้านต่างประเทศ การส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีและการสื่อสารต่อสาธารณชนในเชิงรุก โดยสรุปการดำเนินงานของคณะกรรมการ ธปท. ในปี 2560 ที่สำคัญ มีดังนี้

1. การผลักดันแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2560-2562)

คณะกรรมการ ธปท. ร่วมกับคณะกรรมการนโยบาย 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.) ได้ประชุมเชิงปฏิบัติการเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2560 ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองและความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานและบทบาทของ ธปท. รวมทั้งได้ทบทวนทิศทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ใน 3 ด้านหลัก กล่าวคือ

งานด้านเสถียรภาพ (Stability) ให้ความสำคัญกับการดูแลและประเมินความเสี่ยงของเสถียรภาพการเงินโดยรวมที่เน้นการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ครบถ้วนและเครื่องมือที่ทันสมัย การกำกับดูแลในมิติที่กว้างขึ้น เพื่อป้องกันและรับมือกับความเสี่ยงใหม่ ๆ รวมถึงได้ประสานความร่วมมือกับผู้กำกับดูแลภาคการเงินไทยที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ยังให้ความสำคัญกับการวางแผนระยะยาวเพื่อรับมือกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและภัยด้านไซเบอร์ที่มีมากขึ้น

งานด้านการพัฒนา (Development) มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมในการกำกับดูแลภาคการเงินที่มีการเติบโตของ e-Payment และผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ อย่างก้าวกระโดด นอกจากการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสม การให้ความรู้ทางการเงิน และการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นแล้ว คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านการวิจัย โดยเฉพาะงานวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่จะช่วยกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านวิจัยในเรื่องดังกล่าว

งานด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร (Internal Excellence) คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการเร่งพัฒนา/สร้างบุคลากร ธปท. ให้เท่าทันและเข้าใจบริบทของสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2560 มีการดำเนินงานที่สำคัญหลายเรื่อง เช่น การเพิ่มทุนการศึกษาในสาขาวิชาด้าน IT/ Cyber การสรรหาพนักงานระดับ Mid-Career ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่องานของ ธปท. ในระยะข้างหน้า (เช่น งานด้าน Data Analytic และงานด้านวิจัย) รวมถึงการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่าง ธปท. กับผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาความรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ เพื่อจูงใจให้บุคคลภายนอกที่มีศักยภาพและความรู้ความสามารถมาร่วมงานกับ ธปท. คณะกรรมการ ธปท. สนับสนุนให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำหนดค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของพนักงานสัญญาจ้าง (เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ) ให้ใกล้เคียงกับพนักงาน รวมทั้งปรับปรุงสวัสดิการรักษายาบาลสำหรับพนักงานที่เข้าใหม่ให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับวิถีชีวิตคนรุ่นใหม่ ซึ่งจะช่วยทำให้ ธปท. สามารถบริหารจัดการทรัพยากรในองค์กรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับงานปฏิรูปกฎหมายที่สำคัญของประเทศ รวมถึงการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ที่อาจเกี่ยวเนื่องต่อการดำเนินงานของ ธปท. ในระยะต่อไป โดยได้ติดตามให้มีการประสานกับคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด

2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรองทางการ

คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องกับการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารเงินสำรองทางการ หลังจากที่ได้ปรับโครงสร้างการบริหารเงินสำรองทางการในปีที่ผ่านมา ให้มีกลไกกำกับดูแลความเสี่ยงที่รัดกุมยิ่งขึ้น สำหรับในปี 2560 หลังจากพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560 ได้ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) คณะกรรมการ ธปท. ได้พิจารณาอนุมัติเกณฑ์การบริหารความเสี่ยง และได้กำหนดกรอบสัดส่วนสูงสุดของการลงทุนในตราสารทุนเพื่อกระจายความเสี่ยงและช่วยให้การบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้อนุมัติการจัดหาระบบ Dealing Room System (DRS) ใหม่ เพื่อรองรับการขยายการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทใหม่ ๆ และยกระดับการบริหารความเสี่ยงการลงทุนของ ธปท. เป็นไปอย่างรัดกุมยิ่งขึ้น

3. การส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร

คณะกรรมการ ธปท. การส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กรอย่างต่อเนื่อง ในปี 2560 ได้อนุมัติให้มีการแยกคณะกรรมการธรรมาภิบาลออกจากคณะกรรมการวินัยและอุทธรณ์ร้องทุกข์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงานและเพื่อรองรับขอบเขตของงานด้านธรรมาภิบาลที่กว้างและหลากหลาย นอกจากนี้ ธปท. ยังได้เริ่มโครงการประเมินตนเองตามหลักการธรรมาภิบาลตามมาตรฐานสากล โดยคาดว่าจะดำเนินงานแล้วเสร็จภายในปี 2561

4. การสนับสนุนการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

คณะกรรมการ ธปท. ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ โดยในปี 2560 ได้อนุมัติให้ ธปท. คงสมาชิกภาพในการเป็นภาคีสมาชิกของความตกลงให้กู้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศฉบับใหม่ (New Arrangement to Borrow: NAB) และคงวงเงินสมทบของไทยในวงเงินเดิมต่อไปอีก 5 ปี โดยความตกลงดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศใช้เป็นทรัพยากรเสริมสำหรับรองรับความต้องการเงินกู้ของประเทศสมาชิก

นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ผลักดันให้เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในต่างประเทศ โดยเห็นชอบให้ ธปท. จัดทำความตกลง Bilateral Swap Agreement (BSA) กับกระทรวงการคลังของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งความตกลงดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีกลไกเตรียมพร้อมกรณีเกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องระยะสั้นของทั้ง 2 ประเทศ

5. ส่งเสริมให้มีการสื่อสารต่อสาธารณชนในเชิงรุก

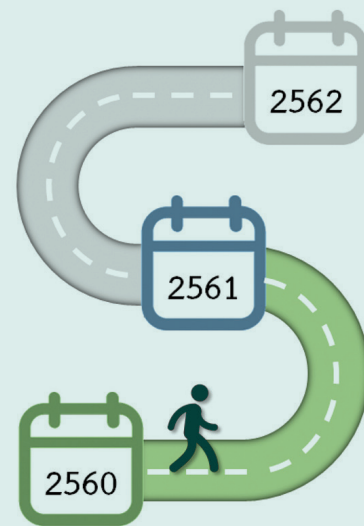
คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการสื่อสารในเชิงรุกมากขึ้น เพื่อให้สาธารณชนเข้าใจภารกิจและการดำเนินงานของ ธปท. ในฐานะธนาคารกลางที่ดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ รวมถึงปรับปรุงรูปแบบการสื่อสารให้ชัดเจนและเข้าถึงประชาชนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการเตรียมกระบวนการสื่อสารในภาวะวิกฤตให้พร้อมแจ้งเตือนได้อย่างทันทั่วทั้ง รวมทั้งการให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนในประเด็นที่อาจถูกมิจฉาชีพหลอกลวงได้ง่าย

คนไทยได้อะไรจากการดำเนินงานของ ธปท. ในปี 2560

แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2560-2562

เศรษฐกิจไทยโดยรวมเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพในอัตราที่น่าพอใจ ซึ่งเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจมหภาคถือเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญที่ช่วยรองรับผลกระทบจากตลาดเงินและตลาดทุนโลกที่เคลื่อนไหวผันผวนมากในปีที่ผ่านมา ในขณะที่การประสานนโยบายเศรษฐกิจร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยให้ประเทศมีกรอบการกำกับดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจในภาพรวม (Financial Stability) ที่ชัดเจนขึ้น ลดโอกาสที่จะเกิดปัญหาความเปราะบางที่อาจจะกระทบพัฒนาการทางเศรษฐกิจ

ภาคประชาชน คนไทยเข้าถึงและได้รับบริการทางการเงินที่สะดวก คล่องตัว และมีความปลอดภัย ในราคาที่ถูกลง โดยเฉพาะจากโครงการพร้อมเพย์ ซึ่งถือเป็นระบบการชำระเงินที่มีค่าธรรมเนียมถูกที่สุดแห่งหนึ่งของโลก คนไทยได้รับบริการทางการเงินที่มีคุณภาพและเป็นธรรมมากขึ้นตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงจะได้รับ นอกจากนี้ มาตรการดูแลสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลช่วยลดภาระดอกเบี้ยเสริมสร้างวินัยทางการเงิน และช่วยลดปัญหานี้ครัวเรือน ขณะที่โครงการคลินิกแก้หนี้ได้ช่วยประชาชนที่สุจริตซึ่งมีหนี้บัตรเครดิตกับเจ้าหนี้หลายรายที่ปกติยากจะหาข้อยุติ ให้มีโอกาสปลดหนี้และเริ่มชีวิตใหม่ และที่สำคัญ

ปี 2560: ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้อะไรจากการดำเนินการกิจของ ธปท.

คนไทยมีโอกาสดำเนินชีวิตที่สะดวกด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้แห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งถือเป็นการถวายอาลัยและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณผู้เป็นที่รักยิ่งของประชาชน นอกจากนี้ คนไทยได้ศูนย์การเรียนรู้ทางเศรษฐกิจการเงินแห่งใหม่ ซึ่งนิสิต นักศึกษา ประชาชน สามารถมาศึกษาหาความรู้ พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดกิจกรรมที่จะสร้างแรงบันดาลใจ และนิสยการเรียนรู้แบ่งปัน

ภาคธุรกิจ ได้รับประโยชน์จากต้นทุนการกู้เงินและค่าธรรมเนียมที่ถูกลง ส่วนหนึ่งจากนโยบายการส่งเสริมการแข่งขันของผู้ให้บริการที่เพิ่มขึ้น และจากการนำนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ (FinTech) มาใช้ ขณะที่การปฏิรูปกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน ช่วยเพิ่มความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (Ease of doing business) เพิ่มทางเลือกให้นักลงทุน นอกจากนี้ ภาคธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจ SMEs สามารถเข้าถึงเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนได้ดีขึ้นในต้นทุนที่ถูกลง

ภาคสถาบันการเงิน การปฏิรูปกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรม และลดขั้นตอนที่ต้องเตรียมเอกสารที่ไม่จำเป็นและการที่สถาบันการเงินมีการปรับรูปแบบการดำเนินการเป็น Digital Banking มากขึ้นช่วยลดต้นทุนในการบริหารจัดการเงินสดและการขยายตู้เอทีเอ็ม นอกจากนี้ การยกระดับการกำกับดูแลในหลายมิติควบคู่ไปกับการปรับกรอบการกำกับดูแลให้ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยเปิดให้มีสนามทดลองนวัตกรรมทางการเงิน (Regulatory Sandbox) ช่วยให้สถาบันการเงินสามารถพัฒนาและปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจให้เท่าทันกับเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการของสถาบันการเงินในระยะยาวมีความมั่นคง มีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืน

ธนบัตรที่ระลึก ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับพระราชทานพระราชนุญาตจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ให้จัดพิมพ์ธนบัตรชุดใหม่ขึ้น คือ “ธนบัตรที่ระลึก ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” เพื่อถวายเป็นความอาลัยและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ธนบัตรชุดนี้มี 5 ชนิดราคา ได้แก่ 20 บาท 50 บาท 100 บาท 500 บาท และ 1000 บาท มีแนวคิดในการออกแบบเพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ผู้ทรงเป็นที่รักและเทิดทูนยิ่งของประชาชนชาวไทย พระมหากรุณาธิคุณที่ทรงทุ่มเทพระวรกาย บำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข พัฒนาคุณภาพชีวิตและยังความร่มเย็นมาสู่ประชาชนชาวไทย

ธนบัตรชุดใหม่ ทั้ง 5 ชนิดราคา มีลักษณะธนบัตรด้านหน้า เช่นเดียวกับธนบัตรแบบ 16 แต่ปรับเปลี่ยนภาพในด้านหลัง โดยเชิญพระบรมสาทิสลักษณ์ ภาพพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และโครงการพระราชดำริ ที่สะท้อนเรื่องราวตลอดช่วงรัชสมัย ภาพที่ปรากฏในธนบัตรชุดสำคัญนี้เป็นภาพที่ประชาชนชาวไทยคุ้นตาในแต่ละช่วงพระชนมพรรษา และเป็นภาพที่ตรึงใจให้เราย้อนรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ผู้ทรงเป็นที่รักยิ่งของประชาชนชาวไทย

- ชนิดราคา 20 บาท แสดงภาพเรื่องราวเมื่อครั้งทรงพระเยาว์
- ชนิดราคา 50 บาท แสดงภาพเรื่องราวเมื่อเสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ
- ชนิดราคา 100 บาท แสดงภาพเรื่องราวพระราชกรณียกิจ ที่ทรงห่วงใยพสกนิกรในพื้นที่ทุรกันดาร
- ชนิดราคา 500 บาท แสดงภาพเรื่องราวพระปรีชาสามารถที่สะท้อนผ่านโครงการพระราชดำรินานด้านต่างๆ
- ชนิดราคา 1000 บาท แสดงภาพเรื่องราวในช่วงปลายรัชกาล ที่ประชาชนชาวไทยร่วมกันเทิดทูนพระมหากรุณาธิคุณผู้เป็นที่รักยิ่ง

ธนบัตรที่ระลึก ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้แห่ง
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สามารถแลกได้ที่ ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ รวมทั้งสามารถถอนผ่านตู้ ATM ได้ทั่วประเทศ
เช่นเดียวกับธนบัตรหมุนเวียนปกติ ตั้งแต่วันที่ 20 ก.ย. 60 เป็นต้นไป
ทั้งนี้ จะมีการจัดพิมพ์ในปริมาณที่มากเพียงพออย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนสามารถแลกได้อย่างทั่วถึง

2. ภาพรวมผลการดำเนินงานในปี 2560

ในปี 2560 ธปท. ผลักดันงานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ.2560-2562) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเสถียรภาพด้านการพัฒนา และด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร โดยสรุปงานสำคัญที่ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 การดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ ผ่านการดำเนินนโยบายใน 3 ด้านสำคัญคือ ด้านนโยบายการเงิน ด้านระบบสถาบันการเงิน และด้านระบบการชำระเงิน

ด้านนโยบายการเงิน

สำหรับปี 2560 คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ใช้อัตราเงินเพื่อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 เป็นเป้าหมายนโยบายการเงินสำหรับระยะปานกลาง ตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยอัตราเงินเพื่อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 0.66 ซึ่งต่ำกว่าขอบล่างของกรอบเป้าหมายนโยบายการเงิน ซึ่งมีสาเหตุจากหลายปัจจัย

(1) ปัจจัยด้านอุปทาน จากราคาอาหารสดที่ปรับลดลง เนื่องจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ทำให้ปริมาณผลิตผลทางการเกษตรโดยเฉพาะผักและผลไม้ออกสู่ตลาดมาก ทำให้อัตราเงินเพื่อหมวดอาหารสดเฉลี่ยทั้งปี 2560 ลดลงจากปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ -1.39 นอกจากนี้ ราคาอาหารสดที่ลดลงยังส่งผลให้อัตราเงินเพื่อพื้นฐานกลุ่มอาหารเพิ่มขึ้นไม่มาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.14 ซึ่งเป็นตัวจุดให้อัตราเงินเพื่อพื้นฐานและอัตราเงินเพื่อทั่วไปเพิ่มขึ้นจากปีก่อนได้น้อย เนื่องจากน้ำหนักของสินค้าหมวดอาหารทั้งหมดในตะกร้าเงินเพื่อทั่วไปของไทยสูงถึงร้อยละ 36.13

(2) ปัจจัยด้านอุปสงค์ แม้เศรษฐกิจไทยขยายตัวดีขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งออกที่เร่งตัวขึ้นมาก แต่อุปสงค์ในประเทศยังฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงส่งผลบวกต่ออัตราเงินเพื่อไม่มาก โดยการส่งผ่านผลดีของการขยายตัวของเศรษฐกิจไปสู่การจ้างงานและรายได้ของครัวเรือนในภาพรวมยังเกิดขึ้นไม่เต็มที่ ประกอบกับหนี้ภาคครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ทั้งในส่วนของครัวเรือนภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ทำให้ภาคครัวเรือนระมัดระวังการใช้จ่าย การปรับขึ้นราคาสินค้าและบริการของภาคธุรกิจจึงทำได้จำกัด ทำให้อัตราเงินเพื่อพื้นฐานปี 2560 ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 0.56

(3) ปัจจัยเชิงโครงสร้าง อาทิ 1) กระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้การแข่งขันด้านราคามีมากขึ้น รวมทั้งทำให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงวัตถุดิบได้ง่ายและมีราคาถูกลง 2) การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง 3) การทำธุรกิจในรูปแบบของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลให้ต้นทุนการขายสินค้าและบริการลดต่ำลง และทำให้เกิดการแข่งขันด้านราคามากขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบราคาสินค้าและบริการได้ง่ายขึ้น ซึ่งปัจจัยเชิงโครงสร้างเหล่านี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และเป็นแรงกดดันให้อัตราเงินเพื่อทั่วไปโดยรวมถึงไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในอดีต แม้ว่าการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจะชัดเจนขึ้นมากเป็นลำดับก็ตาม

อย่างไรก็ดี อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในครึ่งหลังของปี 2560 ปรับสูงขึ้นตามราคาพลังงานในประเทศที่เพิ่มขึ้น ขณะที่การคาดการณ์เงินเฟ้อของสาธารณชนยังอยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่ากลางของเป้าหมายนโยบายการเงิน

ในการรักษาเสถียรภาพด้านราคาควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อย่างยั่งยืน กนง. ได้พิจารณาถึงผลกระทบของแต่ละทางเลือกนโยบาย (Policy Trade-offs) อย่างรอบด้าน และมีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 ตลอดทั้งปี เนื่องจากเห็นว่านโยบายการเงินที่ผ่อนคลายยังมีความจำเป็น เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ขณะเดียวกัน กนง. ก็ให้ความสำคัญกับการติดตามและดูแลความผันผวนอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวของภาคธุรกิจ สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของไทยโดยรวมยังอยู่ในเกณฑ์ดี และสามารถรองรับความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจการเงินได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีความเสี่ยงในบางจุดที่อาจจะสร้างความเปราะบางให้กับเสถียรภาพระบบการเงินได้ในอนาคต โดยเฉพาะการประเมินความเสี่ยงต่ำกว่าที่ควร (Underpricing of Risks) จากพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้น (Search for Yield) ในภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำต่อเนื่อง และความสามารถในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การดูแลเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ ในปี 2560 ธปท. ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปกรอบการกำกับดูแลและการเตรียมความพร้อมในการใช้มาตรการ Macroprudential ร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลในภาคการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลไกการกำกับดูแลความเสี่ยงในระบบการเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กนง. เห็นความจำเป็นในการพัฒนาเครื่องชี้วัดและกรอบการประเมินความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงิน เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจนโยบายการเงินอย่างเป็นระบบมากขึ้น

สำหรับปี 2561 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ใช้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 เป็นเป้าหมายนโยบายการเงินตามข้อตกลงร่วมกันระหว่าง กนง. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เนื่องจากเห็นว่าเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพด้านราคา และช่วยยืดหยุ่นการคาดการณ์เงินเฟ้อของสาธารณชน รวมทั้งเอื้อให้การเติบโตทางเศรษฐกิจสอดคล้องกับศักยภาพของระบบเศรษฐกิจไทย

นอกจากนี้ ปี 2560 ยังถือเป็นปีที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค การทำธุรกรรมทางการเงิน และรูปแบบการดำเนินธุรกิจมากขึ้น ซึ่งถือเป็นทั้งโอกาสและความท้าทาย อาทิ ความเสี่ยงในรูปแบบใหม่ๆ ความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มาพร้อมกับธุรกรรมทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้น หรือ การลงทุนใน Crypto Assets มีความผันผวนสูง ซึ่งผู้ลงทุนจำเป็นต้องเข้าใจความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องให้ทอ้งแท้ ทั้งหมดนี้สะท้อนถึงความท้าทายของหน่วยงานกำกับดูแลในการหาสมดุลระหว่างการรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพของระบบการเงิน และการส่งเสริมพัฒนาการทางการเงิน ที่จะช่วยให้นวัตกรรมทางการเงินสามารถอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาประเทศซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลทั้ง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ได้ทำงานร่วมกันเพื่อประเมินและติดตามความเสี่ยงของระบบการเงินไทยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงปรับปรุงเกณฑ์การกำกับดูแลให้เหมาะสมกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา

ด้านระบบสถาบันการเงิน

ธปท. กำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีเสถียรภาพมั่นคง มีการบริหารงานด้วยธรรมาภิบาลและการบริหารความเสี่ยงที่ดี รวมทั้งส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพและการแข่งขัน ตลอดจนการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ในการกำกับดูแลความมั่นคงและการบริหารความเสี่ยงที่ดี ธปท. ได้เตรียมความพร้อมเพื่อเข้ารับการประเมินภาคการเงินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program และได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk: IT Risk) ของสถาบันการเงิน และแนวปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สถาบันการเงินมีธรรมาภิบาลด้าน IT ที่ดี รวมถึงมีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยและการบริหารความเสี่ยงด้าน IT อย่างเหมาะสม

ธปท. มีการกำกับดูแลเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวม โดยได้ออกแนวทางการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ในประเทศที่มีความสำคัญเชิงระบบ (Domestic Systemically Important Banks: D-SIBs) ซึ่งเป็นมาตรการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต เพื่อยกระดับสถาบันการเงินให้มั่นคงและลดโอกาสที่จะประสบปัญหาที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม

นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ติดตามและประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เช่น ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และการปรับปรุงหลักเกณฑ์การออกและเสนอขายตราสารหนี้ของ ก.ล.ต. ให้รัดกุมยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาที่อาจกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ

เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีทางเลือกในการใช้บริการที่สะดวก เข้าถึงง่ายและปลอดภัย รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน ธปท. ได้พิจารณาออกหลักเกณฑ์ช่องทางการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ ให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์บริหารช่องทางการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึง โดยให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงและการดูแลลูกค้า ทั้งนี้ ประกาศฉบับนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม 2561

ธปท. ขับเคลื่อนงานตามแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 3 เช่น การพัฒนาระบบพร้อมเพย์ เพื่อเพิ่มทางเลือกและอำนวยความสะดวกในการโอนและรับเงิน และผลักดันให้มีการใช้มาตรฐาน Quick Response Code (QR Code) เพื่อชำระเงิน รวมถึงการเผยแพร่ผลสำรวจการเข้าถึงบริการทางการเงินและความรู้ความเข้าใจทางการเงินของภาคครัวเรือน ตลอดจนการยกย่องหลักเกณฑ์การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market Conduct)

ในมิติระหว่างประเทศ ธปท. ร่วมการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินรอบที่ 8 ภายใต้กรอบอาเซียน และอยู่ระหว่างเจรจาทวิภาคีเพื่อจัดตั้ง Qualified ASEAN Banks กับมาเลเซีย อินโดนีเซีย และเมียนมา เพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจให้ธนาคารพาณิชย์ไทย และรองรับความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการเงินในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงอยู่ระหว่างศึกษากฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ตลาดในฟิลิปปินส์

ส่วนผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institution: SFIs) สินเชื่อโดยรวมขยายตัวเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับทิศทางเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง คุณภาพสินเชื่อใกล้เคียงกับปีก่อน ขณะที่กำไรสุทธิลดลงจากการกันสำรองเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ระบบธนาคารพาณิชย์ยังมีเสถียรภาพ มีเงินสำรองเงินกองทุน และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง ระบบ SFIs สินเชื่อขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ซึ่งเป็นผลจากการให้สินเชื่อแก่ภาครัฐมากขึ้น คุณภาพสินเชื่อใกล้เคียงกับปีก่อน นอกจากนี้ เงินสำรองและเงินกองทุนโดยเฉลี่ยของระบบอยู่ในระดับสูง สามารถรองรับการขยายสินเชื่อเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจในระยะต่อไปได้

โครงการคลินิกแก้หนี้ หนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือนไทย

ในบริบทเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน ผันผวนสูง ถ้าครัวเรือนมีความเปราะบางทางการเงิน ก็จะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งและเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวม ในระดับลูกหนี้แต่ละคนแล้ว คนที่เป็นหนี้โดยเฉพาหนี้เสีย มักจะมีความกังวล เครียด และไม่มีสมาธิในการประกอบกิจการหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยฉุดรั้งทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติ และที่สำคัญ ไม่สามารถยกระดับศักยภาพของตัวเองได้

โครงการคลินิกแก้หนี้ ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานกลางที่ช่วยแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือน ซึ่งเป็นความร่วมมือก้าวสำคัญระหว่าง สมาคมธนาคารไทย สมาคมนานาชาติ บริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มุ่งมั่นร่วมกันแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือน ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาเชิงโครงสร้างและปัญหาสังคมที่สำคัญของประเทศ

โครงการคลินิกแก้หนี้เป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้ลูกหนี้ที่มีปัญหานี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน มีโอกาสปลดภาระหนี้สินที่มีกับเจ้าหนี้หลายรายได้อย่างครบวงจรและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ลูกหนี้ที่สุจริตและมีความมุ่งมั่นอยากแก้ไขปัญหามีความสามารถที่จะเริ่มต้นใหม่ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีให้อยู่ในระดับที่บริหารจัดการได้ตามความสามารถในการชำระหนี้จริง

การแก้ปัญหานี้ที่ลูกหนี้มีเจ้าหนี้หลายรายมีความสำคัญ เพราะตามปกติลูกหนี้ต้องเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับแต่ละแห่งที่มีหลักเกณฑ์และมาตรฐานแตกต่างกัน ทำให้ประสบความสำเร็จได้ค่อนข้างยาก และที่สำคัญเงินที่ลูกหนี้นำมาชำระหนี้เจ้าหนี้หลายรายนั้นต่างมาจากแหล่งรายได้ก้อนเดียวกัน การพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ จะต้องดูภาระหนี้ทั้งหมด ไม่สามารถพิจารณาทีละรายเจ้าหนี้ได้

ทั้งนี้ บริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท (SAM) ทำหน้าที่เป็นตัวแทนเจ้าหนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้รับชำระหนี้ รวมทั้งเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาและให้ความรู้ ส่งเสริมให้ลูกหนี้ปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม เพื่อที่จะไม่ก่อภาระหนี้สินเกินตัวอีกในอนาคต

ด้านระบบการชำระเงิน

ธปท. ดำเนินงานด้านนโยบายระบบการชำระเงินในโครงการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน รวมถึงเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการชำระเงิน ตลอดจนเพื่อให้ระบบการชำระเงินสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มั่นคงปลอดภัย โดยในปี 2560 มีความคืบหน้าที่สำคัญ สรุปได้ ดังนี้

ธปท. ปรับปรุงกฎหมายกำกับดูแลระบบการชำระเงิน (Payment Systems Act) เพื่อยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของประเทศให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามมาตรฐานสากล โดยร่วมกับกระทรวงการคลังผลักดันพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่งได้ประกาศลงราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2560 และจะมีผลใช้บังคับในวันที่ 16 เมษายน 2561

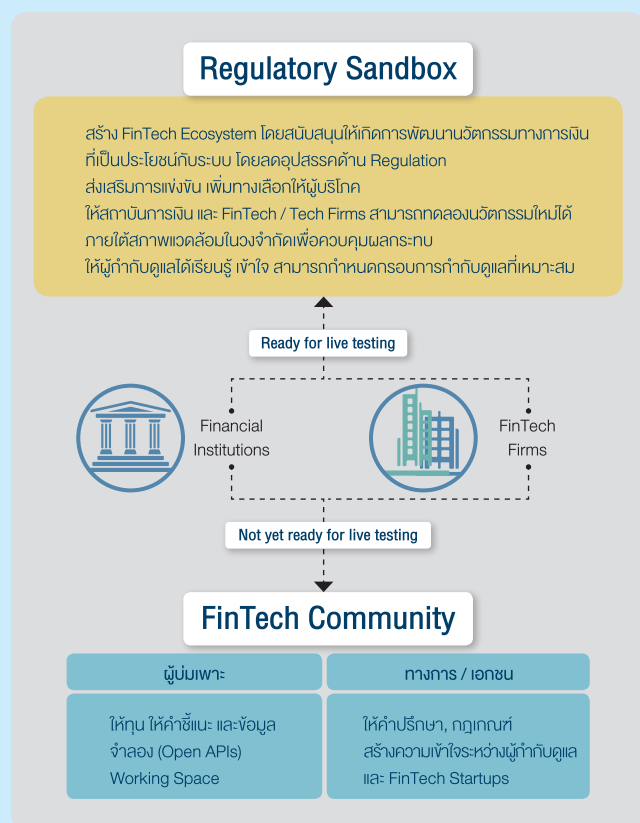
นอกจากนี้ ธปท. ได้ดำเนินการปรับปรุงการบริหารจัดการความเสี่ยงของระบบบาทเนตตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและกำกับดูแลระบบการชำระเงินตามมาตรฐานสากล Principles for Financial Market Infrastructures (PFMIs) และเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมินภาคการเงินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลก (World Bank)

ธปท. ได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยกระดับการกำกับดูแลบริการชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ ซึ่ง กสทช. ได้กำหนดมาตรฐานกระบวนการพิสูจน์ตัวตนของผู้ให้บริการโทรคมนาคมกรณีที่ลูกค้าขอออกซิมการ์ดใหม่ เพื่อป้องกันการสวมรอยโดยมิฉฉาชีพ นอกจากนี้ ยังผลักดันให้ภาคธนาคารและผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ร่วมกันสร้างความเชื่อมั่นในการใช้ Mobile Payment และพร้อมเพย์ โดยมีการลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับระบบรับและโอนเงินพร้อมเพย์ ระหว่างสมาคมโทรคมนาคมแห่งประเทศไทยและสมาคมธนาคารไทย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลลูกค้าผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระหว่างกัน เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2560

Regulatory Sandbox

ธปท. ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินให้เติบโตอย่างยั่งยืน มีความน่าเชื่อถือ ควบคู่กับการคุ้มครองผู้บริโภค ธปท. จัดให้มี “สนามทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน” หรือ “Regulatory Sandbox” ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้สนใจ ทั้งสถาบันการเงินและไม่ใช่สถาบันการเงินที่เป็น FinTech สามารถทดสอบนวัตกรรมกับลูกค้าจริง ภายใต้ขอบเขตที่กำหนดร่วมกัน เช่น ปริมาณธุรกรรม กลุ่มผู้บริโภค และระยะเวลาทดสอบ เพื่อจำกัดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น โดยมีหลักเกณฑ์ที่ยืดหยุ่น ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

Regulatory Sandbox จะเป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันอันจะนำไปสู่นโยบายการกำกับดูแลที่เหมาะสมต่อไป

พร้อมเพย์ ก้าวแรกของ National e-Payment เพื่อวางรากฐานรองรับอนาคตเศรษฐกิจใหม่

กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ร่วมกันผลักดันโครงการพร้อมเพย์ เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้ประชาชน ธุรกิจ และหน่วยงานต่าง ๆ ในการโอนเงินและรับเงิน เพิ่มจากบริการ โอนเงินแบบเดิม เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความสะดวกมากขึ้น ในราคาที่ต่ำที่สุดระบบหนึ่งในโลก

พร้อมเพย์ (PromptPay) เป็นระบบโครงสร้างพื้นฐานกลาง ที่ใช้เลขประจำตัวประชาชน หรือหมายเลข โทรศัพท์มือถือของผู้รับเงินแทนเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคาร เริ่มเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2560 ทั้งนี้ โครงการพร้อมเพย์ ถือเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาระบบการชำระเงินของประเทศ ช่วยต่อยอดการทำธุรกิจไทย โดยเฉพาะ e-Commerce และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการโอนสวัสดิการของรัฐ โดย ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561 มียอดการลงทะเบียนใช้บริการแล้ว 39.3 ล้านหมายเลข

พร้อมเพย์
ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

UPDATE

จำนวนการทำธุรกรรม

127
ล้านรายการ

มูลค่ารวมกว่า

4.9
แสนล้านบาท

ข้อมูล ณ วันที่ 28 ก.พ. 61

ค่าเฉลี่ยยอดการโอนต่อครั้ง

3,860 บาท

ฟรีค่าธรรมเนียมเมื่อโอนไม่เกิน 5,000 บาท

> อัตราค่าธรรมเนียมเพย์ตามเพย์สำหรับโอนเงินระหว่างบุคคล <

มูลค่าการโอน / รายการ	ค่าธรรมเนียม / รายการ
ไม่เกิน 5,000 บาท	ฟรี
มากกว่า 5,000 - 30,000 บาท	ไม่เกิน 2 บาท
มากกว่า 30,000 - 100,000 บาท	ไม่เกิน 5 บาท
มากกว่า 100,000 - วงเงินสูงสุด*	ไม่เกิน 10 บาท

จำนวนผู้ใช้บริการพร้อมเพย์ทั้งหมด

39.3
ล้านหมายเลข

ข้อมูล ณ วันที่ 28 ก.พ. 61

บัญชีผูกกับเบอร์มือถือ

12.6 ล้านหมายเลข

บัญชีผูกกับบัตรประชาชน

26.7 ล้านหมายเลข

พร้อมเพย์
เหมือนเดิม
เพิ่มเติมคือ

1.

บริการเชื่อมโยง e-Wallet
กับระบบพร้อมเพย์

2.

ให้บริการชำระเงินตาม
ใบแจ้งหนี้ข้ามธนาคาร
(Bill Payment)

3. **NEW**

บริการเรียกเก็บเงิน
(Request to Pay)
ผ่านระบบพร้อมเพย์

2.2 ด้านการพัฒนา (Development)

ในปี 2560 ธปท. ได้ผลักดันแผนยุทธศาสตร์ National e-Payment โดยส่วนที่ ธปท. รับผิดชอบมี 2 โครงการ ได้แก่ โครงการระบบพร้อมเพย์ ซึ่งเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินของประเทศ และโครงการ

ขยายการใช้บัตร เพื่อส่งเสริมการกระจายอุปกรณ์รับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แพร่หลาย และช่วยเพิ่มการเข้าถึงบริการชำระเงินของประชาชน รวมทั้งผลักดันให้มีการพัฒนาและส่งเสริมมาตรฐาน Quick Response Code (QR Code) เพื่อการชำระเงินและการโอนเงิน สำหรับการชำระเงินให้ร้านค้าด้วยบัตรอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ และจัดทำแนวปฏิบัติ QR Code สำหรับการชำระเงินใบแจ้งหนี้ เพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่ผู้บริโภค และเพิ่มช่องทางการรับเงินของภาคธุรกิจที่สะดวก ต้นทุนต่ำ นอกจากนี้ ธปท. ส่งเสริมและสนับสนุนการทดลองนวัตกรรมใหม่ ๆ ภายใต้ความเสี่ยงที่เหมาะสม โดยเปิดโอกาสให้สถาบันการเงิน Non-bank ผู้ให้บริการชำระเงิน และธุรกิจ FinTech ได้เข้าร่วมทดสอบผลิตภัณฑ์หรือบริการการเงินใน Regulatory Sandbox เพื่อปรับให้มีความเหมาะสมก่อนนำออกให้บริการจริง ซึ่งในปี 2560 สามารถให้บริการเป็นการทั่วไปได้แล้วจำนวน 8 ราย

ธปท. มีนโยบายส่งเสริมการเชื่อมโยงระบบหรือบริการชำระเงินระหว่างประเทศผ่านผู้ให้บริการทั้ง Bank และ Non-bank โดยร่วมกับธนาคารกลางของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ผลักดันให้มีกฎระเบียบที่รองรับและเอื้อต่อการชำระเงินข้ามพรมแดน และนโยบายที่สอดคล้องกัน เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีช่องทางในการทำธุรกรรมการชำระเงินที่มีความมั่นคงปลอดภัย เข้าถึงง่าย และมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

ในบริบทของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป ธปท. ได้ผ่อนคลายนโยบายเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินตามโครงการปฏิรูปกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน (Foreign Exchange Regulation Reform) เพื่อเพิ่มความสะดวกในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน (Ease of doing business) นอกจากนี้ ธปท. ร่วมมือกับกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย และธนาคารสมาชิก 8 แห่ง ในการผลักดันโครงการบริหารความเสี่ยง Foreign Exchange (FX) ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อเตรียมความพร้อมธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ในการปรับตัวและรับมือกับความผันผวนและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินโลก

ในด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท. ร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินและผู้ให้บริการในการยกระดับการกำกับดูแลด้าน Market Conduct เพื่อให้ผู้ใช้บริการทางการเงินได้รับบริการที่เป็นธรรม และมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่เพียงพอ นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดให้มีช่องทางการจัดการภาระหนี้ที่มีปัญหา ผ่านโครงการคลินิกแก้หนี้ เพื่อให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาหนี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน โดยให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท (SAM) เป็นตัวกลางในการดำเนินการ และพัฒนาเครื่องมือการให้ความรู้ด้านการจัดการหนี้สินให้กับลูกหนี้ของคลินิกแก้หนี้ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหารจัดการเงิน และป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำในอนาคต

โครงการปฏิรูปกฎเกณฑ์ด้านการแลกเปลี่ยนเงิน (FX Regulatory Guillotine)

โครงการนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการปฏิรูปกฎเกณฑ์ในการกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเพิ่มความสะดวกในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน (Ease of doing business) รวมทั้งเพื่อผ่อนคลายหรือยกเลิกกฎเกณฑ์เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศที่ไม่จำเป็น

ภายใต้โครงการ FX Regulatory Guillotine ธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับตัวแทนจากภาคเอกชน สมาทการค้า สมาอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการ ธนาคารพาณิชย์ ผู้ประกอบธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และผู้ประกอบธุรกิจโอนเงินระหว่างประเทศ ที่ได้ร่วมให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้ง่ายต่อการประกอบธุรกิจ

การทำงานร่วมกันในครั้งนี้เป็นตัวอย่างความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนครั้งสำคัญ ที่ได้ร่วมกันทบทวนกฎเกณฑ์ทั้งหมดประมาณ 80 ฉบับ ภายใต้กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน อาทิเช่น กฎเกณฑ์เกี่ยวกับธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ การค้าการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ การลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างประเทศ และการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศของรายย่อย รวมทั้ง ร่วมกันพิจารณาถึงกระบวนการและแนวคิดในการกำหนดหลักเกณฑ์ในอนาคต เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและเพิ่มความสะดวกในการทำธุรกิจ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

การปฏิรูปกฎเกณฑ์ในครั้งนี้ บางเรื่องเป็นการปรับหลักคิดการทำงาน จากที่ต้องขออนุญาตทีละรายการ เป็นให้ภาคเอกชนสามารถทำธุรกรรมได้สะดวกขึ้น การผ่อนคลายกฎเกณฑ์ครั้งนี้ ครอบคลุมถึงการลดขั้นตอนยื่นเอกสารที่ไม่จำเป็น ผ่อนคลายให้เอกชนทำธุรกรรมโดยไม่ต้องยื่นขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ การผ่อนคลายในระยะแรกนี้จะช่วยลดต้นทุนของภาคเอกชนในส่วนที่สามารถประเมินเป็นตัวเลขได้มากกว่าพันล้านบาทต่อปี ซึ่งยังไม่รวมถึงประโยชน์ทางอ้อมที่ประเมินเป็นตัวเลขได้ยาก เช่น การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน หรือการสร้างนวัตกรรมทางการเงิน

นอกจากนี้ ธปท. จัดทำโครงการส่งเสริมความรู้ทางการเงินในเชิงป้องกันให้กับ กลุ่ม Gen Y อาชีวศึกษา เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมทั้งส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนในวงกว้าง ทั้งจากการเผยแพร่สื่อผ่านช่องทางของ ธปท. เอง และดำเนินการร่วมกับองค์กรพันธมิตรเพื่อขยายผลให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของการสร้างความเข้าใจและเตือนภัยทางการเงิน

2.3 ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร (Internal Excellence)

ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญของการนำข้อมูลที่หลากหลายเชิงลึก มาวิเคราะห์และใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อสนับสนุนการตอบโต้ภัยพิบัติวิกฤต รวมทั้งพัฒนา Platform Open Data API (Application Programming Interface) เพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลเศรษฐกิจการเงินของ ธปท. เป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการใช้งานมากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้ผลักดันการศึกษาวิจัยภายใน ธปท. ในวงกว้างขึ้น และนำงานวิจัยมาสนับสนุนการทำงานนโยบายมากขึ้น เช่น งานวิจัยที่เป็น Evidence-based เรื่องหนี้ครัวเรือน และอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนส่งเสริมให้มีการทำงานวิจัยร่วมกับนักวิชาการภายนอก เพื่อให้นักวิจัยของ ธปท. มีโอกาสแสดงผลงานกับภายนอก และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

ด้านการยกระดับศักยภาพบุคลากร ธปท. ได้ส่งเสริมให้พนักงานเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านการหมุนเวียนงาน การไปปฏิบัติงานองค์กรภายนอก และการทำงานแบบ Cross Function มากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่าง ธปท. กับผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์จากภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาความรู้ร่วมกัน

ด้านการยกระดับศักยภาพองค์กร ธปท. ได้ปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการผลักดันงานตามยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์โครงสร้างพื้นฐานด้านไอที ให้เท่าทันกับพัฒนาการด้านเทคโนโลยี และยกระดับความพร้อมในด้าน Cyber Security รวมทั้งพัฒนาเพื่อยกระดับธรรมาภิบาลขององค์กร ตลอดจนดำเนินมาตรการเพื่อลดปริมาณการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่ง ธปท. ได้รับการรับรองการขึ้นทะเบียน Carbon Neutral จากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (อบก.) ถือเป็นธนาคารกลางแห่งแรกของโลกที่ได้รับ “Carbon Neutral Certificate”

สำหรับงานด้านการบริหารจัดการธรรมาภิบาล ธปท. ได้จัดพิมพ์ธนบัตรที่ระลึกเพื่อถวายความอาลัย และเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยออกใช้เป็นธนบัตรหมุนเวียนทั่วไป มีลักษณะด้านหน้าเช่นเดียวกับธนบัตรแบบ 16 ภาพด้านหลังธนบัตรได้เชิญภาพพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และโครงการพระราชดำริ ที่สะท้อนเรื่องราวตลอดช่วงรัชสมัยของพระองค์ท่าน

ธปท. ยังมุ่งยกระดับการมีส่วนร่วมกับประชาชน โดยเปิดรับฟังข้อมูลและมุมมองความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น เช่น โครงการ Foreign Exchange Regulation Reform ที่เพิ่มกระบวนการเปิดรับฟังความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นเดียวกับในด้านการสื่อสาร ที่มุ่งเน้นการสื่อสารผ่าน Social Media มากขึ้น เพื่อให้เข้าถึงสาธารณชนกลุ่มต่าง ๆ ได้กว้างและทันการณ์มากขึ้น โดยพัฒนา Content ที่เป็นประโยชน์ ใช้งานเข้าใจง่าย เหมาะสมตรงกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ ธปท. ได้เปิดอาคารศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand Learning Center) ประกอบไปด้วยพิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด พื้นที่จัดนิทรรศการให้ความรู้ต่าง ๆ และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย โดยมุ่งหวังให้เป็นพื้นที่ให้สาธารณชนมาศึกษาหาความรู้ พบปะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ นิสัยการเรียนรู้ และการแบ่งปัน ซึ่งเป็นคุณสมบัติจำเป็นในบริบทโลกใหม่ โดยสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จมาเป็นประธานเปิดอาคารศูนย์การเรียนรู้ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2560 และเปิดให้บริการตั้งแต่ 4 มกราคม 2561

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
เสด็จมาเป็นประธาน ในวาระครบรอบ 75 ปี การสถาปนาธนาคารแห่งประเทศไทย
และการเปิดอาคารศูนย์การเรียนรู้ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2560

ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการด้านบริหาร และผู้ช่วยผู้ว่าการ สายวางแผนและงบประมาณ
แถลงข่าวเปิดศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2560

อาคารศูนย์การเรียนรู้ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในวาระครบรอบ 75 ปีของการสถาปนา ธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดอาคารศูนย์การเรียนรู้ โดยอาคารที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยแต่เดิมเป็นอาคารโรงพิมพ์ธนบัตรแห่งแรกของประเทศไทย ที่จัดตั้งขึ้นมาด้วยความสามารถของคนไทย และยังเป็นสัญลักษณ์ซึ่งแสดงถึงความมุ่งมั่นด้านการพัฒนาวิทยาการของประเทศ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดโรงพิมพ์ธนบัตร ณ อาคารแห่งนี้ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2512

อาคารแห่งนี้ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมที่จะทำหน้าที่ใหม่เป็นศูนย์การเรียนรู้ทางการเงินของไทย ซึ่งประกอบด้วย ห้องสมุดพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ซึ่งเป็นห้องสมุดที่ทันสมัย เชื่อมโยงแหล่งข้อมูลจากทั่วโลก และพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์เศรษฐกิจและการเงินของประเทศ และยังจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติ บทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ในฐานะธนาคารกลางอีกด้วย

การเปิดอาคารศูนย์การเรียนรู้ ถือเป็นการเปิดประตูบ้านของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อต้อนรับผู้ที่สนใจ โดยมุ่งหวังให้เป็นสถานที่ ซึ่งนิสิต นักศึกษา นักวิชาการ ตลอดจนประชาชนจะได้มาศึกษาหาความรู้ พบปะ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และจัดกิจกรรมทางวิชาการที่จะสร้างแรงบันดาลใจ นิสัยการเรียนรู้ และการแบ่งปันความรู้ ซึ่งเป็นคุณสมบัติจำเป็นในบริบทของโลกยุคใหม่

3. การดำเนินงานในระยะต่อไปตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี

ภาพ : นรินทร์ เหลืองรุ่งกล

ในปี 2561 ธปท. จะยังมุ่งผลักดันการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2560–2562) ทั้ง 3 ด้านหลัก คือ ด้านเสถียรภาพ (Stability) ด้านการพัฒนา (Development) และด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร (Internal Excellence) โดยคำนึงถึงความท้าทายต่าง ๆ ที่เร่งตัวและมีนัยต่อระบบเศรษฐกิจและภาคการเงินของประเทศมากขึ้น อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นเร็วและแรงกว่าคาด ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างระบบเศรษฐกิจการเงินในทุกกระดับ ความเหลื่อมล้ำในเศรษฐกิจและสังคมไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ที่รุนแรงและเกิดถี่ขึ้น ความผันผวนของเศรษฐกิจการเงินโลกที่สูงต่อเนื่องและกระแสดความขัดแย้งเชิงภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ที่รุนแรงขึ้น รวมถึงกระแสดความคาดหวังต่อการทำงานขององค์กรภาครัฐที่เข้มข้นมากขึ้น

3.1 ด้านเสถียรภาพ (Stability)

- การปรับกระบวนการนโยบายการเงิน เพื่อให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจที่ผันผวน มีความซับซ้อนขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างหลายประการ โดยใช้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลายขึ้นในการวิเคราะห์และพิจารณาตัดสินใจนโยบาย เช่น ข้อมูลในระดับจุลภาคและมหภาค ข้อมูลจากผู้ประกอบการ และข้อมูลจากสำนักงานภาค ธปท. สำหรับการดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน ธปท. ยังคงมุ่งในหลักการ “จับคั่นไว้ไว ดับไฟให้ทัน ป้องกันไม่ให้ลาม” โดยร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) เพื่อหารือในประเด็นการดูแลความเสี่ยงอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ จะยกระดับการทดสอบความทนทานของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงิน ตลาดการเงิน และภาคเศรษฐกิจจริง รวมถึงการทดสอบแผนรองรับวิกฤต เพื่อเตรียมกระบวนการทั้งภายในและภายนอก ธปท. ให้มีความพร้อม

- **การกำกับดูแลสถาบันการเงินอย่างเท่าทันและเป็นไปตามมาตรฐานสากล** จากรูปแบบการให้บริการของสถาบันการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีความหลากหลายและการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น ธปท. จึงต้องเข้าใจรูปแบบธุรกิจและวัฒนธรรมของสถาบันการเงินที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างลึกซึ้ง ประกอบกับนำข้อมูลและเทคโนโลยีมาปรับใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบสถาบันการเงินให้ทันการณ์ ควบคู่ไปกับการผลักดันให้สถาบันการเงินพร้อมรับมือภัยไซเบอร์ โดยจัดทำแผนตอบสนอง (Response) และฟื้นฟู (Recovery) ในขณะเดียวกัน ก็ต้องเตรียมพร้อมให้ประเทศไทยเข้ารับการประเมินภาคการเงินตาม Financial Sector Assessment Program (FSAP) จากธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดย ธปท. รับผิดชอบการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ เสถียรภาพของระบบการเงิน การกำกับระบบการเงินและระบบการชำระเงิน และกลไกการคุ้มครองภาคการเงิน

3.2 ด้านการพัฒนา (Development)

- **การพัฒนาระบบการเงินและระบบการชำระเงิน** ธปท. เปิดกว้างสำหรับนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาทดลองดำเนินการผ่าน Regulatory Sandbox อย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนให้สถาบันการเงิน Non-bank และธุรกิจ FinTech เข้าร่วมมากขึ้น รวมถึงผลักดันการพัฒนามาตรฐานที่สำคัญต่าง ๆ อาทิ Application Programming Interface (API) และ Biometrics รวมถึงสนับสนุนการใช้บริการ e-Payment ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น โดยพัฒนาต่อยอดบนโครงสร้างพื้นฐานระบบพร้อมเพย์ เช่น บริการชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ (Bill Payment) ชำนาญการ และระบบบริการเรียกเก็บเงิน (Request to Pay) นอกจากนี้ จะมีการผลักดันงานตามแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 (ปี 2561-2563) ที่เน้นการดำเนินการใน 5 ประเด็น ได้แก่ การสนับสนุนนวัตกรรมทางการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชน การยกระดับมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงิน การกำกับดูแลเสถียรภาพระบบชำระเงิน และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้านการชำระเงิน

- **การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน** ยกระดับการกำกับดูแลสถาบันการเงินและสื่อสารสร้างความรู้แก่สาธารณชนให้เข้มข้นขึ้นใน 3 มิติ ได้แก่ (1) การกำกับดูแลที่เข้มแข็งผ่านการมีเกณฑ์ที่เป็นองค์รวม มีอำนาจชัดเจน และบังคับใช้ได้ในทางปฏิบัติ (2) สถาบันการเงินมีระบบที่เป็นมาตรฐานในการดูแลผู้ใช้บริการทางการเงิน และ (3) ประชาชนรู้สิทธิของตนเอง มีข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่เปรียบเทียบได้ในการตัดสินใจใช้บริการ และมีความรู้ทางการเงินและผลิตภัณฑ์ทางการเงินจากเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เพียงพอ

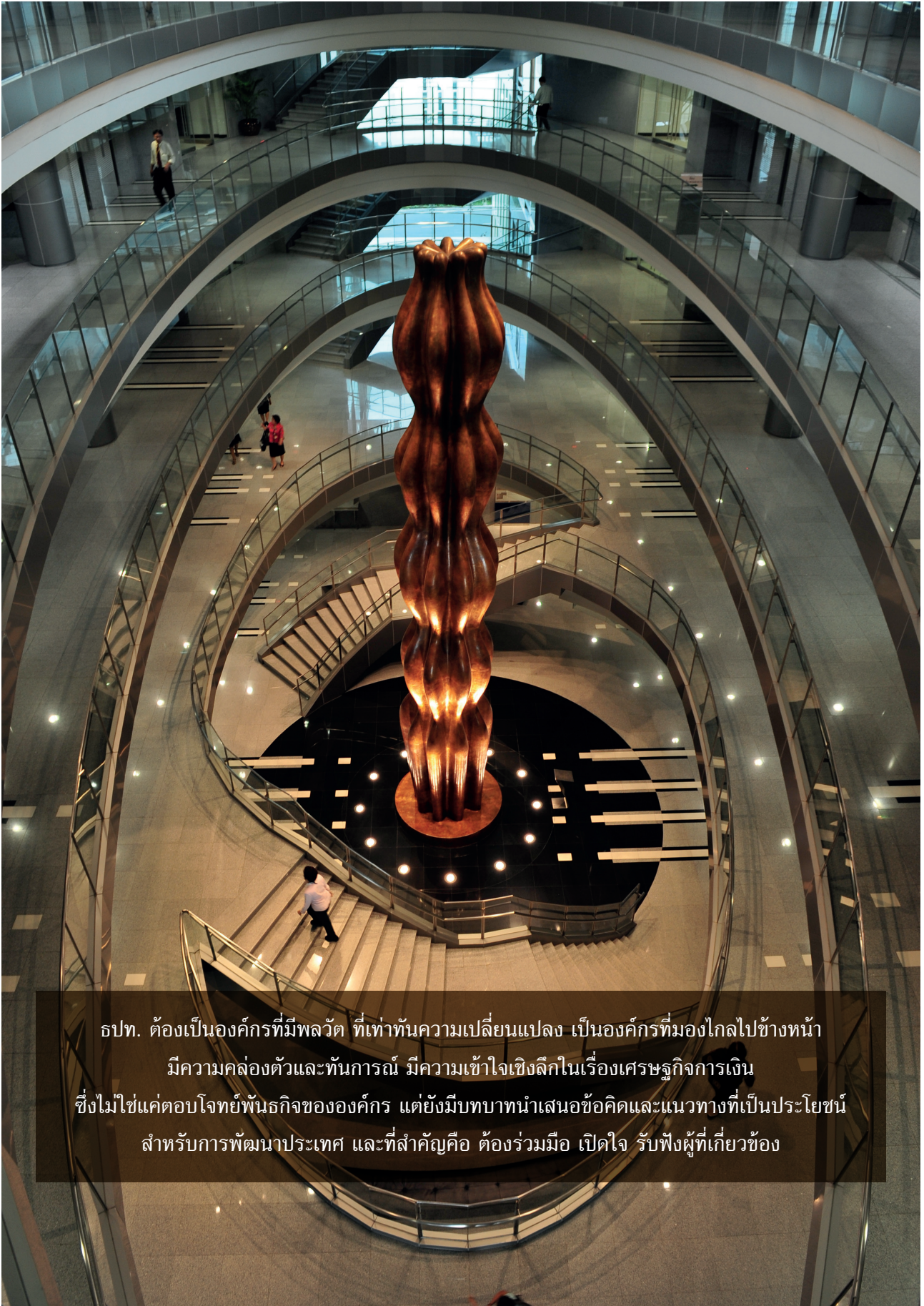
- **การเชื่อมโยงระบบการเงินในภูมิภาค** สนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่นชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างประเทศภายในภูมิภาคอาเซียนให้มากขึ้น โดยการขยายจำนวนธนาคาร/ประเภทธุรกรรม และเร่งขยายการเจรจาไปยังประเทศคู่ค้าสำคัญอื่น ๆ เช่น จีนและญี่ปุ่น รวมทั้งผลักดันการเจรจา Qualified ASEAN Banks เพื่อเพิ่มบทบาทของธนาคารพาณิชย์ไทยในเมียนมา อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

3.3 ด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร (Internal Excellence)

- **การยกระดับศักยภาพขององค์กร** ผ่านการสรรหาและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่จำเป็น โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน ส่งเสริมให้บุคลากรของ ธปท. ได้หมุนเวียนไปทำงานหาประสบการณ์ในองค์กรภายนอก (External Mobility) เพื่อเรียนรู้และเพิ่มมุมมองในการวิเคราะห์ปรับกระบวนการทำงานภายใน ธปท. เพิ่มความคล่องตัว (Agility) ทั้งในเรื่องของพนักงานและกระบวนการทำงาน รวมทั้งทดลองนำเทคโนโลยีใหม่ เช่น Distributed Ledger Technology (DLT) มาพัฒนาในระบบงานตราสารหนี้และธุรกรรมโอนเงินระหว่างธนาคาร ขณะเดียวกันก็เพิ่มความแข็งแกร่งของระบบงานไอทีเพื่อรับมือภัยด้านไซเบอร์ โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการตอบสนองและฟื้นฟู รวมถึงเตรียมพร้อมและสร้างการตระหนักรู้ของพนักงานด้วย

- **การดำเนินนโยบายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกอย่างรอบด้านและสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้อง** โดยการสรรหาบุคลากรระดับจุลภาคที่สำคัญและผลักดันให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Data Analytics) เพื่อใช้ในการติดตามความเสี่ยงด้านตลาดการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินแบบต่อเนื่อง การกำหนดนโยบายและการกำกับด้านการชำระเงิน ตลอดจนการประเมินแนวโน้มการใช้ธนบัตร รวมทั้งผลักดันและสร้างงานวิจัยที่เชื่อมต่อโดยตรงกับการดำเนินนโยบาย ทั้งจากภายใน ธปท. และความร่วมมือกับเครือข่ายนักวิชาการภายนอก โดยจะมีการเปิดกว้างขึ้นในการจัดเวทีหารือเชิงนโยบาย เพื่อรับฟังความคิดเห็นและปรับปรุงการสื่อสารนโยบายให้เข้าถึงผู้เกี่ยวข้องอย่างทันการณ์ รวมถึงสร้างการรับรู้และความเข้าใจล่วงหน้า โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนหรือมีผู้เกี่ยวข้องในวงกว้าง

ธปท. ต้องเป็นองค์กรที่มีพลวัต ที่เท่าทันความเปลี่ยนแปลง เป็นองค์กรที่มองไกลไปข้างหน้า
มีความคล่องตัวและทันสมัย มีความเข้าใจเชิงลึกในเรื่องเศรษฐกิจการเงิน
ซึ่งไม่ใช่แค่ตอบโจทย์พันธกิจขององค์กร แต่ยังมีความรอบรู้เสนอข้อคิดและแนวทางที่เป็นประโยชน์
สำหรับการพัฒนาประเทศ และที่สำคัญคือ ต้องร่วมมือ เปิดใจ รับฟังผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. โครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน

ในปี 2560 ธปท. ยังคงปรับปรุงโครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมรับการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมโลกที่มีความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และไม่ชัดเจน (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity : VUCA) ซึ่ง ธปท. ได้ดำเนินการยกระดับศักยภาพองค์กร เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพงาน การเพิ่มสมรรถนะองค์กร และสนับสนุนการกระจายอำนาจ (Empowerment)² เพื่อให้องค์กรมีความคล่องตัว ยืดหยุ่น รวดเร็ว รองรับภารกิจใหม่และความท้าทายได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับการทำงานสมัยใหม่ สนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ ธปท. พ.ศ. 2560-2562 และภารกิจหลักของ ธปท.

4.1 ปรับโครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน เพื่อสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ด้านเสถียรภาพ

(1) **สายนโยบายการเงิน** ตั้งกลุ่มงานพัฒนาแบบจำลองและวิจัยเชิงเทคนิค เพื่อพัฒนาแบบจำลองให้สะท้อนการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและกลไกเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ เข้าใจความเชื่อมโยงสำคัญระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เช่น ตัวแปรในเรื่อง Financial Stability รวมศูนย์งานกลยุทธ์นโยบายการเงิน และจัดตั้งสำนักเศรษฐกิจอุปทาน เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เชิงลึกด้านเศรษฐกิจอุปทาน และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ

(2) สายตลาดการเงิน

(2.1) งานบริหารเงินสำรอง ตั้งสำนักกลยุทธ์การลงทุน รับผิดชอบงานจัดสรรความเสี่ยงการลงทุนและงานบริหารผู้จัดการทุนภายนอก เพื่อเตรียมรองรับ พ.ร.บ. ธปท. ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ที่กำหนดให้มีการขยายขอบเขตการลงทุนของเงินสำรองระหว่างประเทศ

(2.2) งานตลาดการเงิน ตั้งสำนักวิเคราะห์และพัฒนาตลาดการเงิน รับผิดชอบงานพัฒนาตลาดการเงิน งานโครงสร้างพื้นฐานและมาตรฐานตลาดการเงิน และ Market Intelligence ระหว่างผู้ร่วมตลาดและ ธปท. เพื่อส่งเสริมแนวปฏิบัติให้เทียบเคียงกับมาตรฐานสากล

(2.3) งานนโยบายและกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน รวมศูนย์งานและอัตรากำลังของงานกลยุทธ์การแลกเปลี่ยนเงิน และจัดตั้งทีมปฏิบัติการพิเศษ ซึ่งดูแลงานนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-money Laundering and Combating the Financing of Terrorism: AML/CFT) และการประสานงานด้านข้อมูลกับส่วนราชการ เป็นต้น

4.2 ปรับโครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน เพื่อสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา

(1) สายยุทธศาสตร์และความสัมพันธ์องค์กร

(1.1) ตั้งสำนักนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ สังกัดฝ่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อรวมศูนย์งานด้านการเป็นตัวแทน ธปท. เข้าร่วมประชุมในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ รวมทั้งเสนอแนะที่ ธปท. ต่อนโยบายการเปิดเสรีทางการเงิน การลงทุน และความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ

(1.2) รวมงานอาเซียนและงานนโยบายความร่วมมือภูมิภาค เพื่อเน้นงาน Connectivity กับประเทศสำคัญในภูมิภาค

(1.3) รวมศูนย์งานกลยุทธ์การต่างประเทศ (Intelligence Unit) เพื่อผลักดันงานพัฒนาการด้านเศรษฐกิจการเงิน สังคม การเมือง งานให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน และงานเปิดความสัมพันธ์กับประเทศ Frontier Market

(1.4) งานบริหารการสื่อสารองค์กร ปรับขอบเขตหน้าที่และจัดกลุ่มงานใหม่ โดยได้เพิ่มขอบเขตการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล และ Social Media รวมงานดูแลเนื้อหาและเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาไว้ด้วยกัน นอกจากนี้ ยังรวมงานสื่อทัศน (BOT Multimedia) และการถ่ายทอดสด (Broadcasting) มาไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ในบทบาทหน้าที่และการดำเนินนโยบายของ ธปท. อย่างถูกต้อง เข้าใจง่าย ทันการณ์ และส่งเสริมให้ ธปท. สร้างการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของ ธปท. ให้เป็นองค์กรที่เข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น

² การกระจายอำนาจ (Empowerment) คือ ธปท. อนุมัติให้ส่วนงานสามารถบริหารจัดการโครงสร้างองค์กรภายในสายงานบางส่วนโดยเฉพาะในส่วนที่ไม่กระทบต่อการเพิ่ม/ลด อัตรากำลังรวมของสายและระดับตำแหน่งงาน

(2) สายระบบสารสนเทศ

(2.1) กลุ่มงานดาต้าอานาไลติกส์ (Data Analytics Unit) ปรับเป็นส่วนงานระดับ “ฝ่าย” เพื่อเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนและติดตามงานวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในภาพรวม

(2.2) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมศูนย์งานพัฒนาระบบงานด้าน IT มาที่ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบงานให้มีความพร้อมในการขับเคลื่อนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. ได้อย่างทันการณ์และมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังตั้งส่วนจัดการความมั่นคงปลอดภัย เพื่อเพิ่มสมรรถนะการดูแลระบบงานและความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT ของ ธปท. ให้มีเสถียรภาพมากขึ้น

(2.3) งานสถิติและการจัดการข้อมูล ปรับขอบเขตเนื้อหา งาน บทบาท และความรับผิดชอบด้านการประมวลผลสถิติตามมาตรฐานสากลและการดูแลคุณภาพข้อมูลสถิติให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถพัฒนาสถิติและเครื่องมือที่มีความกระชับ ชัดเจน เป็นระบบทันการณ์ ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเงิน จากแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ ที่หลากหลาย

(3) สายออกบัตรธนาคาร

ปรับโครงสร้างองค์กรและอัตรากำลัง เพื่อเตรียมบทบาทหน้าที่และภาระงานให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงการทำงานมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับระบบงาน Automation ที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น

(3.1) รวมศูนย์งานวิเคราะห์และติดตามคุณภาพธนบัตร และแผนงานการจ่ายธนบัตรใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการธนบัตรของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมงานวิเคราะห์ ติดตามข้อมูลด้านธนบัตรทั้งระบบ และการกำกับดูแลมาตรฐานของศูนย์เงินสดธนาคารพาณิชย์ไว้ที่ฝ่ายบริหารจัดการธนบัตร

(3.2) แยกงานตรวจสอบคุณภาพและงานประกันคุณภาพออกจากกัน ให้งานตรวจสอบคุณภาพอยู่ภายใต้สำนักการผลิต เพื่อให้การตรวจสอบผลผลิตเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการผลิต

(3.3) จัดตั้งแผนกประกันคุณภาพ ขยายขอบเขตการสุ่มตรวจคุณภาพให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อยกระดับการประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล

4.3 ปรับโครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน เพื่อสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร

(1) สายวางแผนและงบประมาณ

จัดกลุ่มงานใหม่ โดยรวมงานด้านกลยุทธ์และด้านส่งเสริมความรู้ทางการเงินไว้ด้วยกัน เพื่อรองรับรูปแบบการทำงานที่มีลักษณะยืดหยุ่นและคล่องตัว สอดคล้องกับภาระงานด้านการส่งเสริมและสื่อสารความรู้ทางการเงินที่เพิ่มมากขึ้น เน้นการสร้างภาพลักษณ์ ธปท. ให้เป็นแหล่งชุมชนนักวิจัย นักวิชาการด้านเศรษฐกิจการเงิน และปรับระบบงานของฝ่ายการเงินและการบัญชี โดยรวมศูนย์งานบัญชีบางระบบไว้ที่สำนักงานใหญ่

(2) สายตรวจสอบกิจการภายในและฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร

(2.1) โอนงานติดตามการปฏิบัติงาน (Compliance) ของฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในและติดตามการปฏิบัติงาน มาไว้ที่ฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ให้ครอบคลุมถึงความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance Risk)

(2.2) จัดตั้งกลุ่มงานบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ภายใต้ฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร เพื่อบริหารกิจการด้าน IT/Cyber Risk Management เพิ่มมาตรการเฝ้าระวัง ติดตามดูแลภัยคุกคามทางไซเบอร์อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล

(3) สายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร

ปรับโครงสร้างองค์กร อัตรากำลัง และกระบวนการทำงานภายในสายงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกันได้อย่างเป็นองค์รวม เบ็ดเสร็จทั้งกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

(3.1) โอนงานที่มีลักษณะกระบวนการวิเคราะห์เดียวกันมาไว้ด้วยกัน โดยโอนงานจัดทำรายละเอียดลักษณะงาน (Job Description) งานจัดทำกลุ่มงาน (Job Family) และงานพิจารณาชั้นอัตราเงินเดือนและจัดระดับตำแหน่งงาน (Job Grading) จากฝ่ายทรัพยากรบุคคลไปไว้ที่ฝ่ายพัฒนาองค์กร

(3.2) รวมงานการพัฒนาบุคลากรทั้งทางด้าน Training และ Non-training ไว้ที่สถาบันพัฒนาบุคลากร เพื่อดำเนินการพัฒนาพนักงานแบบองค์รวมและจัดแบ่งงานใหม่เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลยุทธ์การเรียนรู้และส่วนบริหารการเรียนรู้

(3.3) เพิ่มขอบเขตงานของ HR Business Partner (HRBP) ให้ดำเนินงานเป็นทั้ง Advisor และ Facilitator ให้กับสายงานได้ครบวงจร (One-stop Service) ทั้งด้านบริหารบุคลากร พัฒนาบุคลากร และพัฒนาองค์กร

(3.4) รวมงานวางแผนอาชีพ สรรหาภายใน และงานวางแผนกำลังคนเข้าด้วยกัน จัดโครงสร้างแบบรวมศูนย์ และขยายขอบเขตงานทีมสารสนเทศงานบุคคลให้ครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบงานด้านบริหารบุคคล พัฒนาบุคลากร และพัฒนาองค์กร

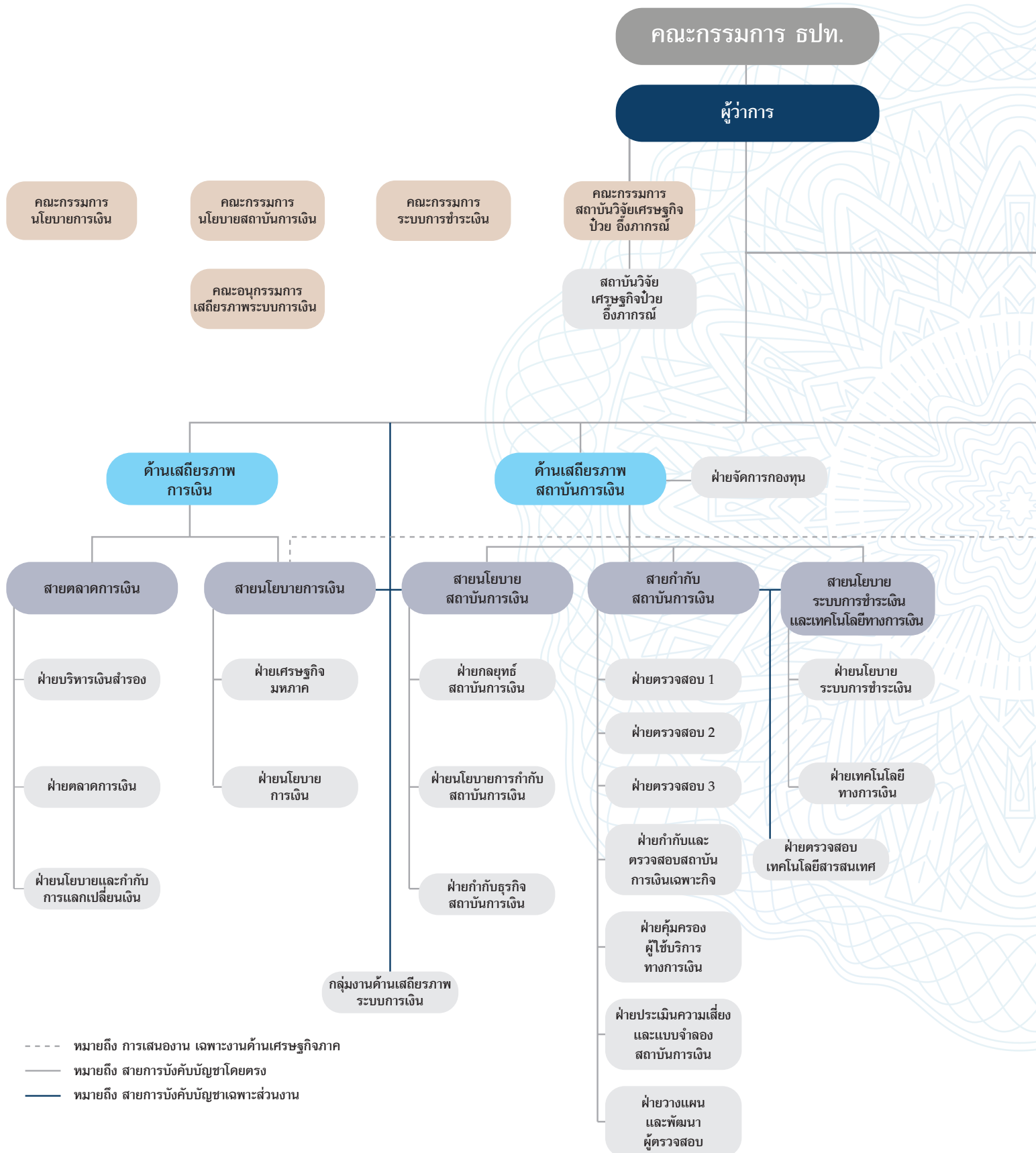
(4) ฝ่ายธุรการและบริหารอาคาร

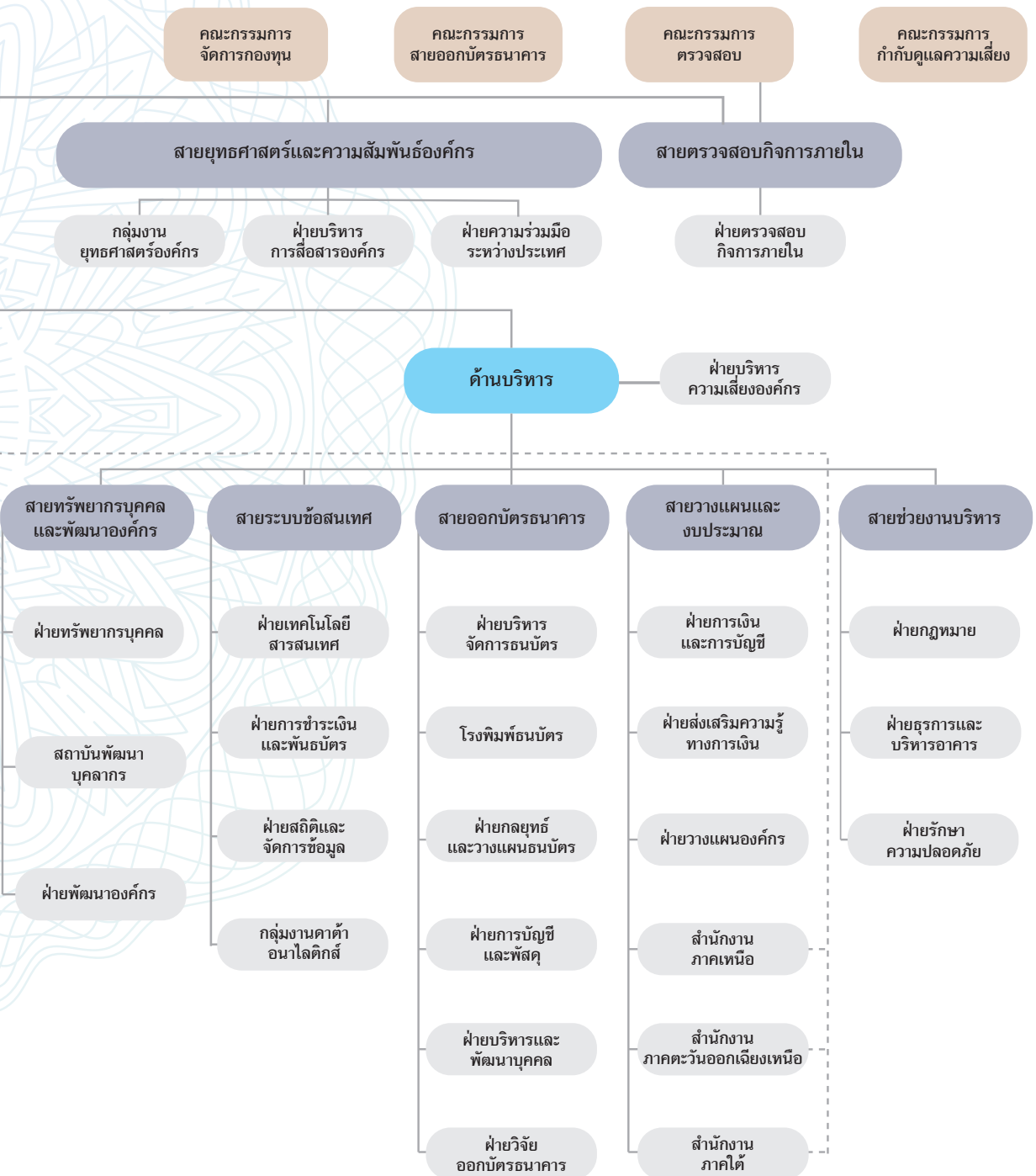
ปรับกระบวนการทำงานด้านการจัดประชุมภายใน ธปท. เป็นแบบ One-stop Service โดยรวมงานจัดเลี้ยงและห้องประชุม งานธุรการการจัดประชุม งานโสตทัศนูปกรณ์ และงาน Backdrop เข้าด้วยกัน รวมศูนย์งานของทีมซ่อมบำรุงและทีมบริหารระบบวิศวกรรม เพื่อให้บริหารจัดการระบบวิศวกรรมตามพื้นที่ และสามารถปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกันได้อย่างเบ็ดเสร็จลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของ ธปท.

ผังโครงสร้างองค์กรธนาคารแห่งประเทศไทย

5. การกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยง

ในการกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยงของ ธปท. ครอบคลุมถึงการปฏิบัติตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท. และการแก้ไขพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ร.บ. ธปท.) ดังนี้

5.1 การกำกับดูแลกิจการ

พ.ร.บ. ธปท. พุทธศักราช 2485 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ. ธปท. (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดภารกิจหลักของ ธปท. และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ธปท. ในการควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ธปท. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน รวมถึงแผนงาน งบประมาณ และหลักเกณฑ์การบริหารสินทรัพย์ของ ธปท. และให้ ธปท. ดำเนินการด้านนโยบายการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน และนโยบายระบบการชำระเงินภายใต้การดำเนินการของคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบนโยบายแต่ละด้าน ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.) รวมทั้งให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ (กคส.) เพื่อดูแลและกำกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และมีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบกิจการภายในที่มีประสิทธิภาพและรัดกุม

ทั้งนี้ เพื่อให้มีการประสานงานในการกำหนดนโยบายร่วมกัน และเชื่อมโยงความรับผิดชอบในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายต่าง ๆ ธปท. มีระบบการทำงานที่ประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการนโยบายในรูปคณะอนุกรรมการ เช่น คณะอนุกรรมการเสถียรภาพระบบการเงิน (อสร.) เป็นต้น

นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติม เพื่อช่วยดูแลงานเฉพาะด้าน ได้แก่ คณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ทำหน้าที่กลั่นกรองให้คำแนะนำในเรื่องความเสี่ยงในภาพรวมทั้งหมดของ ธปท. คณะกรรมการวินิจัยอุทธรณ์และร้องทุกข์ ทำหน้าที่วินิจัยอุทธรณ์และร้องทุกข์ รวมทั้งเสนอแนะคณะกรรมการ ธปท. เกี่ยวกับเรื่องอุทธรณ์และร้องทุกข์ และ คณะกรรมการธรรมาภิบาล ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อให้ ธปท. มีระบบและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับธนาคารกลาง ซึ่งในปี 2560 ธปท. ได้มีการประเมินตนเองด้านธรรมาภิบาลตามมาตรฐานสากล และวางแนวทางดำเนินงานในการยกระดับธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับความท้าทาย บริบทของ ธปท. และสภาพแวดล้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปีที่กำหนดให้ “ธปท. เป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาลที่ดีและเป็นตัวอย่างที่ดีของความยั่งยืน”

5.2 การบริหารความเสี่ยงองค์กร

คณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำกับดูแลความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. ที่สำคัญ ประกอบด้วย กคส. ซึ่งมีคณะกรรมการจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โดย กคส. มีหน้าที่กลั่นกรองกรอบนโยบาย และแนวทางการบริหารความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. ตลอดจนทบทวนกรอบและแนวทางการบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการ ธปท. นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คบส.) ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการจากผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. โดยมีหน้าที่กำหนดกรอบ นโยบาย และแนวทางการบริหารความเสี่ยงของ ธปท. ในภาพรวม คาดหวังให้การดำเนินงานของ ธปท. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมีฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กรทำหน้าที่เป็นเลขานุการให้คณะกรรมการ 2 คณะข้างต้น ขอบเขตงานการบริหารความเสี่ยงองค์กร สรุปเป็น 3 ด้าน ดังนี้

(1) การบริหารความเสี่ยงภาพรวม (Enterprise Risk)

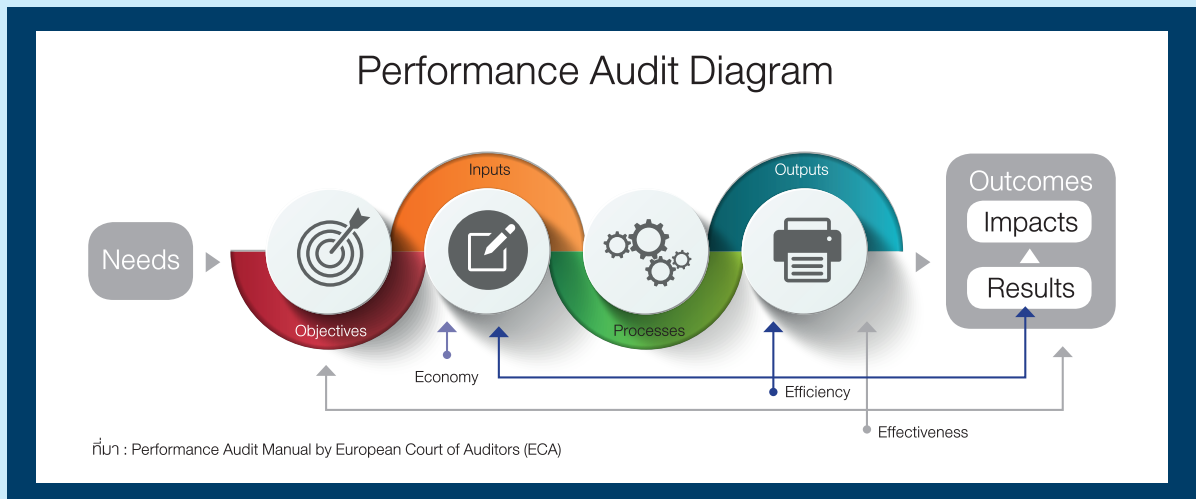
การบริหารความเสี่ยงภาพรวม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินพันธกิจด้านต่าง ๆ ขององค์กรอย่างเหมาะสม โดยในปี 2560 ธปท. ได้มีการประเมินความเสี่ยงรอบด้านที่จะมีผลกระทบต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม และพิจารณาให้มีแนวทางจัดการและควบคุมความเสี่ยงที่เหมาะสม กระบวนการบริหารความเสี่ยงดังกล่าวจะช่วยเสริมให้การดำเนินงานของ ธปท. เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ มีการสื่อสารให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจ และป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับงานด้านต่าง ๆ ของ ธปท. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)

ความเสี่ยงทางการเงินของ ธปท. เป็นผลจากการดำเนินงานด้านบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศเป็นหลัก โดย ธปท. ได้จำแนกความเสี่ยงทางการเงินออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านเครดิต และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

Performance Audit

กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร

การปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการภายใน ธปท. ยึดหลัก GRC โดยเน้นการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) และการปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎหมาย (Compliance) ในภาพรวม ธปท. มุ่งหวังจะยกระดับการตรวจสอบขึ้นไปอีกก้าวหนึ่งโดยมุ่งเน้นการตรวจสอบด้านการดำเนินงาน หรือ Performance Audit (PA) ให้มากขึ้น เพื่อสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของ ธปท.

PA คือ การตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในรายละเอียดของกิจกรรม โครงการ แผนงานขององค์กร โดยใช้หลักการ 3Es ได้แก่ Economy (ประหยัด) คือ การลดต้นทุนให้ต่ำกว่าที่แผนกำหนด แต่ยังคงได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ Efficiency (ประสิทธิภาพ) คือ การใช้ทรัพยากรเท่ากัน แต่ได้ผลลัพธ์ที่มากกว่า และ Effectiveness (ประสิทธิผล) คือ การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ปัจจัย 3Es จะถูกนำมาจับคู่ความสัมพันธ์ในแต่ละกระบวนการทำงาน เริ่มตั้งแต่ Inputs, Processes, Outputs, Outcomes และ Impacts (ตามภาพ) เช่น Economy เน้นดูที่ Inputs ในขณะที่ Efficiency จะต้องดูความสัมพันธ์ระหว่าง Inputs และ Outputs เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อให้การวิเคราะห์ 3Es มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น จึงเน้นการนำข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมากมาวิเคราะห์ในเชิงลึก เพื่อหาความเชื่อมโยงของข้อมูลหรือที่เรียกว่า Data Analytics ซึ่งเป็นการส่งเสริมการตรวจสอบแบบ PA

ที่สำคัญ ธปท. ยังนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการตรวจสอบ เช่น Audit Command Language หรือ ACL ซึ่งสามารถประมวลผลข้อมูลที่มีปริมาณมากได้หลากหลายรูปแบบ ทำให้สามารถคำนวณ วิเคราะห์ ประมวลผล และสุ่มตัวอย่างข้อมูลได้อย่างอิสระ เพื่อช่วยปรับกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ดียิ่งขึ้น

และกำหนดให้มีคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับควบคุมดูแล ประกอบด้วย คณะกรรมการ ธปท. กตส. กคส. คบส. และคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (อสง.)

ในปี 2560 ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการสินทรัพย์ เพื่อรองรับการขยายขอบเขตการลงทุนในเงินสำรองไปยังตราสารทุนต่างประเทศภายใต้ พ.ร.บ. ธปท. ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมปี 2560 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการความเสี่ยง รักษาความมั่นคงและสภาพคล่องของเงินสำรอง เพื่อให้สามารถรองรับความผันผวนและสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจการเงินโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

(3) การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk)

การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ครอบคลุมความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการ บุคลากร เทคโนโลยี และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มั่นใจว่ามีการดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการดังนี้ (1) การกำหนดให้ทุกส่วนงานประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment: CSA) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อนำไปทบทวนและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้รอบคอบ รัดกุมมากขึ้น (2) การมีกระบวนการรายงานเหตุการณ์ความเสียหาย (Loss Incident Reporting) (3) การจัดทำตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicator) และรายงานความเสี่ยง (Risk Dashboard) ตลอดจนมีการติดตามและรายงานความเสี่ยงสำคัญต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (4) ทบทวนแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในระดับธนาคาร และระดับส่วนงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และมีการทดสอบแผนฉุกเฉินภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยในปี 2560 ได้จัดให้มีการทดสอบแผนฉุกเฉินระบบงานสำคัญหยุดชะงัก และการปฏิบัติงานจากศูนย์คอมพิวเตอร์สำรอง รวมทั้งประสานงานให้มีการหมุนเวียนไปปฏิบัติงานที่สถานที่ปฏิบัติงานสำรอง ธปท. ในลักษณะคู่ขนานกับการปฏิบัติงานปกติ เพื่อทดสอบความพร้อมใช้งานของสถานที่ปฏิบัติงานสำรอง และจัดทำแผนการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านไซเบอร์ (Cyber Security Incident Response Plan) รวมทั้งมีแผนงานยกระดับมาตรฐานการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management) ให้สอดคล้องกับ ISO 22301: 2012

ทั้งนี้ ในปี 2560 ธปท. ได้ปรับโครงสร้างของฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร เพิ่มบทบาทหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่สำคัญใน 2 ด้าน ได้แก่ (1) การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ (Compliance Risk) โดยเน้นการปฏิบัติตามกฎหมาย (Legal Compliance) เป็นหลัก มีหน้าที่ติดตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่ ธปท. ต้องปฏิบัติตาม และประสานงานให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องวางกลไกรองรับได้อย่างถูกต้อง (2) การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk) ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย บ่งชี้ และบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมของ ธปท.

5.3 การปฏิบัติการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท.

ธปท. ได้กำกับดูแลผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง³ โดยในปี 2560 มีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(1) ธปท. กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-bank) ซึ่งได้รับอนุญาตตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์) ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2547 ณ สิ้นปี 2560 มีจำนวนผู้ให้บริการทั้งสิ้น 15 ราย โดยมีผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้รับอนุญาตในปีจำนวน 1 ราย

(2) ธปท. ทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 โดยมีระดับการควบคุมดูแล 3 ระดับ คือ บัญชี ก เป็นธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบบัญชี ข เป็นธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียน และบัญชี ค เป็นธุรกิจบริการที่ต้องได้รับใบอนุญาตก่อนให้บริการ

³ 1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์)

2) พระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551

3) พระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พ.ศ. 2559

ในปี 2560 ธปท. ได้ดำเนินการควบคุมดูแลผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกฤษฎีกา ทั้ง 2 ฉบับสรุปได้ดังนี้

- พิจารณาการแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการของผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการตามบัญชี ก พิจารณาการขอขึ้นทะเบียนของผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการตามบัญชี ข และพิจารณาการขอรับใบอนุญาตของผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการตามบัญชี ค เพื่อเสนอคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (คธอ.) เพื่อพิจารณาออกใบอนุญาต ทั้งนี้ ณ สิ้นปี 2560 มีผู้ให้บริการที่แจ้งให้ทราบตามบัญชี ก จำนวน 1 ราย (สถาบันที่มีใช้สถาบันการเงิน) ผู้ให้บริการที่ได้รับการขึ้นทะเบียนตามบัญชี ข จำนวน 10 ราย (สถาบันที่มีใช้สถาบันการเงิน 10 ราย) และผู้ให้บริการที่ได้รับใบอนุญาตตามบัญชี ค จำนวน 104 ราย (ธนาคารพาณิชย์ 30 ราย สถาบันการเงินเฉพาะกิจ 6 ราย และสถาบันที่มีใช้สถาบันการเงิน 68 ราย) มีใบอนุญาตรวมทุกประเภท 185 ฉบับ (ไม่รวมที่ส่งคืนใบอนุญาตแล้ว) โดยในปี 2560 มีผู้ให้บริการที่คืนใบอนุญาตตามบัญชี ค จำนวน 9 ราย

- กำกับดูแลและตรวจสอบผู้ให้บริการให้ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกา และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรายงานผลการควบคุมดูแลและการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ให้บริการต่อ คธอ. อย่างสม่ำเสมอ

(3) ธปท. ร่วมกับกระทรวงการคลัง ผลักดันการตรากฎหมายกำกับดูแลระบบการชำระเงิน โดยที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ครั้งที่ 48/2560 วันที่ 10 สิงหาคม 2560 มีมติเห็นสมควรประกาศร่างพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ.2560 ใช้เป็นกฎหมาย ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ประกาศเผยแพร่พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ลงราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2560 และจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 16 เมษายน 2561 ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2558 ให้ยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเมื่อร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ โดยกระทรวงการคลังและกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจะดำเนินการยกเลิกกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลอยู่ในปัจจุบันทั้ง 3 ฉบับ โดยให้มีผลในวันเดียวกันกับวันที่กฎหมายใหม่มีผลบังคับใช้

เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ที่สำคัญ คือ เพื่อเป็นการยกระดับระบบการชำระเงินของประเทศและมีกฎหมายกำกับดูแลที่สอดคล้องตามมาตรฐานสากล มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อลดภาระและความซ้ำซ้อนที่ผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหลายฉบับและถูกกำกับดูแลจากหลายหน่วยงานซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้กำกับดูแล และระบบการชำระเงินของประเทศโดยรวม

สำหรับผู้ให้บริการภายใต้กฎหมายเดิมทั้ง 3 ฉบับซึ่งต้องอยู่ภายใต้การกำกับของพระราชบัญญัตินี้ หากประสงค์จะให้บริการต่อไป จะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือขอขึ้นทะเบียนต่อ ธปท. ภายใน 120 วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ธปท. ได้จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ผู้ให้บริการได้เตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างประกาศภายใต้พระราชบัญญัติ

5.4 การแก้ไขพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2560 ได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ธปท. (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560 โดยเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสินทรัพย์ของ ธปท. ในส่วนของการลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศ ให้สามารถลงทุนในหน่วยลงทุนหรือตราสารทุนต่างประเทศที่ออกโดยนิติบุคคลต่างประเทศ เพื่อให้การลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศมีความคล่องตัว และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยงให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ธปท. โดยกำหนดมาตรการและกลไกเพิ่มเติมเพื่อเป็นเครื่องมือรองรับการแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการเงินของสถาบันการเงินและรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินโดยรวม โดยมีหน่วยงานรองรับการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน และได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินให้สอดคล้องกัน

ภาพ : นิพนธ์ เทลาริรากุล

๓

การดำเนินงานของ ธปท.

- สรุปลักษณะเศรษฐกิจการเงิน ปี 2560
- การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน
- การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน
- การรักษาเสถียรภาพระบบการชำระเงิน
- การออกและจัดการธนบัตร
- การดูแลภาคประชาชน
- การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในองค์กรและเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ
- การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจการเงินส่วนภูมิภาค
- การเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร

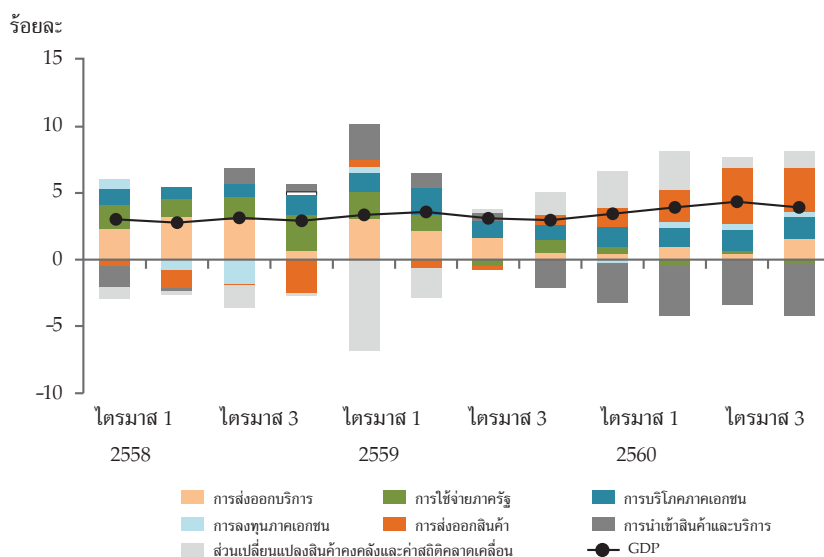
1. สรุปภาวะเศรษฐกิจการเงินปี 2560

เศรษฐกิจโลกในปี 2560 ขยายตัวต่อเนื่องและกระจายตัวชัดเจนขึ้น นำโดยเศรษฐกิจกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมหลัก (G3) ที่ฟื้นตัวต่อเนื่องจากการบริโภคที่ขยายตัวดีสอดคล้องกับตลาดแรงงานที่ปรับตัวดีขึ้น ขณะที่การลงทุนเริ่มมีสัญญาณฟื้นตัวชัดเจนขึ้นจากการที่เศรษฐกิจกลุ่ม G3 ดีขึ้นได้ช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจเอเชียผ่านการส่งออกสินค้าที่ขยายตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับเศรษฐกิจจีนขยายตัวใกล้เคียงกับปีก่อน จากภาคการส่งออกและภาคการผลิตที่ขยายตัวดีขึ้นตามเศรษฐกิจโลก อย่างไรก็ดี มาตรการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจและมาตรการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน โดยเฉพาะในภาคอสังหาริมทรัพย์ ทำให้การลงทุนมีแนวโน้มชะลอลง

ในระยะต่อไป คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะขยายตัวต่อเนื่องตามเศรษฐกิจกลุ่ม G3 และเอเชีย (ไม่รวมจีน) ขณะที่เศรษฐกิจจีนมีแนวโน้มชะลอตัวลงบ้างในช่วงการปฏิรูปฯ ทั้งนี้ มีปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามดังนี้ (1) ความสามารถของทางการเงินในการรักษาสถิติของการขยายตัวเศรษฐกิจและการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพในประเทศ โดยเฉพาะปัญหานี้ภาคธุรกิจที่อยู่ในระดับสูง (2) ความไม่แน่นอนของนโยบายเศรษฐกิจสหรัฐฯ เช่น นโยบายการค้าระหว่างประเทศ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (3) ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อกลับสู่ภาวะปกติของธนาคารกลาง (Normalization) ของกลุ่ม G3 และ (4) ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical Risks) ที่อาจส่งผลกระทบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก รวมถึงส่งผลให้ตลาดเงินเกิดความผันผวนได้

สำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 3.9 ตามการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวที่ดีขึ้น โดยการส่งออกสินค้ามีการกระจายตัวมากขึ้นทั้งในมิติของประเภทสินค้าและตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนยานยนต์ และสินค้าเกษตรแปรรูป ซึ่งเป็นผลจาก (1) อุปสงค์ต่างประเทศที่ปรับตัวดีขึ้น สอดคล้องกับการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าและปริมาณการค้าโลก และ (2) การขยายกำลังการผลิตและการย้ายฐานการผลิตของผู้ผลิตต่างชาตินำเข้าในช่วงก่อนหน้าในหลายอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มขึ้นยังมีส่วนช่วยให้มูลค่าสินค้าที่ราคาเคลื่อนไหวสอดคล้องกับราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นเช่นกัน ขณะที่การส่งออกบริการขยายตัวตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นในเกือบทุกสัญชาติ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจีนที่สามารถฟื้นตัวได้เร็วและกลับมามีจำนวนสูงกว่าช่วงก่อนที่จะมีมาตรการปราบปรามทัวร์ผิดกฎหมาย และนักท่องเที่ยวจีนในระยะหลังเป็นกลุ่มที่มีคุณภาพมากขึ้น ทำให้มีการใช้จ่ายต่อคนต่อครั้งสูงขึ้น ขณะที่นักท่องเที่ยวอาเซียนและยุโรปปรับเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

ภาพที่ 1 แหล่งที่มาของการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย (Contribution to Growth)^{1/}
(เปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน)

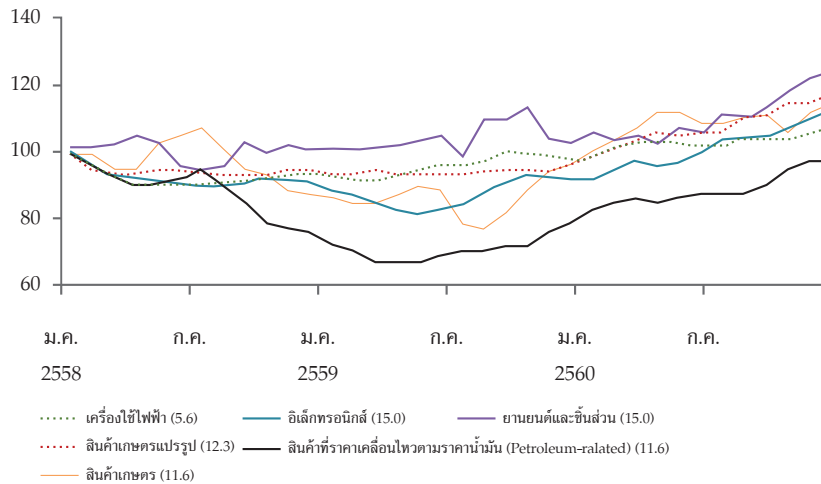

หมายเหตุ : 1/ GDP คำนวณด้วยวิธี Chain Volume Measure (CVM)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 2 มูลค่าการส่งออกสินค้าไทยรายหมวดสินค้า

ดัชนีปรับฤดูกาล (เฉลี่ยเคลื่อนที่ 3 เดือน) (มกราคม 2558 = 100)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน () แสดงสัดส่วนต่อการส่งออกทั้งหมดในปี 2560
ที่มา : กรมศุลกากร คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

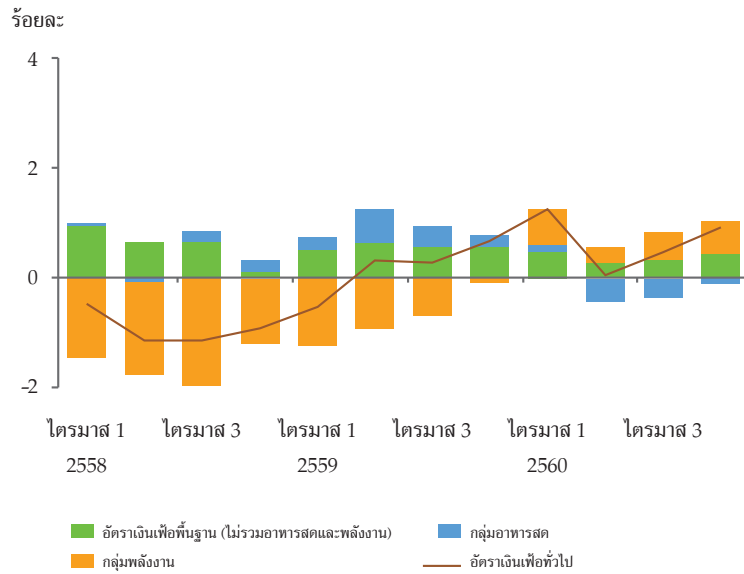
ภาครัฐมีบทบาทช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค แม้ว่าการลงทุนภาครัฐหดตัว เนื่องจากมีบางโครงการล่าช้าจากแผน จากทั้งข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการเบิกจ่าย ปัญหาการเข้าพื้นที่ และภาวะฝนตกหนัก สำหรับการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยการใช้จ่ายขยายตัวดีในหมวดสินค้าคงทนโดยเฉพาะรถยนต์ จากกำลังซื้อที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มครัวเรือนรายได้สูงนอกภาคเกษตรกรรม รายได้ครัวเรือนภาคเกษตรกรรมที่ขยายตัวสูงในช่วงครึ่งแรกของปี รวมทั้งความเชื่อมั่นครัวเรือนที่ปรับตัวขึ้น อย่างไรก็ดี ปัจจัยสนับสนุนการบริโภคภาคเอกชนโดยรวมยังไม่แข็งแกร่ง เนื่องจากหนี้ครัวเรือนในภาพรวมยังอยู่ในระดับสูง ประกอบกับรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมบางส่วนได้รับผลกระทบจากการจ้างงานที่ลดลง ส่วนหนึ่งเพราะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจที่ใช้แรงงานน้อยลง เช่น การใช้เครื่องจักรทดแทนแรงงาน (Automation) ในบางอุตสาหกรรม ขณะที่รายได้ครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมบางส่วนได้รับผลกระทบจากราคาสินค้าเกษตรที่หดตัวในช่วงปลายปี เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดมากเกินไปเกินความต้องการ ด้านการลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มดีขึ้นจากปีก่อนแต่ยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากผู้ประกอบการบางส่วนยังมีกำลังการผลิตส่วนเกินเหลืออยู่ในระยะข้างหน้า การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและการดำเนินการโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ที่ชัดเจนขึ้น หลังจากมีมติเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2561 เพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย จะช่วยกระตุ้นให้การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นได้

ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจและการเงิน

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ร้อยละ 0.66 และ 0.56 ตามลำดับ โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปปรับเพิ่มขึ้นจากปีก่อนตามราคาน้ำมันขายปลีกภายในประเทศเป็นสำคัญ ขณะที่ราคาอาหารสดลดลงเล็กน้อย เนื่องจากผลผลิตสินค้าเกษตรกรรมออกมาตามสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยกว่าปีก่อน สำหรับอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานยังอยู่ในระดับต่ำสอดคล้องกับอุปสงค์ในประเทศที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ ส่วนอัตราค่าจ้างงานยังอยู่ในระดับต่ำแต่ปรับเพิ่มขึ้นบ้าง เนื่องจากมีการจ้างงานที่ลดลง ส่วนหนึ่งเพราะทักษะของแรงงานไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการบางส่วนนำเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงาน อีกทั้งยังมีกลุ่มผู้ว่างงานที่ยังไม่เคยทำงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มปริญญาตรีขึ้นไปที่ใช้เวลาในการหางานมากขึ้น สำหรับเสถียรภาพของภาคธุรกิจโดยรวมยังเข้มแข็ง ขณะที่เสถียรภาพของกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และครัวเรือนกลุ่มรายได้ต่ำยังคงเปราะบาง เนื่องจากผลดีจากการขยายตัวของเศรษฐกิจยังไม่กระจายตัวอย่างเต็มที่ สำหรับเสถียรภาพของภาคสถาบันการเงินมีความแข็งแกร่ง สะท้อนจากสัดส่วนเงินสำรองหนี้สงสัยจะสูญและเงินกองทุนที่อยู่ระดับสูงเพียงพอที่จะรองรับผลกระทบจากระดับหนี้เสียที่เพิ่มขึ้นได้

ภาพที่ 3 แหล่งที่มาของอัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ที่มา : สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลจากดุลการค้าตามมูลค่าการส่งออกสินค้าที่ขยายตัวต่อเนื่อง และดุลบริการที่เกินดุลตามรายรับภาคการท่องเที่ยว สำหรับดุลบัญชีเงินทุนเคลื่อนย้ายขาดดุลสุทธิจากการออกไปลงทุนในต่างประเทศของนักลงทุนไทยเป็นสำคัญ ทั้งการลงทุนโดยตรงและการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนของกองทุนรวม (Foreign Investment Fund: FIF) ประกอบกับการไหลเข้าของเงินตราต่างประเทศตามมูลค่าการส่งออกที่ขยายตัวดี อย่างไรก็ตาม นักลงทุนต่างชาติยังมีการเข้ามาซื้อหลักทรัพย์ไทยสุทธิ โดยเฉพาะตราสารหนี้ สอดคล้องกับทิศทางเงินลงทุนในภูมิภาค ส่วนเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังไหลเข้าไทยต่อเนื่อง ด้านเงินบาทต่อดอลลาร์ สรอ. แข็งค่าขึ้นจากสิ้นปีก่อน สอดคล้องกับทิศทางของสกุลเงินส่วนใหญ่ในภูมิภาคตามปัจจัยภายนอกประเทศ ทั้งจากความกังวลของนักลงทุนต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของสหรัฐฯ โดยเฉพาะนโยบายด้านภาษีซึ่งไม่มีความชัดเจนจนกระทั่งปลายปี 2560 ประกอบกับเศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนามีทิศทางฟื้นตัวชัดเจนและขยายตัวได้ดี ทำให้โดยภาพรวมแล้วดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) ณ ปลายปี แข็งค่าขึ้นจากสิ้นปีก่อน สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทยที่ดีขึ้น โดยการแข็งค่าของดัชนีค่าเงินที่แท้จริงของไทยยังอยู่ในลำดับกลาง ๆ เมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่นในภูมิภาค ทั้งนี้ เสถียรภาพด้านต่างประเทศโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีและสามารถรองรับความผันผวนของตลาดการเงินโลกได้ สะท้อนจากสัดส่วนทุนสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้นที่อยู่ในระดับสูง และสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่อยู่ในระดับต่ำ

ภาพที่ 4 ดุลบัญชีเดินสะพัด

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจ ระหว่าง ธปท. กับภาคธุรกิจ (Business Liaison Program)

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ตระหนักถึงความสำคัญของการนำข้อมูลจากภาคธุรกิจจริง มาใช้ประกอบการพิจารณานโยบายด้านต่างๆ จึงได้เริ่ม “โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่าง ธปท. กับภาคธุรกิจ” (Business Liaison Program) ขึ้นตั้งแต่ ปี 2547 โดยผู้บริหารและพนักงานของ ธปท. จะลงพื้นที่เพื่อพบปะและพูดคุยกับผู้ประกอบธุรกิจในสาขาต่าง ๆ ครอบคลุมทั้งธุรกิจขนาดย่อม ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทั่วประเทศ รวมถึง สมาคม องค์กร และหน่วยงานของรัฐโดยเฉลี่ยประมาณ 800 แห่ง ต่อปี

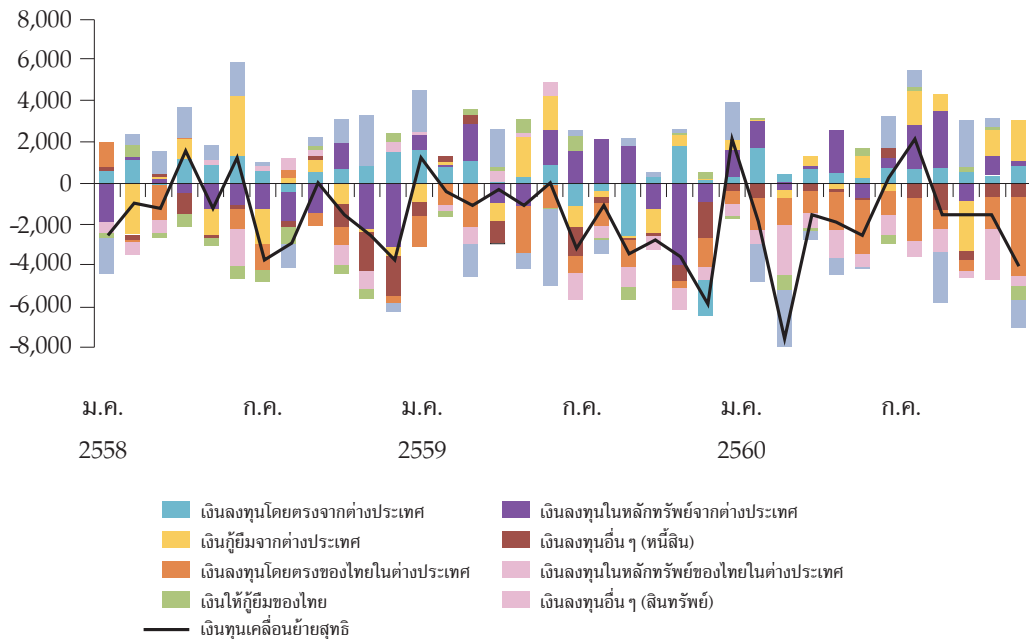
จุดประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองและสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจ และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนกิจกรรมในภาคเศรษฐกิจจริงมากที่สุด โดย ธปท. จะประมวลข้อมูลที่ได้รับจากผู้ประกอบการ ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณจากเครื่องชี้อื่น ๆ เพื่อวิเคราะห์ภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจ ให้ทันการณ์และรอบด้านมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาตัดสินใจนโยบายการเงินของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) และนโยบายด้านอื่นๆ ของ ธปท.

ภายใต้โครงการนี้ ธปท. ได้จัดทำ “รายงานแนวโน้มธุรกิจ” ประจำรายไตรมาส ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงภาวะและแนวโน้มธุรกิจในภาพรวม ทั้งยังช่วยสะท้อนความคิดเห็นและมุมมองของภาคเอกชนที่ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจไทย

ภาพที่ 5 เงินทุนเคลื่อนย้ายของไทย จำแนกตามประเภทของเงินทุน

ล้านดอลลาร์ สรอ.

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาวะการเงินโดยรวมอยู่ในระดับผ่อนคลายต่อเนื่อง ซึ่งช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ

อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงินยังอยู่ในระดับใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ทรงตัวที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี ตลอดทั้งปี ขณะที่อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลระยะยาวโดยเฉลี่ยทั้งปีโน้มสูงขึ้นจากปีก่อนจากปัจจัยต่างประเทศ โดยเฉพาะจากการคาดการณ์เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเงินของสหรัฐฯ และอุปทานพันธบัตรที่เพิ่มขึ้นในช่วงปลายปี โดยภาวะการเงินที่ผ่อนคลายต่อเนื่องส่งผลให้ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเอกชนในภาพรวมขยายตัว โดยเฉพาะสินเชื่อภาคครัวเรือนเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ ด้านสินเชื่อภาคธุรกิจขยายตัวชะลอลงจากการชำระคืนหนี้ของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ ขณะที่ภาคการส่งออกที่ขยายตัวดีทำให้สินเชื่อธุรกิจ SMEs ในบางธุรกิจปรับตัวขึ้นบ้าง แต่ยังจำกัดอยู่ในสินเชื่อเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนเป็นหลัก

ในปี 2561 เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องและมีแรงส่งเศรษฐกิจที่สมดุลขึ้น

โดยแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจมาจากการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวที่ฟื้นตัวต่อเนื่องตามเศรษฐกิจคู่ค้าที่ขยายตัวชัดเจน การใช้จ่ายภาคเอกชนที่ขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปและเริ่มกระจายตัวมากขึ้น รวมทั้งแรงกระตุ้นจากภาครัฐที่มีแนวโน้มเร่งขึ้น โดยเฉพาะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นตาม สำหรับอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มทยอยปรับเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวต่อเนื่อง ดัชนีที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมัน และผลต่อเนื่องของการขึ้นภาษีสรรพสามิตในบางรายการสินค้าเมื่อปลายปี 2560⁴

⁴ เช่น สุรา เบียร์ เครื่องดื่มที่มีความหวาน ยาสูบ

ตารางที่ 1 ข้อมูลเศรษฐกิจและการเงินที่สำคัญ

	2558	2559			2560		
	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี
<i>(% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน นอกจากระบุเป็นอย่างอื่น)</i>							
อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย^{1/}	3.0	3.5	3.1	3.3	3.7	4.1	3.9
ด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย)							
การใช้จ่ายของครัวเรือน	2.3	3.5	2.5	3.0	3.0	3.4	3.2
การใช้จ่ายของรัฐบาล	2.5	5.4	-0.6	2.2	-0.1	1.0	0.5
การลงทุนในสินทรัพย์ถาวร	4.3	4.1	1.6	2.8	1.0	0.8	0.9
- ภาคเอกชน	-2.1	1.2	-0.2	0.5	0.9	2.5	1.7
- ภาครัฐ	28.4	12.8	6.5	9.5	1.4	-3.7	-1.2
การส่งออกสินค้าและบริการ	1.6	3.7	1.9	2.8	3.8	7.1	5.5
การนำเข้าสินค้าและบริการ	0.0	-3.3	1.3	-1.0	6.6	7.0	6.8
ด้านอุปทาน (การผลิต)							
เกษตรกรรม	-6.3	-3.4	-1.5	-2.5	10.4	2.5	6.2
อุตสาหกรรม	1.7	1.9	2.7	2.3	1.5	3.6	2.5
ก่อสร้าง	17.1	10.8	6.4	8.6	-1.4	-3.3	-2.3
บริการและอื่นๆ	4.8	5.0	4.0	4.5	4.2	5.3	4.7
เสถียรภาพในประเทศ							
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	-0.90	-0.09	0.47	0.19	0.67	0.66	0.66
ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน)	1.05	0.73	0.75	0.74	0.56	0.55	0.56
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.9	1.0	1.0	1.0	1.2	1.2	1.2
หนี้สาธารณะ ณ สิ้นงวด (พันล้านบาท) ^{2/}	6,005	5,924	5,922	5,922	6,185	6,371	6,371
สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP (ร้อยละ) ^{2/}	43.9	42.3	41.2	41.2	41.8	41.8	41.8
เสถียรภาพต่างประเทศ (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)							
ดุลการค้า	26.8	20.2	16.3	36.5	15.2	16.6	31.9
ดุลบัญชีเดินสะพัด	32.1	25.8	22.5	48.2	22.8	26.4	49.3
บัญชีทุน ^{2/}	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.1
เงินทุนเคลื่อนย้าย ^{2/}	-16.8	-1.1	-19.9	-21.0	-12.8	-6.3	-19.1
ดุลการชำระเงิน	5.9	17.7	-4.8	12.8	10.2	15.8	26.0
เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นงวด	156.5	178.7	171.9	171.9	185.6	202.6	202.6
หนี้ต่างประเทศ ณ สิ้นงวด ^{2/}	131.1	143.7	132.2	132.2	140.3	149.9	149.9
สัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ระยะสั้น (เท่า)	3.0	2.9	3.2	3.2	3.4	3.3	3.3
สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อ GDP (ร้อยละ)	32.0	35.5	32.5	32.5	34.0	35.4	35.4
สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	46.6	51.3	47.2	47.2	49.5	51.8	51.8
สัดส่วนหนี้ระยะสั้นต่อหนี้ต่างประเทศ (ร้อยละ)	40.1	43.1	41.2	41.2	39.4	41.4	41.4
ภาคการเงิน ณ สิ้นงวด (พันล้านบาท)							
ฐานเงิน	1,710.1	1,639.8	1,816.4	1,816.4	1,705.0	1,937.2	1,937.2
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	2.6	5.8	6.2	6.2	4.0	6.7	6.7
ปริมาณเงินตามความหมายแคบ	1,778.1	1,742.3	1,864.2	1,864.2	1,871.1	2,061.0	2,061.0
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	5.7	7.6	4.8	4.8	7.4	10.6	10.6
ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง	17,551.7	17,835.2	18,289.4	18,289.4	18,603.5	19,247.0	19,247.0
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	4.4	4.3	4.2	4.2	4.3	5.2	5.2
เงินฝากรวมตัวแลกเปลี่ยนของสถาบันการเงิน ^{3/}	17,269.4	17,575.3	17,931.5	17,931.5	18,300.2	18,847.8	18,847.8
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	5.3	4.8	3.8	3.8	4.1	5.1	5.1
สินเชื่อภาคเอกชนของสถาบันการเงิน ^{3/}	16,154.4	16,350.1	16,720.7	16,720.7	16,913.2	17,401.0	17,401.0
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	5.5	4.5	3.5	3.5	3.4	4.1	4.1
อัตราดอกเบี้ย ณ สิ้นงวด (ร้อยละต่อปี)							
- ตลาดซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50
- ระหว่างธนาคาร	1.40	1.40	1.40	1.40	1.40	1.40	1.40
- เงินฝากประจำ 1 ปี ^{4/}	1.39	1.37	1.37	1.37	1.37	1.37	1.37
- ลูกค้านิติ ^{4/}	6.58	6.33	6.33	6.33	6.28	6.28	6.28
อัตราแลกเปลี่ยน ณ สิ้นงวด (บาทต่อดอลลาร์ สรอ.)	36.00	35.13	35.80	35.80	33.96	32.57	32.57
ดัชนีค่าเงินบาท ณ สิ้นงวด^{5/} (ปี 2555 = 100)	106.07	105.11	108.13	108.13	110.34	112.90	112.90

หมายเหตุ: 1/ ณ ราคาเฉลี่ย

2/ ข้อมูลเบื้องต้น ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561

3/ สถาบันการเงิน หมายถึง สถาบันรับฝากเงินทุกประเภท ยกเว้นธนาคารแห่งประเทศไทย

4/ อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง

5/ ดัชนีค่าเงินบาทเพิ่มขึ้น หมายความว่า เงินบาทแข็งค่าขึ้นเทียบกับสกุลเงินของประเทศคู่ค้าคู่แข่ง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และธนาคารแห่งประเทศไทย

ท่ามกลางบริบทของตลาดเงินและตลาดทุนโลกที่ผันผวนท้าทาย
เสถียรภาพเศรษฐกิจด้านมหภาคของประเทศ ทั้งการมีทุนสำรองในระดับที่มั่นคงเพียงพอ
หรือ การดูแลสถาบันการเงินให้มีระบบบริหารความเสี่ยงที่ดี และไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง
ที่จะทำให้เกิดจุดเปราะบางในระบบเศรษฐกิจถือเป็น “ภูมิคุ้มกัน” ที่สำคัญ
ที่ช่วยรองรับผลกระทบและสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้ในระดับที่น่าพอใจ

2. การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน

เพื่อบรรลุเป้าหมายการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินภายใต้กรอบนโยบายการเงิน ธปท. จำเป็นต้องดำเนินงานหลายด้านประกอบกัน ได้แก่ การดำเนินงานในตลาดการเงิน การพัฒนาตลาดการเงิน การบริหารเงินสำรองทางการ และการผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน โดยในปี 2560 ธปท. ได้ดำเนินงานเพื่อรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินดังนี้

2.1 การดำเนินงานในตลาดการเงิน

การดำเนินงานในตลาดการเงินของ ธปท. มีวัตถุประสงค์หลัก คือ ดูแลสภาพคล่องในตลาดการเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการสภาพคล่องของระบบธนาคารพาณิชย์ ทั้งเพื่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในส่วนที่เป็นเงินฝากกระแสรายวันที่ ธปท. ตามอัตราที่กำหนด และเพื่อการชำระดุลการหักบัญชี (Demand for Settlement Balances) ทั้งนี้ เพื่อดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับทิศทางของอัตราดอกเบี้ยนโยบายตามที่คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) กำหนด

โดยในปี 2560 สภาพคล่องส่วนเกินในระบบการเงินไทยปรับเพิ่มขึ้น ปัจจัยหลักเป็นผลจากการดำเนินงานของ ธปท. ส่งผลให้ ธปท. ดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินเพิ่มขึ้นจากปีก่อนสุทธิ 848.0 พันล้านบาท ผ่านเครื่องมือหลัก 4 ประเภท ได้แก่ การออกพันธบัตร ธปท. ธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ และธุรกรรมซื้อขายตราสารหนี้ภาครัฐ รายละเอียดการใช้เครื่องมือบริหารสภาพคล่องประเภทต่าง ๆ มีดังนี้

(1) การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

การออกพันธบัตร ธปท. เป็นช่องทางหลักในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินที่มีอยู่ในระบบอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยให้มีสภาพคล่องและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย ธปท. ได้พิจารณาออกพันธบัตรให้เหมาะสมกับปริมาณสภาพคล่องและภาวะตลาดในแต่ละช่วง รวมทั้งคำนึงถึงแผนการออกตราสารหนี้ของภาครัฐ

ในปี 2560 ธปท. ดำเนินมาตรการปรับลดการออกพันธบัตร ธปท. ระยะต่ำกว่า 1 ปี เพื่อลดโอกาสการเก็งกำไรค่าเงินบาทระยะสั้น ขณะเดียวกัน ธปท. ได้ปรับเพิ่มการออกพันธบัตร ธปท. ระยะยาวกว่า 1 ปีบางส่วน ส่งผลให้สัดส่วนพันธบัตรระยะต่ำกว่า 1 ปีปรับลดลงจากประมาณร้อยละ 60 มาอยู่ที่ร้อยละ 50 ของยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. ทั้งหมด ทั้งนี้ ยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. ณ สิ้นปี 2560 ลดลงสุทธิ 94.3 พันล้านบาท มาอยู่ที่ 3,041.8 พันล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นส่วนที่ ธปท. ซื้อคืน 11.3 พันล้านบาท ส่งผลให้ยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. สุทธิ คิดเป็นประมาณร้อยละ 48 ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม⁵

สำหรับแผนการออกพันธบัตร ธปท. ในปี 2561⁶ ธปท. วางแผนปรับเพิ่มปริมาณการออกพันธบัตร ธปท. ระยะยาวกว่า 1 ปี รวมทั้งเพิ่มความถี่การประมูลพันธบัตรระยะ 2 ปี จากประมูลทุกเดือนคู่เป็นประมูลทุกเดือน เพื่อรองรับการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินที่คาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นในระยะข้างหน้า

⁵ ยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องของ ธปท. ประกอบด้วย ยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. สุทธิ (หลังหักยอดคงค้างที่ ธปท. ซื้อคืน) ยอดคงค้างธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี ยอดคงค้างธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ และยอดคงค้างการฝากเงินในหน้าต่างปรับสภาพคล่อง ณ สิ้นวัน

⁶ สำหรับรายละเอียดแผนการออกพันธบัตร ธปท. ปี 2561 สามารถดูเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/News2561/n0261t.pdf>

(2) ธุรกิจซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี

ธปท. ทำธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี (Bilateral Repurchase: BRP) กับสถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็นคู่ค้า (BRP Primary Dealers: BRP PDs) เพื่อปรับให้สภาพคล่องในแต่ละวันอยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะการปรับสภาพคล่องระยะสั้นจากผลกระทบของการรับจ่ายเงินของภาครัฐ หรือส่วนที่เป็นผลจากปัจจัยฤดูกาล เช่น ความต้องการเงินสดหมุนเวียน โดย ธปท. ทำธุรกรรม BRP ระยะ 1 วัน ที่อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Fixed-rate Tender) เพื่อส่งสัญญาณนโยบายการเงินให้สอดคล้องกับที่ กนง. กำหนด และทำธุรกรรม BRP ระยะยาวกว่า 1 วัน (Term BRP) ที่อัตราดอกเบี้ยตามที่ BRP PDs เป็นผู้เสนอ (Variable-rate Tender) ภายในวงเงินที่เหมาะสม ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยของธุรกรรม Term BRP เป็นอัตราดอกเบี้ยประเภทลอยตัวอ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Indexed BRP) โดย BRP PDs จะเสนอส่วนต่าง (Spread) จากอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ดังนั้น อัตราผลตอบแทนรวมของธุรกรรม Term BRP จะแปรผันตามการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่อาจเกิดขึ้นภายในช่วงอายุของธุรกรรมนั้น

ธปท. ทำธุรกรรม BRP ในช่วงเช้าของทุกวันทำการ⁷ กับ BRP PDs ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางส่งผ่านสภาพคล่องระหว่าง ธปท. กับสถาบันการเงินอื่นหรือธุรกิจเอกชน ผ่านธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรภาคเอกชน (Private Repo) และ/หรือตลาดกู้ยืมระหว่างธนาคารโดยไม่มีหลักประกัน (Uncollateralized Interbank Market) กลไกดังกล่าวช่วยสนับสนุนพัฒนาการของตลาดการเงิน รวมทั้งพัฒนาแนวปฏิบัติให้มีความรัดกุมสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ในปี 2560 ธปท. ดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินผ่านธุรกรรม BRP เพิ่มขึ้น 681.5 พันล้านบาท ส่งผลให้ยอดคงค้างธุรกรรม BRP ณ สิ้นปี 2560 อยู่ที่ 2,058.8 พันล้านบาท ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 33 ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม โดยธุรกรรมกว่าร้อยละ 70 เป็นธุรกรรมระยะสั้นไม่เกิน 7 วัน

(3) ธุรกิจสวอปเงินตราต่างประเทศ

ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้เสริมเครื่องมืออื่นๆ ในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินตามความเหมาะสมของภาวะตลาด ในปี 2560 ธปท. ดูดซับสภาพคล่องเงินบาทผ่านธุรกรรมสวอปเพิ่มขึ้นสุทธิ 285.1 พันล้านบาท ส่งผลให้ยอดคงค้างธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ ณ สิ้นปี 2560 อยู่ที่ 1,185.7 พันล้านบาท หรือเทียบเท่ากับการซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าจำนวน 35.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 19 ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม

(4) การทำธุรกรรมซื้อขาด/ขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐ

ธปท. สามารถปรับสภาพคล่องในระบบการเงินแบบถาวร ผ่านการทำธุรกรรมซื้อขาด/ขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐกับสถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็นคู่ค้า (e-Outright Counterparties) โดยปัจจุบัน ธปท. ซื้อพันธบัตรรัฐบาลเป็นหลัก เนื่องจากมีสภาพคล่องสูงในตลาดรอง ทั้งนี้ ในปี 2560 ธปท. ซื้อพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตร ธปท. รวม 98.3 พันล้านบาท และ 11.3 พันล้านบาท ตามลำดับ ขณะที่พันธบัตรภาครัฐที่ ธปท. ถือครองอยู่จำนวนหนึ่งครบกำหนด ทำให้สุทธิแล้ว ธปท. ถือครองพันธบัตรภาครัฐเพิ่มขึ้น 45.4 พันล้านบาท

⁷ ยกเว้นในวันประชุม กนง. ที่ ธปท. จะทำธุรกรรม BRP ในช่วงบ่าย หลังการแถลงผลการประชุม กนง.

นอกจากการดำเนินงานในตลาดการเงินข้างต้น ธปท. ยังมีหน้าต่างปรับสภาพคล่องสิ้นวัน (End-of-day Liquidity Adjustment Window) ที่มีลักษณะเป็นหน้าต่างตั้งรับ (Standing Facility) ที่เปิดให้สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องหรือมีสภาพคล่องส่วนเกิน ณ สิ้นวัน สามารถกู้ยืมหรือฝากเงินได้ในระยะข้ามคืน (Overnight) ที่ระดับอัตราดอกเบี้ยสูงหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 0.50 ตามลำดับ ซึ่งหน้าต่างดังกล่าวเป็นกลไกหลักที่ช่วยจำกัดความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน

ในปี 2560 ธปท. มีการปรับขึ้นตอนและเวลาการทำธุรกรรมหน้าต่างปรับสภาพคล่องสิ้นวัน เพื่อให้การบริหารสภาพคล่องสิ้นวันของสถาบันการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งขยายประเภทตราสารหนี้และเงินตราต่างประเทศที่สถาบันการเงินสามารถนำมาทำธุรกรรมกู้ยืมสภาพคล่องจาก ธปท. ทั้งนี้ธุรกรรมส่วนใหญ่ในปี 2560 เป็นการฝากเงินเฉลี่ยประมาณ 10.9 พันล้านบาทต่อวัน

2.2 การพัฒนาตลาดการเงิน

เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินโลก ซึ่งอาจส่งผลให้เงินบาทเคลื่อนไหวผันผวนและกระทบต่อผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ SMEs ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญของประเทศ ธปท. จึงได้ร่วมมือกับกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทยและธนาคารสมาชิก 8 แห่ง ในการผลักดันโครงการบริหารความเสี่ยง FX ของ SMEs ภายใต้มาตรการเพิ่มขีดความสามารถและส่งเสริมความรู้ให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ SMEs ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจและสามารถเข้าถึงเครื่องมือบริหารความเสี่ยง ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับตัวและรับมือกับสภาวะแวดล้อมที่มีความผันผวนได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

SMEs ที่เข้าร่วมโครงการจะได้เข้าร่วมสัมมนาให้ความรู้ทางการเงิน เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน วิธีการชำระเงิน สินเชื่อเพื่อการค้าระหว่างประเทศ การบริหารความเสี่ยงด้านการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนการจัดทำบัญชีและภาษีเบื้องต้น รวมทั้งได้รับโอกาสทดลองใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่เรียกว่าประกันค่าเงิน หรือ FX Options โดยจะได้รับวงเงินค่าธรรมเนียมสำหรับซื้อประกันค่าเงินกับธนาคารพาณิชย์ที่เข้าร่วมโครงการมูลค่า 30,000 บาทต่อกิจการ (ครอบคลุมมูลค่าการนำเข้า/ส่งออกประมาณ 3 ล้านบาทสำหรับการซื้อประกันค่าเงินอายุประมาณ 2-3 เดือน)

2.3 การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารเงินสำรองทางการ⁸

ธปท. บริหารเงินสำรองทางการโดยยึดหลักการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความมั่นคง ปลอดภัย และสภาพคล่องสูง โดยให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีภายใต้กรอบความเสี่ยงและหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้การบริหารเงินสำรองได้รับผลประโยชน์สูงสุดภายใต้กรอบความเสี่ยงและเกณฑ์การลงทุนที่กำหนด ธปท. ได้ติดตามวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงินของประเทศที่ลงทุน และคาดการณ์แนวโน้มอัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ราคาสินทรัพย์ รวมทั้งประเมินความเสี่ยงประเภทต่างๆ ในการลงทุน เพื่อช่วยสร้างโอกาสให้สามารถเพิ่มอัตราผลตอบแทนหรือลดความเสี่ยงทางการเงินโดยรวม

ทั้งนี้ ธปท. มีแนวนโยบายในการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน โดยพิจารณาเพิ่มเติมทั้งจำนวนประเทศที่จะลงทุน รวมทั้งประเภทของสินทรัพย์ที่สามารถลงทุนได้ โดยในปีนี้ พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560 ได้เริ่มมีผลบังคับใช้โดยมีการเพิ่มส่วนของการลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศให้มีการครอบคลุมถึงการลงทุนในหน่วยลงทุนหรือตราสารทุนต่างประเทศที่ออกโดยนิติบุคคลต่างประเทศด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุมัติหลักเกณฑ์การลงทุนในตราสารทุนต่างประเทศในวันที่ 22 มีนาคม 2560

ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรองทางการ ธปท. ได้ใช้การวิเคราะห์แบบจำลองต่างๆ เช่น แบบจำลองเชิงปริมาณและแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค เพื่อใช้ในการประเมินการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในสินทรัพย์และประเทศที่ลงทุน และการขยายการลงทุนไปในสินทรัพย์ใหม่ที่ ธปท. บริหารเองและที่ให้ผู้จัดการทุนภายนอกบริหาร

⁸ กองทุนเงินสำรองทางการที่สำคัญประกอบด้วย กองทุนสภาพคล่องและกองทุนเพื่อการลงทุนระยะยาว

ปัจจุบัน ธปท. อยู่ระหว่างการพัฒนาแนวทางการบริหารและเครื่องมือการลงทุนเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มโอกาสในการเพิ่มผลตอบแทน ตลอดจนการลดความเสี่ยงและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตามที่คณะกรรมการ ธปท. ให้แนวทางไว้

2.4 การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มอบหมายให้ ธปท. เป็นผู้ดำเนินการตาม พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน โดย ธปท. ได้ดำเนินการออกหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อประโยชน์ในการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินไทย

ในปี 2560 ธปท. ได้ผ่อนคลายกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินตามโครงการปฏิรูปกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน (Foreign Exchange Regulation Reform) เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของระบบเศรษฐกิจระบบการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป และเพิ่มความสะดวกในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน (Ease of doing business)

การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินปี 2560 มีแนวทางการผ่อนคลายกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินแบ่งเป็น 4 เรื่องหลัก ดังนี้

1. ลดขั้นตอนและเอกสาร เพื่ออำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งสนับสนุนการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการทำธุรกรรม อาทิ

- ยกเลิกการกรอกแบบการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ (FX Form)
- ปรับลดรายการเอกสารประกอบการโอนเงินออกนอกประเทศ เช่น ยกเลิกการแสดงงบการเงินและหนังสือชี้แจงรายละเอียด กรณีส่งเงินลงทุนหรือให้กู้ยืมแก่กิจการที่ต่างประเทศ

• ให้ลูกค้าสามารถแสดงสำเนาเอกสารเพื่อประกอบการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศได้ ทั้งในรูปแบบของเอกสารที่เป็นกระดาษและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

2. ผ่อนคลายหลักเกณฑ์ให้ภาคธุรกิจสามารถบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนได้คล่องตัวมากขึ้น โดยผ่อนคลายให้บริษัทและกลุ่มบริษัทที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด (Qualified Company) เช่น บริษัทที่มีปริมาณธุรกรรมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศตามที่กำหนด และมีนโยบายบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนที่ชัดเจน สามารถทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศและโอนเงินออกนอกประเทศได้ โดยไม่ต้องแสดงเอกสารหลักฐานประกอบการทำธุรกรรมต่อธนาคารพาณิชย์

3. เพิ่มทางเลือกให้บุคคลรายย่อยในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ โดยผ่อนคลายให้สามารถโอนเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศผ่านตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ (Money Transfer) เพื่อวัตถุประสงค์ในการชำระค่าสินค้าได้

4. เพิ่มทางเลือกในการลงทุนให้แก่นักลงทุนไทยและเพิ่มผู้ให้บริการในตลาดเงินตราต่างประเทศ โดยเสนอกระทรวงการคลังออกประกาศที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้บริษัทหลักทรัพย์ซื้อขายเงินตราต่างประเทศแก่ลูกค้าทั้งที่เป็นผู้ลงทุนไทย และผู้ลงทุน

เงินสำรองระหว่างประเทศ (International Reserve)

เงินสำรองระหว่างประเทศ คืออะไร?

เงินตราและสินทรัพย์สกุลต่างประเทศ ที่ถือครองโดยธนาคารกลาง
สำหรับประเทศไทย แบงก์ชาติคือผู้ดูแล
และบริหารจัดการเงินสำรองระหว่างประเทศ

ทำไมแบงก์ชาติ

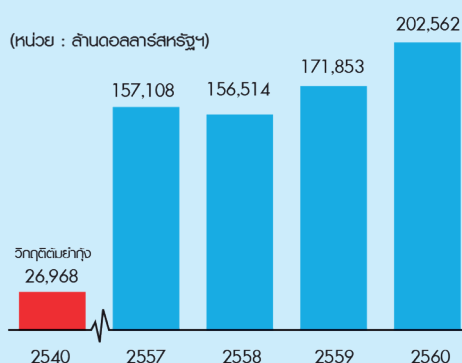
ต้องมีเงินสำรองระหว่างประเทศ?

เพื่อให้การค้าขายและการลงทุนระหว่างประเทศที่ต้องอาศัย
เงินตราต่างประเทศ มีความราบรื่นและยังเป็นเสมือนกันชน
รองรับความเสี่ยงกรณีเงินทุนไหลออก หรือตลาดเงินขาดสภาพคล่อง
เราจึงต้องมีเงินสำรองทางการไว้เพียงพอ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น
ให้กับประเทศและนักลงทุน

ปัจจุบัน ไทยมีเงินสำรองระหว่างประเทศเท่าไร มากหรือน้อย? และเพียงพอหรือไม่?

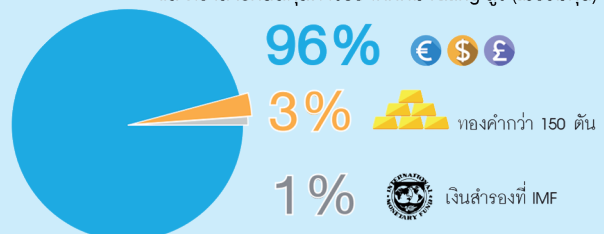
ณ สิ้นปี 2560 ไทยมีเงินสำรองระหว่างประเทศ 202,562 ล้านดอลลาร์ สรอ.
คิดเป็น 3.3 เท่าของหนี้ต่างประเทศระยะสั้น* ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับมั่นคงเพียงพอ
สะท้อนถึงสถานะทางด้านการต่างประเทศของไทยที่แข็งแกร่ง

*หนี้ต่างประเทศระยะสั้น คือ หนี้สินต่างประเทศที่มีอายุครบกำหนดชำระคืนเหลือไม่เกิน 1 ปี
ตามเกณฑ์มาตรฐานสากล เช่น เกณฑ์ IMF สัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้น ไม่ควรต่ำกว่า 1 เท่า

เงินสำรองระหว่างประเทศของไทย ประกอบด้วยอะไรบ้าง?

เงินตราต่างประเทศ พันธบัตรรัฐบาล
และตราสารหนี้สกุลต่างประเทศที่มี rating สูง (ไม่รวมหุ้น)

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ สิ้นปี 2560

*กระจายตามสัดส่วนการค้าขายระหว่างประเทศของไทย และเพื่อกระจายความเสี่ยงการลงทุน

สมท. เผยแพร่ข้อมูลเงินสำรองระหว่างประเทศ
ทางเว็บไซต์ www.bot.or.th เป็นประจำทุกสัปดาห์

ต่างชาติ ภายใต้ธุรกิจนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มผู้ให้บริการ และเพิ่มทางเลือกในการใช้บริการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทหลักทรัพย์ได้

นอกจากนี้ ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสำแดงการนำเงินสดเข้าหรือออกจากประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายสากล เช่น การนำธนบัตรเงินบาทที่มีมูลค่ารวมเกินกว่า 450,000 บาท หรือธนบัตรเงินตราต่างประเทศที่มีมูลค่าเกินกว่า 15,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า เข้าหรือออกจากประเทศไทยต้องสำแดงต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากร

การลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศ มูลค่าการลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศในปี 2560 อยู่ที่ 19,119.48 ล้านดอลลาร์ สรอ. ปรับเพิ่มขึ้นจากระดับเดียวกันของปีก่อน 42.59% ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในประเภทธุรกิจ ยานยนต์ อาหาร และ พลังงาน

ตารางที่ 2 การลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศ				หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.
	2557	2558	2559	2560 ^P
เงินลงทุนในต่างประเทศสุทธิ (NET TDI)	5,741.75	4,991.04	13,409.07	19,119.48
(yoy% change)	-52.63	-13.07	168.66	42.59

^P Preliminary

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้านการค้าระหว่างประเทศ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 การทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศระหว่างนิติบุคคลรับอนุญาต ⁹ กับลูกค้า ปี 2560	
ลักษณะธุรกรรมของผู้ส่งออก (มากไปน้อย) (1) นำเงินตราต่างประเทศมาขายเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาท (2) นำเงินตราต่างประเทศมาฝากเข้าบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ (3) รับชำระเป็นเงินบาทจากลูกค้าต่างประเทศ (4) Netting ค่าสินค้ากับลูกค้าต่างประเทศ (5) ไม่ขายไม่ฝากเงินตราต่างประเทศ แต่โอนไปชำระคืนหนี้เงินกู้เงินตราต่างประเทศให้แก่นิติบุคคลรับอนุญาต (6) ไม่ขายไม่ฝากเงินตราต่างประเทศ แต่โอนไปชำระค่าสินค้าในต่างประเทศ	ลักษณะธุรกรรมของผู้นำเข้า (มากไปน้อย) (1) นำเงินบาทมาซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อโอนออกไปชำระ (2) ถอนเงินตราต่างประเทศจากบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศเพื่อโอนออกไปชำระ (3) ชำระเป็นเงินบาทให้แก่ลูกค้าต่างประเทศ (4) Netting ค่าสินค้ากับลูกค้าต่างประเทศ (5) กู้เงินตราต่างประเทศจากนิติบุคคลรับอนุญาตแต่ไม่ขายไม่ฝาก โดยโอนออกไปชำระค่าสินค้า (6) ไม่ขายไม่ฝากเงินตราต่างประเทศ แต่โอนไปชำระค่าสินค้าในต่างประเทศ
มูลค่าสินค้าส่งออก 236,676 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 8.99	มูลค่าสินค้านำเข้า 221,175 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 13.89
ธุรกรรมเงินตราต่างประเทศที่เกิดจากค่าสินค้าส่งออก 222,867 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 2.89	ธุรกรรมเงินตราต่างประเทศที่เกิดจากค่าสินค้านำเข้า 200,538 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 4.79

หมายเหตุ : มูลค่าปี 2560 เป็นประมาณการค่าเฉลี่ย 12 เดือนจากข้อมูลจริง 11 เดือน

ที่มาของมูลค่า : กรมศุลกากร, ธนาคารแห่งประเทศไทย

⁹ นิติบุคคลรับอนุญาต หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ และนิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ โดยมีขอบเขตการประกอบธุรกิจ คือ ซื้อ-ขาย ฝาก-ถอน หรือให้กู้เงินตราต่างประเทศ

ด้านการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างนิติบุคคลรับอนุญาตกับลูกค้า			หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.
การทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศของลูกค้า	2559	2560 ^{๑/}	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ปริมาณซื้อ	664,739.24	808,975.75	21.70
สินค้าเข้า	117,644.13	122,942.87	4.50
อื่น ๆ	547,095.11	686,032.88	25.40
ปริมาณขาย	658,700.91	795,495.49	20.77
สินค้าออก	106,113.88	107,150.60	0.98
อื่น ๆ	552,587.03	688,344.89	24.57
ปริมาณซื้อ (ขาย) สุทธิ	6,038.33	13,480.26	
ค่าสินค้า	11,530.25	15,792.27	
อื่น ๆ	535,564.86	-2,312.01	

ที่มา : ข้อมูลตาม Data set ที่นิติบุคคลรับอนุญาตรายงานด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์
หมายเหตุ : ^{๑/} ประมาณการ

ด้านการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 (โครงการ Soft Loan) ตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. 2555 กำหนดให้ ธปท. มีอำนาจเฉพาะคราวในการให้กู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินนำไปให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยในอัตราดอกเบี้ยต่ำภายในวงเงิน 300,000 ล้านบาท โดยเป็นเงินในส่วนของ ธปท. ไม่เกินร้อยละ 70 หรือ ธปท. มีวงเงินจัดสรร จำนวน 210,000 ล้านบาท โดยสถาบันการเงินสามารถเบิกใช้วงเงินจาก ธปท. ภายในปี 2556 ทั้งนี้โครงการดังกล่าวจะสิ้นสุดการให้ความช่วยเหลือภายในปี 2561

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มียอดคงค้างที่สถาบันการเงินเบิกใช้วงเงินจำนวน 11,541 ล้านบาท คิดเป็นเพียงร้อยละ 5 ของวงเงินจัดสรร โดยมีผู้ที่ได้รับความเสียหายได้รับความช่วยเหลือคงเหลือสุทธิ 22,548 ราย ในปีนี้จำนวนเงินคงค้างและจำนวนรายลดลงเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการครบกำหนดใช้เงินตามตัวสัญญาใช้เงิน

ในบริบทโลกที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อนและยากจะคาดเดา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย และเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงภาคการเงิน จำเป็นต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการ กล่าวคือ

1. ต้องสามารถเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ให้กับระบบเศรษฐกิจ
2. ต้องสร้างภูมิคุ้มกัน (Immunity) ให้กับระบบเศรษฐกิจได้ และไม่สร้างความเปราะบางที่อาจก่อให้เกิดวิกฤตในอนาคต
3. ต้องช่วยกระจายประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจให้ทั่วถึง (Inclusion) ไม่เพิ่มปัญหาความเหลื่อมล้ำซ้ำเติมให้กับสังคมไทย

ภาพ : นรินทร์ เหลืองจิรากุล

3. การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน

3.1 การออกหลักเกณฑ์และแนวนโยบายกำกับดูแลสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ออกและปรับปรุงประกาศ ธปท. เพื่อกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงและมีการบริหารความเสี่ยงที่ดีสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ตลอดจนส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไป ดังนี้

(1) การกำกับดูแลความมั่นคงและการบริหารความเสี่ยงที่ดีของสถาบันการเงิน

(1.1) การเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมินภาคการเงินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) ธปท. และหน่วยงานภาคการเงินที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย หลักเกณฑ์ และกระบวนการตรวจสอบต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำกรอบการเตรียมความพร้อมในด้านกลไกการคุ้มครองภาคการเงินและกรอบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงิน ให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล และอยู่ระหว่างการจัดเตรียมรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-assessment Report) และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กับคณะผู้ประเมิน FSAP นอกจากนี้ ธปท. ได้มีหนังสือสอบถามความเห็นของหน่วยงานภาคการเงินต่าง ๆ เพื่อจัดเตรียมท่าทีในการเจรจากำหนดขอบเขตในการเข้ารับการประเมิน FSAP ของภาคการเงินไทยในปี 2561

(1.2) หลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน (Reverse Mortgage: RM) ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธุรกรรมสินเชื่อ RM เพื่อสนับสนุนให้ระบบการเงินมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินหลากหลายรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เช่น การจัดทำนโยบายการให้สินเชื่อ การวิเคราะห์สินเชื่อ การจัดขึ้นและกันเงินสำรอง การดำรงเงินกองทุนและการเรียกดอกเบี้ยและค่าบริการต่าง ๆ เพื่อให้สถาบันการเงินมีการบริหารความเสี่ยงและการคุ้มครองผู้บริโภคที่เหมาะสม

(1.3) หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk: IT Risk) ของสถาบันการเงิน ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแล IT Risk ของสถาบันการเงิน¹⁰ และแนวปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อยกระดับให้สถาบันการเงินมีธรรมาภิบาลด้าน IT ที่ดี มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยและการบริหารความเสี่ยงด้าน IT อย่างเหมาะสม ปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ด้าน IT ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการตรวจสอบและการบริหารจัดการโครงการด้าน IT อย่างมีประสิทธิภาพและรัดกุม ภายใต้กรอบหลักการสำคัญ 3 ด้าน คือ (1) การรักษาความลับของระบบและข้อมูล (2) ความถูกต้องเชื่อถือได้ของระบบและข้อมูล และ (3) ความพร้อมใช้งานของเทคโนโลยีสารสนเทศ

(1.4) หลักเกณฑ์ด้านธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ธปท. อยู่ระหว่างปรับปรุงหลักเกณฑ์กำกับดูแลด้านธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ซึ่งรวมถึงหลักเกณฑ์ด้านคุณสมบัติและความเหมาะสม (Fit and Proper) ของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน โดยเน้นให้มีกลไกคัดกรองบุคคลทั้งด้านประวัติอาชญากรรมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใสและเป็นธรรม นอกจากนี้ จะเน้นหน้าที่ของคณะกรรมการในการกำหนดกรอบธรรมาภิบาลด้านการกำกับดูแลความเสี่ยงที่ดี (Risk Governance) ซึ่งรวมถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่คำนึงถึงความเสี่ยง (Risk Culture) การดูแลให้มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เหมาะสม การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและเป็นอิสระ และการเปิดเผยข้อมูลด้านธรรมาภิบาลต่อสาธารณชน

(1.5) หลักเกณฑ์การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (Consolidated Supervision) ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์กำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงิน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย หลักเกณฑ์กำกับดูแลและพัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งประเด็นสำคัญที่ได้ปรับปรุง เช่น การปรับปรุงหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital: VC) การประกอบธุรกิจเทคโนโลยีการเงิน (Financial Technology: FinTech) เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs และ FinTech และสนับสนุนการพัฒนาการบริการทางการเงินของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงการปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในระดับ Solo Basis

¹⁰ ปัจจุบันออกประกาศหลักเกณฑ์แล้วเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2561 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ วันที่ 1 เมษายน 2561

(1.6) หลักเกณฑ์การดำรงแหล่งที่มาของเงินให้สอดคล้องกับการใช้ไปของเงิน (Net Stable Funding Ratio: NSFR) ธปท. อยู่ระหว่างออกหลักเกณฑ์การดำรงแหล่งที่มาของเงินให้สอดคล้องกับการใช้ไปของเงิน (NSFR) ซึ่งเป็นอัตราส่วนสำหรับวัดความเพียงพอของสภาพคล่องในระยะ 1 ปีข้างหน้า เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีแหล่งเงินทั้งจากการรับเงินฝาก การกู้ยืมเงิน และส่วนของเจ้าของ สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินในการลงทุน การปล่อยกู้ และการก่อภาระผูกพัน ซึ่งจะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ในระบบสามารถรับมือกับภาวะที่สภาพคล่องมีความตึงตัวเป็นระยะเวลานานได้ดีขึ้นและสามารถสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ปัจจุบันได้ออกประกาศหลักเกณฑ์ NSFR แล้วเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2561 โดยจะมีผลบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2561

(1.7) การประเมิน Recovery Plan ภายใต้โครงการนำร่อง และกรอบของการจัดทำ Recovery Plan ธปท. อยู่ระหว่างจัดทำการวิเคราะห์ผลการประเมิน Recovery Plan ของธนาคารพาณิชย์จำนวน 6 แห่ง ภายใต้โครงการนำร่อง และเตรียมการให้ธนาคารพาณิชย์จัดทำแผนดังกล่าวเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยให้กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในประเทศที่มีความสำคัญเชิงระบบ (D-SIBs) เริ่มจัดทำในปี 2561 และพิจารณากำหนดให้ธนาคารพาณิชย์อื่นดำเนินการในระยะต่อไป ซึ่งกรอบการจัดทำที่สำคัญ ได้แก่ (1) กำหนดบทบาทของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์ให้รับผิดชอบดูแลการจัดทำ ทบทวน ติดตามและพิจารณาการใช้แผน (2) ให้จัดทำ Recovery Plan ตามแนวปฏิบัติที่ ธปท. กำหนด และ (3) ให้มีการทบทวนแผนอย่างน้อยปีละครั้ง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญที่อาจกระทบต่อแผน

(1.8) หลักเกณฑ์เพื่อรองรับมาตรการบัญชีเล่มเดียวของภาครัฐ ธปท. ได้พิจารณาปรับปรุงแนวนโยบายเพื่อรองรับมาตรการบัญชีเล่มเดียวของภาครัฐ เพื่อบังคับใช้กับทั้งสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institution: SFIs) โดยจะกำหนดให้มีการนำปัจจัยด้านคุณภาพงบการเงินซึ่งสามารถสะท้อนสภาพกิจการและการดำเนินงานของธุรกิจอย่างแท้จริงเป็นปัจจัยหนึ่งในการจัดระดับความเสี่ยงของลูกค้า รวมถึงการปรับลดอัตราดอกเบี้ยหรือเพิ่มวงเงิน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ธุรกิจมีการจัดทำงบการเงินที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น โดยจะนำมาใช้กับกรณีทบทวนสินเชื่อเดิมและกรณีพิจารณาสินเชื่อใหม่ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป นอกจากนี้ ธปท. ได้หารือกระทรวงการคลังเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานของสถาบันการเงินและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้การถือปฏิบัติตามมาตรการบัญชีเล่มเดียวเป็นไปตามเจตนารมณ์ของภาครัฐ โดยไม่กระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมและความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของผู้ประกอบธุรกิจ สำหรับ SFIs ธปท. อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวเพื่อหารือแนวทางดำเนินการที่เหมาะสมกับกรมสรรพากรและกระทรวงการคลังต่อไป ทั้งนี้ ปัจจุบัน

ได้ปรับปรุงแนวนโยบาย ธปท. เรื่องการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์และการขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน เพื่อรองรับมาตรการบัญชีเล่มเดียวของภาครัฐแล้วเมื่อ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561 โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2562

(1.9) แนวทางการกำกับดูแลสถาบันการเงินเพื่อรองรับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่องเครื่องมือทางการเงิน (IFRS 9) และการจัดชั้นและการกันเงินสำรอง ธปท. อยู่ระหว่างปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลสถาบันการเงิน เกี่ยวกับการจัดชั้นและการกันเงินสำรองเพื่อรองรับ IFRS 9 ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีมีแผนจะนำมาใช้ในปี 2562 โดยมีหลักการสำคัญ คือ การรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงินทั้งในส่วนของการด้อยค่าที่เกิดขึ้นแล้ว (Incurred Loss) และที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ในอนาคต (Expected Loss) และการกันเงินสำรองให้ครอบคลุมภาระผูกพันนอกงบดุลที่ไม่สามารถยกเลิกได้ แม้ว่าการปรับปรุง ดังกล่าวอาจส่งผลให้สถาบันการเงินมีการกันเงินสำรองเพิ่มขึ้น แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สถาบันการเงินบริหารจัดการได้ นอกจากนี้ สภาวิชาชีพบัญชีอยู่ระหว่างการพิจารณาให้ทางเลือกในการทยอยกันเงินสำรองช่วง 3 ปีแรกหลังจากการใช้ IFRS 9 (ปี 2562-2564) เพื่อลดผลกระทบที่อาจมีต่อสถาบันการเงินและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

(1.10) ความคืบหน้าการเสนอแก้ไขกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ ธปท. ปัจจุบันมีกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ ธปท. ซึ่งอยู่ระหว่างการแก้ไขจำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 (พ.ร.บ. ธปท.) เพื่อกำหนดมาตรการและกลไกการแก้ไข ปัญหาสถาบันการเงินที่ประสบภาวะวิกฤตทางการเงินอันอาจกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงิน ทดแทนบทเฉพาะกาล มาตรา 19 พ.ร.บ. ธปท. (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ซึ่งได้สิ้นสุดผลบังคับไปเมื่อปี 2555 โดยได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 (พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน) เพื่อให้กระทรวงการคลัง และ ธปท. มีอำนาจในการกำกับดูแล SFIs ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทียบเคียงได้กับการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะใน กรณีที่ SFIs มีฐานะหรือการดำเนินงานอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ธปท. และกระทรวงการคลังจึงได้ร่วมกันเสนอแก้ไข มาตรา 120 แห่ง พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงินต่อคณะรัฐมนตรี โดย ธปท. ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข กฎหมาย และนำเสนอผลสรุปความคิดเห็นไปยังกระทรวงการคลังเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ เห็นชอบร่างกฎหมายและจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยืนยันร่างก่อนจะเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 เพื่อขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของบริษัทบริหารสินทรัพย์ (บบส.) ให้ครอบคลุมถึง (1) การรับซื้อ รับโอน หรือรับจ้างบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของผู้ประกอบธุรกิจทางการเงินและการเป็น ที่ปรึกษาด้านการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และไกล่เกลี่ยหนี้ และ (2) เพิ่มอำนาจ ธปท. ในการกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล

(2) การกำกับดูแลเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม

(2.1) แนวทางการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ในประเทศที่มีความสำคัญเชิงระบบ (Domestic Systemically Important Banks: D-SIBs) ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับแนวทางการกำกับดูแล D-SIBs เพื่อให้ D-SIBs ในไทยมีความมั่นคง และลดโอกาสที่จะประสบปัญหาที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม โดยใช้ดัชนีชี้วัดหลัก 4 ด้าน ในการระบุ D-SIBs ได้แก่ (1) ขนาดของธนาคารพาณิชย์ (2) ความเชื่อมโยงกับระบบธนาคารพาณิชย์ (3) ความสามารถในการทดแทนกันได้ของธนาคารพาณิชย์หรือโครงสร้างพื้นฐานของระบบสถาบันการเงิน และ (4) ความซับซ้อนของธุรกรรม นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ D-SIBs ดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มในรูปของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นร้อยละ 1 และปฏิบัติตามมาตรการ กำกับดูแลอื่น ๆ เพิ่มเติมตามความเหมาะสม

(2.2) หลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ธปท. ได้ปรับปรุง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ เพื่อลดโอกาสการก่อหนี้สินล้นพ้นตัวและสร้างวินัยทาง การเงินแก่ประชาชน โดยจำกัดปริมาณวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับตามระดับรายได้ของผู้ขอสินเชื่อ เพื่อมิให้เกินความสามารถในการชำระหนี้ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีอายุน้อยและรายได้ต่ำ และปรับลดเพดานอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิต เหลือร้อยละ 18 (จากเดิมร้อยละ 20) เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและการเงินในปัจจุบันที่มีต้นทุนทางการเงินลดลง และเพื่อให้ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตและการบริหารจัดการภายในหน่วยงาน

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

การยกระดับการกำกับดูแล โดยการสร้างกลไก ดูแลระบบสถาบันการเงิน

ปัจจุบันสถาบันการเงินไทยมีความมั่นคง และในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา สปท. ได้ยกระดับการกำกับดูแลในหลายมิติ

ดูแลสถาบันการเงินแต่ละแห่งให้มีความมั่นคง
และบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม (Micro Prudential)
เช่น หลักเกณฑ์กำกับดูแลด้านเงินกองทุนและสภาพคล่อง

สนับสนุนให้การดำเนินงานมีธรรมาภิบาลที่ดี
(Good Governance)

ดูแลเสถียรภาพในภาพรวมของระบบสถาบันการเงิน
(Macro Prudential) เช่น หลักเกณฑ์กำกับดูแลสินเชื่อ
บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล เพื่อดูแลหนี้ภาคครัวเรือน

ดูแลให้สถาบันการเงินดำเนินการอย่างเป็นธรรม
คุ้มครองผู้ใช้บริการ (Consumer Protection)

เป็นการสร้างกลไกรองรับการแก้ไขปัญหาระบบสถาบันการเงิน

วัตถุประสงค์ของการสร้างกลไก

วิกฤตการณ์การเงินโลกที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็น
ของการมีกลไกรองรับ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทัน่วงที

เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับสถาบันการเงิน
และสอดคล้องกับมาตรฐานสากลซึ่งหลายประเทศใช้อยู่
เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับคืออะไร?

ลดผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมเมื่อเกิดปัญหา
(ไม่ใช่การช่วยเหลือสถาบันการเงินเพียงแห่งใดแห่งหนึ่ง)

เสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนและภาคธุรกิจ
ว่ายังคงได้รับการบริการทางการเงินอย่างต่อเนื่อง
เช่น สินเชื่อ เงินฝาก การชำระเงิน

ลดภาระที่อาจเกิดกับภาครัฐและประชาชน จากการแก้ไข
ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

มีกลไกรองรับการแก้ไขปัญหาระบบสถาบันการเงิน

โดยการแก้ไข พ.ร.บ. สปท.

1

กระบวนการตัดสินใจ
รวดเร็ว ชัดเจน ตัดงดุลอำนาจ

2

ผู้ดำเนินการที่มีความพร้อมและประสบการณ์
สามารถดำเนินการได้ทันที

ผ่านกองทุนเพื่อการฟื้นฟู
และพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

3

เครื่องมือแก้ไขปัญห
ที่เพียงพอ พร้อมใช้

ให้กู้ยืม

ซื้อหุ้นเพิ่มทุน

วิธีอื่นตามที่
ครม. อนุมัติ

4

การชดเชยความเสียหาย

มีการกำหนดผู้ร่วมรับผิดชอบที่ชัดเจน (burden sharing)
ลดภาระของภาครัฐ โดยสถาบันการเงินร่วมชดเชยความเสียหาย

มาตรการการดูแลสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล

การปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของ ธปท. เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยดูแลการก่อหนี้สินของภาคครัวเรือนให้เหมาะสมขึ้น เนื่องจากประชาชนเข้าถึงสินเชื่อประเภทนี้ได้ง่าย และเป็นสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน อาจส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มที่มีความเปราะบางก่อหนี้จนเกินความสามารถชำระหนี้ของตนได้

โดยมาตรการสินเชื่อบัตรเครดิต ได้กำหนดวงเงินแก่ผู้ขอมีบัตรให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ตามรายได้ต่อเดือน โดยผู้มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท ให้ได้รับวงเงินไม่เกิน 1.5 เท่าของรายได้ รายได้ตั้งแต่ 30,000 ถึง 50,000 บาท วงเงินไม่เกิน 3 เท่า และรายได้ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป วงเงินไม่เกิน 5 เท่า และได้ปรับลดเพดานอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตลงเหลือร้อยละ 18 จากร้อยละ 20 ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจการเงินในปัจจุบันที่ต้นทุนทางการเงินต่ำลง

ด้านมาตรการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ได้ปรับวงเงินสินเชื่อแก่ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อเดือน วงเงินไม่เกิน 1.5 เท่าของรายได้ และให้ได้รับวงเงินสินเชื่อส่วนบุคคลจากผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับไม่เกิน 3 ราย สำหรับผู้มีรายได้ต่อเดือนเกิน 30,000 บาทขึ้นไป กำหนดวงเงินไม่เกิน 5 เท่า แต่ไม่จำกัดจำนวนผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่จะให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภคแต่ละราย โดยยังคงเพดานอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับจะเรียกเก็บได้ เพื่อให้สามารถให้บริการสินเชื่อแก่ผู้บริโภคกลุ่มต่าง ๆ ให้เข้าถึงสินเชื่อในระบบได้

มาตรการสินเชื่อบัตรเครดิต

ลดเพดานอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิต : ใช้กับลูกค้าเก่า* และใหม่

เนื่องจากต้นทุนของผู้ประกอบการลดลง
และเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

เดิม
20%

ใหม่
18%

*ไม่ใช้บังคับสำหรับการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต
ที่มีการกำหนดระยะเวลาผ่อนชำระที่ชัดเจนก่อนหน้านี้

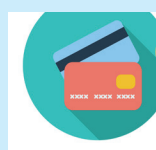
นอกจากนี้ เพื่อเป็นการดูแลผู้บริโภค ธปท. ได้เน้นย้ำให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับต้องให้ทางเลือกแก่ผู้บริโภคในกรณีที่ไม่ต้องการให้ติดต่อเพื่อเสนอขายผลิตภัณฑ์ โดยต้องมีกระบวนการและดูแลให้เป็นไปตามความประสงค์ของลูกค้า รวมถึงในกรณีที่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการเรียกเก็บเงินที่ผิดพลาดของบัตรเครดิต ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องให้สิทธิทางเลือกแก่ผู้ถือบัตรเครดิตที่จะขอรับเงินคืนผ่านช่องทางอื่นนอกเหนือจากการคืนเงินเข้าบัญชีบัตรเครดิตด้วย

มาตรการสินเชื่อบัตรเครดิต

วงเงินบัตรเครดิต

เดิม

- เงินเดือนขั้นต่ำ : 15,000 บาท
- วงเงินสูงสุด : ≤ 5 เท่าของรายได้

ใช้เฉพาะผู้สมัครบัตรเครดิตใหม่
ผู้ถือบัตรเดิมจะไม่ได้รับผลกระทบ

ใหม่

- เงินเดือนขั้นต่ำ : 15,000 บาท
- วงเงินสูงสุด : สัดส่วนตามรายได้ของลูกค้า

รายได้	วงเงินอนุมัติ
< 30,000 บาท	≤ 1.5 เท่าของรายได้
< 50,000 บาท	≤ 3 เท่าของรายได้
> 50,000 บาท	≤ 5 เท่าของรายได้

สามารถขอเพิ่มวงเงินชั่วคราว เพื่อใช้งานฉุกเฉินได้
(ตามความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า)

มาตรการสินเชื่อส่วนบุคคล

เดิม

- เงินเดือนขั้นต่ำ : ไม่กำหนด
- วงเงินสูงสุด : ≤ 5 เท่าของรายได้

ใหม่

- เงินเดือนขั้นต่ำ : ไม่กำหนด
- วงเงินสูงสุด : สัดส่วนตามรายได้ของลูกค้า

รายได้	วงเงินอนุมัติ
< 30,000 บาท	≤ 1.5 เท่าของรายได้
≥ 30,000 บาท	ต่อผู้ให้บริการไม่เกิน 3 ราย สูงสุดไม่เกิน 5 เท่าของรายได้

NEW

ใช้เฉพาะลูกค้าใหม่
ลูกค้าเดิมจะไม่ได้รับผลกระทบ

สามารถขอวงเงินฉุกเฉินได้
ไม่เกิน 5 เท่าของผู้ให้บริการแต่ละราย

มีเงินฉบับใช้กับ...สินเชื่อส่วนบุคคล
ที่ไม่มีหลักประกัน เท่านั้น
เช่น บัตรกดเงินสด

มาตรการนี้ไม่รวมถึง...

สินเชื่อส่วนบุคคลที่มีหลักประกัน
เช่น สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย / รถยนต์ / รถจักรยานยนต์
และสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีหลักประกันประเภทอื่น
ได้แก่ สินเชื่อเพื่อการศึกษาศึกษา / สินเชื่อเพื่อการเดินทาง
ไปต่างประเทศ / สินเชื่อเพื่อสวัสดิการพนักงาน

(3) การสนับสนุนประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน

(3.1) **หลักเกณฑ์ช่องทางการให้บริการของธนาคารพาณิชย์** ธปท. ได้พิจารณาออกหลักเกณฑ์ช่องทางการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนารูปแบบการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์มากขึ้น เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์บริหารช่องทางการให้บริการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมผู้ใช้บริการทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง โดยกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลซึ่งเน้นบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการในการอนุมัตินโยบายและกลยุทธ์เกี่ยวกับช่องทางการให้บริการ การบริหารความเสี่ยงที่สามารถรองรับช่องทางการให้บริการที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและรัดกุม รวมถึงการดูแลผู้ใช้บริการอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ ปัจจุบันได้ออกหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2561 โดยจะมีผลบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม 2561

(3.2) **แนวทางการกำกับดูแล Peer-to-Peer Lending (P2P Lending)** ธปท. ได้ยกร่างหลักเกณฑ์การกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจ P2P Lending Platform เพื่อส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาภาคการเงินและเพื่อเพิ่มทางเลือกในการเข้าถึงบริการทางการเงิน ภายใต้กรอบการบริหารความเสี่ยงและการดูแลผู้ใช้บริการทางการเงินที่เหมาะสม โดยขณะนี้ได้เสนอร่างหลักเกณฑ์ต่อกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว

(4) การพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (แผนพัฒนาฯ) ระยะที่ 3 พ.ศ. 2559 - 2563 เมื่อเดือนมีนาคม 2559 โดยการดำเนินการที่สำคัญในปี 2560 สรุปได้ดังนี้

(4.1) **ส่งเสริมการใช้บริการทางการเงินและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ** ร่วมกับธนาคารพาณิชย์และ SFIs พัฒนาระบบพร้อมเพย์ เพื่อเพิ่มทางเลือกและอำนวยความสะดวกในการโอนและรับเงินของทุกภาคส่วน รวมทั้งร่วมกับผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรและผู้ให้บริการทางการเงิน ผลักดันให้มีการใช้มาตรฐาน QR Code เพื่อการชำระเงิน

(4.2) **ส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน** ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจการเข้าถึงบริการทางการเงินและความรู้ความเข้าใจทางการเงินของภาคครัวเรือนปี 2559 โดยได้ประมวลผลและเผยแพร่ผลสำรวจแล้ว อีกทั้งสนับสนุนให้บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติขยายประเภทและจำนวนสมาชิก รวมถึงให้บริการ Bureau Score เพื่อให้สถาบันการเงินมีข้อมูลประกอบการวิเคราะห์สินเชื่อและบริหารความเสี่ยงได้ดีขึ้น

(4.3) **สนับสนุนการเชื่อมต่อการค้าการลงทุนในภูมิภาค** ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์กำกับดูแลผู้ให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยเพิ่มวงเงินการโอนเงินออกนอกประเทศให้ลูกค้าของตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ รวมถึงส่งเสริมการใช้สกุลเงินท้องถิ่นกับประเทศกลุ่ม CLMV (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา และเวียดนาม) มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เพื่ออำนวยความสะดวกการทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศ

(4.4) **พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน** ได้ผลักดันการจัดตั้งคณะทำงาน Digital Banking Literacy เพื่อเป็นกลไกการรับส่งข้อมูลระหว่างธนาคารสมาชิกเกี่ยวกับปัญหาการทำธุรกรรมทางการเงินดิจิทัลและภัยทางการเงินที่เกี่ยวข้อง รวมถึงอยู่ระหว่างยกร่างหลักเกณฑ์การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market Conduct)

(5) การดำเนินนโยบายสถาบันการเงินในเวทีระหว่างประเทศ

ธปท. ได้เข้าร่วมเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินรอบที่ 8 ภายใต้กรอบอาเซียน และอยู่ระหว่างเจรจาทวิภาคีเพื่อจัดตั้ง Qualified ASEAN Banks (QABs) กับมาเลเซีย อินโดนีเซีย เมียนมา และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ตลาดในฟิลิปปินส์ โดยการเจรจา QABs กับมาเลเซียได้ข้อสรุปในประเด็นสำคัญแล้ว อีกทั้งได้ยื่นข้อเสนอเปิดตลาดเบื้องต้นให้แก่เมียนมาและอินโดนีเซีย รวมถึงได้ลงนามในเอกสารแสดงความประสงค์เข้าร่วมการเจรจาทวิภาคีเพื่อจัดตั้ง QABs กับฟิลิปปินส์ในเดือนเมษายน 2560

นอกจากนี้ ธปท. ได้สำรวจความสนใจของสมาชิกอาเซียนในการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ให้สอดคล้องกันมากขึ้นเพื่อสนับสนุนการรวมตัวภาคการธนาคาร และจัดทำสรุปผลการสำรวจเพื่อนำมาใช้กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่อาเซียนจะร่วมกันปรับปรุงให้สอดคล้องกันต่อไป

3.2 การกำกับ ตรวจสอบ และวิเคราะห์สถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. พ.ศ. 2560-2562 ด้านเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเงินที่มีการเชื่อมโยงกันและป้องกันความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ๆ รวมถึงเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการตรวจสอบเป็นการตรวจสอบแบบ Ongoing โดยเน้นการตรวจสอบ Off-site มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบในภาพรวมของแต่ละสถาบันการเงิน รวมทั้งยังได้ศึกษาการประเมินพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร (Organizational Behavior and Risk Culture: B&C) ของสถาบันการเงิน และการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยไซเบอร์ (Cybersecurity) ทั้งนี้ เพื่อให้แต่ละสถาบันการเงิน และระบบสถาบันการเงินมีความมั่นคง สามารถป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและกำหนดแนวทางหรือมาตรการแก้ไขได้ทันทั่วถึง

ในปี 2560 ธปท. ได้ออกตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงธุรกรรมที่สำคัญ (Significant Activities : SA) ซึ่งมีผลกระทบต่อฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กลยุทธ์และการบริหารงานของสถาบันการเงิน ได้แก่ ธุรกรรมด้านสินเชื่อ การบริหารเงิน การบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยยังคงหลักการพื้นฐานของการตรวจสอบตามแนวความเสี่ยง (Risk-based Supervision) อันเป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสากล รวมทั้งสนับสนุนโครงการแก้ไขปัญหาหนี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน การบริหารจัดการด้านการให้บริการลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market Conduct) เพื่อให้ผู้บริโภคมีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ และการทดสอบภาวะวิกฤต (Supervisory Stress Test) ภายใต้สถานการณ์จำลองเพื่อประเมินผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจในระยะ 3 ปี (ปี 2560 - 2562) ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไทยโดยรวมมีเงินกองทุนเพียงพอรองรับภาวะวิกฤตดังกล่าวได้ และมีอัตราส่วนการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับกระแสเงินสดที่อาจไหลออกในภาวะวิกฤต (Liquidity Coverage Ratio: LCR) สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ ธปท. กำหนด รวมทั้งการวิเคราะห์ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น สินเชื่อธุรกิจยางพารา สินเชื่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และโครงการรถไฟฟ้าในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นต้น

(1) การกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน

(1.1) แนวทางการประเมินพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร (Organizational Behavior and Risk Culture: B&C)

ธปท. ศึกษากรอบและแนวทางการประเมิน B&C ซึ่งถือเป็นหนึ่งในมาตรการกำกับดูแลสถาบันการเงิน ซึ่งจะให้ความสำคัญกับการประเมินบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถาบันการเงิน ในการกำหนดกรอบธรรมาภิบาลด้านการบริหารความเสี่ยง (Risk Governance) ควบคู่ไปกับการผลักดันให้มีกลไกการถ่วงดุลอำนาจ การจ่ายผลตอบแทน รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Culture) ที่ดีในการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของพนักงานในทุกระดับชั้นของสถาบันการเงิน เพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยกำหนดแนวทางการดำเนินธุรกิจของแต่ละสถาบันการเงิน

(1.2) การกำกับดูแลด้าน Cyber Resilience ของภาคการเงิน

ภัยคุกคามไซเบอร์เป็นความเสี่ยงสำคัญต่อระบบสถาบันการเงิน และภาคการเงินของประเทศไทย เพื่อให้สถาบันการเงิน มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยไซเบอร์ ธปท. จึงได้ยกระดับการกำกับดูแลด้าน Cyber Resilience ของภาคการเงินตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (ปี 2560 - 2562) ด้านเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (1) การยกระดับความพร้อมรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ของสถาบันการเงิน (2) การสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ภาคการเงินในการรับมือภัยไซเบอร์ (3) การพัฒนาความรู้ ความพร้อมและศักยภาพด้าน Cybersecurity ให้กับบุคลากรในภาคการเงิน และ (4) การสร้างความรู้ด้าน Financial Technology ให้กับประชาชนร่วมกับฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน ธปท.

(1.3) การกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจุบันสถาบันการเงินได้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจ สถาบันการเงินจึงต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT ที่เพียงพอเหมาะสมทั้งในด้านความปลอดภัย ความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลและสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง ธปท. อยู่ระหว่างกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเรื่อง IT Risk Management เพื่อให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติในปี 2561 (ประกาศเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2560 โดยมีผลเริ่มปฏิบัติ 1 เมษายน 2561)

(1.4) โครงการแก้ไขปัญหาหนี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน (คลินิกแก้หนี้)

โครงการแก้ไขปัญหาหนี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกันหรือคลินิกแก้หนี้เป็นโครงการที่ธนาคารพาณิชย์ 16 แห่ง และบริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด หรือ บสส. (SAM) โดยการสนับสนุนของ ธปท. ได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นโครงการนำร่อง

ในการให้ลูกหนี้แก้ไขปัญหานี้สนับกับเจ้าหนี้หลายรายได้อย่างครบวงจรและเป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งให้ความรู้ทางการเงินและเสริมสร้างวินัยทางการเงินที่ดีให้กับลูกหนี้ ทั้งนี้ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2560 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2560 ระยะเวลา 6 เดือน มีลูกหนี้สมัครเข้าร่วมโครงการจำนวน 30,849 ราย ปัจจุบันอยู่ระหว่างปรับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการ โดยการขยายให้ครอบคลุมกลุ่มลูกหนี้บุคคลธรรมดาที่มีรายได้ไม่ประจำให้สามารถเข้าร่วมโครงการได้เพิ่มเติมจากเดิมที่กำหนดเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้ประจำ รวมทั้งได้เพิ่มความยืดหยุ่นในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ใหม่นี้จะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป โดยคาดว่าจะมีลูกหนี้เข้าร่วมโครงการเพิ่มได้อีก 2,000-3,000 ราย

(1.5) การสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพธุรกิจ SMEs

ธปท. ได้พัฒนาฐานข้อมูลสินเชื่อ SMEs เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ใช้ประโยชน์ในการวางแผนบริหารความเสี่ยงในการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจ SMEs ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาส SMEs ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น โดยได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วในปี 2560

(1.6) การประชุมและชี้แจงที่สำคัญ

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลด้านการกำกับตรวจสอบระหว่าง ธปท. กับสถาบันการเงิน และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจ โดยมีการจัดประชุมชี้แจงภาพรวมระบบธนาคารพาณิชย์ และผลการตรวจสอบในปี 2559 รวมทั้งแนวทางการตรวจสอบในปี 2560 แก่ผู้บริหารสถาบันการเงิน และการจัดประชุมเพื่อรับฟังแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ ยังได้จัดหลักสูตร SEACEN-FSI Regional Seminar on the Regulation and Supervision of Credit and the New Expected Loss Provisioning Framework เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตแก่เจ้าหน้าที่จากธนาคารกลางและหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศ และการจัดประชุม Supervisory College สำหรับกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารและสร้างความร่วมมือระหว่างผู้กำกับดูแลภาคการเงินและผู้บริหารธนาคารพาณิชย์

(2) การตรวจสอบฐานะ การดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

ในปี 2560 ธปท. ได้ตรวจสอบสถาบันการเงิน (รวม SFIs) รวมทั้งสิ้น 39 แห่ง โดยตรวจสอบแบบเน้นธุรกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ธุรกรรมสินเชื่อ การบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน การตรวจสอบสำนักงานธุรกิจ (HUB) และบริษัทในเครือของสถาบันการเงิน การดำเนินการตามพันธกิจของ SFIs รวมทั้งการตรวจสอบเฉพาะกิจ (Target Examination) เพื่อประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมในทองคำเงิน (Code of Conduct) และด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (Market Conduct) เรื่องการขายประกันและการรักษาข้อมูลลูกค้า เพื่อเป็นการดำเนินงานตามแผนสนับสนุนยุทธศาสตร์ที่จะส่งเสริมให้สถาบันการเงินให้บริการอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม รวมทั้งผู้ใช้บริการเข้าใจสิทธิและได้รับความคุ้มครอง สามารถเลือกใช้บริการได้ตรงตามความต้องการ สำหรับการตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ครอบคลุมการประเมินความพร้อมในการรับมือกับภัยไซเบอร์ การเตรียมความพร้อมด้านระบบรองรับ Nationale-Payment ภายใต้โครงการพร้อมเพย์ การขยายจุดรับชำระบัตร และการติดตามการเปลี่ยนแปลงด้าน IT ที่สำคัญ รวมทั้งการดำเนินการยกระดับความปลอดภัย ATM

นอกจากนี้ ธปท.ได้ประเมินผลการจัดทำ Supervisory Stress Test ของธนาคารพาณิชย์ไทย รวมทั้งอยู่ระหว่างการปรับปรุงฐานข้อมูลเพื่อประกอบการตรวจสอบในลักษณะ Ongoing Supervision และยกระดับการวิเคราะห์ความเสี่ยง สถาบันการเงิน ในลักษณะ Forward Looking เช่น การพัฒนา Risk Indicator สำหรับ Default Risk เป็นต้น ซึ่งยังคงการตรวจสอบแบบจำลองด้านความเสี่ยงที่สำคัญของสถาบันการเงิน โดยเฉพาะแบบจำลองที่ใช้ประกอบการกันสำรองสำหรับ Current Loan และ Possible Impaired Loan รวมทั้งแบบจำลองที่ใช้เพื่อดำรงเงินกองทุนรองรับความเสี่ยงด้านตลาด

ตารางที่ 5 จำนวนสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบในปี 2560

สถาบันการเงิน	จำนวนสถาบันการเงิน (แห่ง)
ธนาคารพาณิชย์ไทย / ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย	15
สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	3
ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ (Subsidiary)	2
บริษัทเงินทุน / บริษัทเครดิตฟองซิเอร์	5
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFI)	7
บริษัทบริหารสินทรัพย์ (บปส.)	3
บริษัทที่ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและ / หรือสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank)	4
รวม	39

(3) การวิเคราะห์ ติดตามฐานะและผลการดำเนินงานของสถาบันการเงิน

(3.1) การวิเคราะห์ ติดตามฐานะและผลการดำเนินงาน

ธปท. ได้วิเคราะห์ ฐานะ ผลการดำเนินงาน การประเมินความเสี่ยงจากธุรกรรมที่สำคัญและความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจ รวมถึงบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงินแต่ละแห่งและระบบสถาบันการเงินโดยรวม เช่น ภาพรวมธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ในรอบปี 2559 ผลการดำเนินงานของบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยในรอบปี 2559 ภาพรวมธุรกิจ Nano Finance ในรอบปี 2559 เป็นต้น

(3.2) การศึกษาและวิเคราะห์เป็นพิเศษ

ธปท. ได้ติดตามสถานการณ์สำคัญในต่างประเทศและผลกระทบต่อระบบธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ นโยบายเศรษฐกิจของสหรัฐ การเลือกตั้งในกลุ่มประเทศ EU ที่สำคัญ และสถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี สำหรับการติดตามภาวะเศรษฐกิจในประเทศ ได้แก่ สินเชื่อธุรกิจยางพารา สินเชื่อธุรกิจโรงสีข้าว สินเชื่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเป็นภาคธุรกิจหลักในการช่วยขับเคลื่อนการขยายตัวของสินเชื่อในภาพรวม โครงการรถไฟฟ้าในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558 - 2565 สินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์มีการขยายการดำเนินงานธุรกรรมต่าง ๆ มากขึ้นและมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสินเชื่อลูกหนี้ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นนัยลงทุนที่สำคัญของไทย ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลได้สร้างความมั่นใจให้แก่กลุ่มทุนในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ให้มีโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ที่ดี เพื่อช่วยสนับสนุนให้มีการลงทุนมากขึ้น

(4) การกำกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs)

ธปท. และกระทรวงการคลังได้ร่วมกันเสนอแก้ไขมาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 เพื่อให้ ธปท. มีอำนาจในการกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจเทียบเคียงกับการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ โดยได้มีการดำเนินการรับฟังความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีมติเห็นชอบร่างกฎหมายดังกล่าวและจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยืนยันร่าง ก่อนจะส่งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

(5) การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์

ธปท. ได้สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความมั่นคงในระบบสถาบันการเงิน ได้แก่ (1) การเข้าร่วมพิจารณาร่าง พ.ร.บ. สหกรณ์ในหมวดการกำกับดูแลความมั่นคงทางการเงินและการบังคับใช้กฎหมาย (2) การร่วมจัดทำแผนพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ (3) การเป็นวิทยากรในเรื่องต่าง ๆ เช่น การบริหารความเสี่ยงในสถาบันการเงินและสหกรณ์ เกณฑ์และแนวทางการกำกับใหม่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น (4) การร่วมพัฒนาจัดทำโครงสร้างพื้นฐานให้แก่กรมส่งเสริมสหกรณ์ เช่น การออกแบบรายงาน และการพัฒนาจัดการฐานข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น

(6) การแลกเปลี่ยนข้อมูลการกำกับดูแลสถาบันการเงินระหว่างธนาคารกลางในภูมิภาค

ธปท. ได้ดำเนินการให้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงเพื่อความร่วมมือในการกำกับดูแลสถาบันการเงินกับหน่วยงานกำกับดูแลในต่างประเทศในปี 2560 รวม 6 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการกำกับดูแลสถาบันการเงินระหว่างธนาคารกลางในภูมิภาค มีระบบการเงินที่มั่นคงและการพัฒนาทางการเงินอย่างยั่งยืน รวมทั้งการพัฒนาระบบการกำกับดูแลให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานการกำกับดูแลสถาบันการเงิน (Basel Core Principles for Banking Supervision)

(7) การดำเนินการเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ด้าน Banking Supervision (The Financial Sector Assessment Program : FSAP)

ธปท. ได้จัดทำการประเมินตนเอง (Self Assessment) ด้าน Banking Supervision ตามหลักเกณฑ์ Basel Core Principle for Effective Banking Supervision 2012 (BCP) ทั้ง 29 ข้อ และได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมิน FSAP ในปี 2561

(8) การอบรมสัมมนาให้แก่หน่วยงานภายนอก

ธปท. ให้ความร่วมมือแก่องค์กรภายนอกในการเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่สถาบันการเงินและองค์กรต่าง ๆ เช่น สมาคมสถาบันการศึกษาการธนาคารและการเงินไทย สถาบันการเงิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นต้น ในหัวข้อเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันการเงิน การกำกับดูแลสถาบันการเงิน การตรวจสอบกระบวนการด้านสินเชื่อ การบริหารความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงและแบบจำลอง และอื่น ๆ

(9) การพัฒนาพนักงาน

ธปท. ได้จัดหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาผู้ตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการให้ความรู้ความเข้าใจในการทำธุรกิจของสถาบันการเงินและภาคธุรกิจ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการกำกับดูแล เพื่อนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และทันต่อการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลตามมาตรฐานสากล

นอกจากนี้ ได้ส่งเสริมให้ผู้บริหารและผู้ตรวจสอบไปฝึกอบรมที่องค์กรภายนอก ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในภาคการธนาคารและภาคเอกชนอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการทำธุรกิจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการหมุนเวียนงานภายในองค์กร เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการทำงานให้หลากหลาย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

4. การรักษาเสถียรภาพระบบการชำระเงิน

ธปท. ได้ดำเนินงานด้านนโยบายระบบการชำระเงิน เพื่อให้ระบบการชำระเงินของไทยมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย รวมทั้งได้ดำเนินงานเพื่อยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และการคุ้มครองผู้ใช้บริการชำระเงิน โดยการทำงานในปี 2560 สรุปได้ ดังนี้

4.1 การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการชำระเงิน

(1) การส่งเสริมและพัฒนาบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(1.1) การดำเนินการภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Payment Master Plan)

ธปท. ร่วมจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (แผนยุทธศาสตร์ National e-Payment) ของรัฐบาล ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยให้เข้าสู่การชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างครบวงจร โดย ธปท. เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลรับผิดชอบโครงการระบบพร้อมเพย์ และโครงการขยายการใช้บัตร โดยมีคณะกรรมการขับเคลื่อนที่มีผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธานดูแลและผลักดันการดำเนินงาน

สำหรับโครงการระบบพร้อมเพย์ หลังจากที่ได้เริ่มให้บริการแก่ประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐมาระยะหนึ่งพบว่า ปัจจุบันการลงทะเบียนใช้บริการมีปริมาณธุรกรรมการโอนเงินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดย ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561 มียอดการลงทะเบียนใช้บริการจำนวน 39.3 ล้านหมายเลข แบ่งเป็นการลงทะเบียนด้วยหมายเลขประจำตัวประชาชน 26.7 ล้านหมายเลข หมายเลขโทรศัพท์มือถือ 12.6 ล้านหมายเลข หมายเลขนิติบุคคลจำนวน 49,609 หมายเลข และหมายเลข e-Wallet ID 40,359 หมายเลข โดยมีปริมาณธุรกรรมโอนเงินตั้งแต่เปิดให้บริการ จำนวน 127 ล้านรายการ คิดเป็นมูลค่า 4.9 แสนล้านบาท นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาบริการอื่น ๆ ต่อยอดบนโครงสร้างพื้นฐานระบบพร้อมเพย์ ได้แก่ บริการเชื่อมโยงเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) กับพร้อมเพย์ได้เปิดให้บริการแล้วในเดือนกันยายน 2560 บริการรองรับการชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ (Bill Payment) ข้ามธนาคารซึ่งได้เปิดให้บริการแล้วในเดือนพฤศจิกายน 2560 และได้พัฒนาระบบบริการเรียกเก็บเงิน (Request to Pay) ซึ่งเปิดให้บริการในเดือนกุมภาพันธ์ 2561

สำหรับโครงการขยายการใช้บัตร ผู้ให้บริการวางอุปกรณ์รับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับคัดเลือกจากทางการ ได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์แก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนแล้ว จำนวน 188,488 ราย รวม 495,733 เครื่อง (ข้อมูล ณ สิ้นเดือน ธันวาคม 2560) นอกจากนี้ ธปท. ร่วมกับกรมบัญชีกลางได้ผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีการรับเงินจากประชาชน จำนวนมาก ติดตั้งอุปกรณ์ฯ เพื่อส่งเสริมการใช้ e-Payment เช่น กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก ปันน้ำมัน และโรงพยาบาล เพื่อเป็น ต้นแบบและขยายผลไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

(1.2) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้มาตรฐาน Quick Response Code (QR Code) เพื่อการชำระเงินและการโอนเงิน

ธปท. ได้ผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรระดับสากล ได้แก่ American Express, JCB MasterCard, UnionPay International และ Visa พร้อมทั้งสถาบันการเงิน ผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรและบริการชำระเงิน ในไทย ในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้มาตรฐาน Thai QR Code Payment ที่ได้มาตรฐานสากลเพื่อใช้ในประเทศไทย ตลอดจน การร่วมกันกำหนด Business Rules การดูแลแก้ไขปัญหาให้ลูกค้า และ Thai QR Code Logo Guideline โดยได้นำมาตรฐาน และวิธีปฏิบัติต่าง ๆ มาใช้กับสถาบันการเงินและผู้ให้บริการชำระเงินที่เข้าร่วมทดสอบใน Regulatory Sandbox จนสามารถปรับ ให้มีความเหมาะสมกับการให้บริการจริง สามารถให้บริการเป็นการทั่วไปได้แล้ว จำนวน 8 ราย โดยมีหลักการคือการส่งเสริมให้ เกิดการเปิดกว้างและการใช้งานระหว่างกันได้ (Openness and Interoperability) ช่วยให้ผู้ใช้บริการต่าง ๆ เชื่อมต่อบริการกัน ได้โดยไม่มีข้อจำกัด ลูกค้าสามารถใช้ Mobile Application สแกน QR Code ของทุกธนาคารที่ร้านค้าเพื่อชำระเงินได้ทันที ซึ่ง เหมาะกับการชำระเงินพื้นฐานที่ไม่ซับซ้อน เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าขนาดกลางและขนาดเล็ก ตลาดสด รถแท็กซี่ มอเตอร์ไซด์รับจ้าง นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดทำแนวปฏิบัติ QR Code สำหรับการชำระใบแจ้งหนี้เพื่อรองรับความต้องการของธุรกิจและระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักเกณฑ์ของกรมสรรพากรด้วย

(2) การดำเนินการเพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงด้านระบบการชำระเงินกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน

ธปท. ดำเนินการผ่านคณะทำงานด้านระบบการชำระเงิน (Working Committee on Payment and Settlement Systems: WC-PSS) ร่วมกับธนาคารกลางในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่ง ธปท. เป็นหัวหน้าคณะทำงานย่อยร่วมกับธนาคารกลาง มาเลเซีย ในการส่งเสริมการเชื่อมโยงระบบหรือบริการชำระเงินระหว่างประเทศผ่านผู้ให้บริการทั้ง Bank และ Non-bank ผลักดัน ให้มีกฎระเบียบที่รองรับและเอื้อต่อการชำระเงินข้ามพรมแดน รวมถึงกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมความสอดคล้องของกรอบนโยบาย และการกำกับดูแลด้านระบบการชำระเงินของประเทศสมาชิก เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีช่องทางในการทำธุรกรรมการชำระเงินที่มีความมั่นคง ปลอดภัย เข้าถึงง่าย และมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

ที่ผ่านมา ธปท. ได้สำรวจข้อมูลการโอนเงิน Remittances รวมถึงข้อมูลค่าธรรมเนียมในการโอนเงิน Remittances ของประเทศสมาชิก โดยอ้างอิงหลักการ General Principles for International Remittance Services ของ World Bank เพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้ประเมินความพร้อมของตนเอง เห็นภาพรวมของนโยบายและการกำกับดูแลบริการ Remittances ชัดเจนขึ้น และพิจารณากำหนดแนวทางในการปรับปรุงนโยบายและกฎระเบียบให้สอดคล้องตามหลักสากล ซึ่งผลการประเมินของประเทศสมาชิก ธปท. จะรวบรวมและนำไปเสนอในการประชุม WC-PSS ในเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ต่อไป

สำหรับการเชื่อมโยงด้านระบบการชำระเงินกับประเทศในภูมิภาค ธปท. อยู่ระหว่างพิจารณาความเป็นไปได้ด้านธุรกิจ เทคนิค และกฎระเบียบ สำหรับการเชื่อมโยงระบบ Real-Time Retail Payment System (RT-RPS) ระหว่างประเทศ และหารือกับธนาคารกลางประเทศสมาชิก เช่น สิงคโปร์ ซึ่งมีความสนใจจะเชื่อมโยงระบบกับไทย

4.2 การลดความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน

(1) การลดความเสี่ยงด้านการชำระดุลเงินตราต่างประเทศ (FX settlement risk)

ธปท. ได้พิจารณาแนวทางการลดความเสี่ยงในการชำระดุลธุรกรรมซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เกิดจากการชำระเงินของสกุลเงินที่ซื้อขายในช่วงเวลาต่างกัน ในลักษณะ Payment versus Payment (PvP) ซึ่งสถาบันการเงินที่ซื้อและขายเงินตราต่างประเทศชำระดุลได้พร้อมกัน เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ในการลดความเสี่ยงด้านการชำระดุลธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ ที่ผ่านมา ธปท. ได้เชื่อมโยงระบบบาทเนตกับระบบ US Dollar Clearing House Automated Transfer System (USD CHATS) ของธนาคารกลางของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Hong Kong Monetary Authority: HKMA) เพื่อรองรับการชำระดุลธุรกรรมซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เป็นดอลลาร์ สรอ.และไทยบาท ในลักษณะ PvP โดย ธปท. นำธุรกรรม OTC FX Swap เข้าร่วมชำระดุลในระบบ PvP ตั้งแต่เดือนมกราคม 2560 ทำให้มูลค่าธุรกรรมเฉลี่ยต่อวันในปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็น 18.11 พันล้านบาท

(2) การกำกับดูแลระบบการชำระเงินของไทยตามมาตรฐานสากล

ธปท. ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมระบบบาทเนตเพื่อรองรับการประเมินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) ในช่วงไตรมาส 4 ปี 2561 โดยได้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการความเสี่ยงของระบบบาทเนตให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล (Principles for Financial Market Infrastructures: PFMIs)

ในช่วงที่ผ่านมา ธปท. ได้ดำเนินการในหลายด้านเพื่อให้ระบบบาทเนตสอดคล้องกับมาตรฐานสากล PFMIs เช่น การผลักดันพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่งมีบทบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองรายการโอนเงินหรือชำระดุลที่สำเร็จแล้วมิให้ถูกยกเลิกหรือเพิกถอน (Payment Finality) การจัดทำกรอบนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงของระบบการชำระเงิน การกำหนดหลักเกณฑ์และพิธีปฏิบัติกรณีสมาชิกในระบบถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์หรือล้มละลาย เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 โดยรวมถึงการปรับปรุงพิธีปฏิบัติในการเชื่อมโยงเพื่อชำระราคาหลักทรัพย์กับบริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์

TB-CERT ยกระดับความมั่นคงทางไซเบอร์

ธนาคารแห่งประเทศไทย สนับสนุนสมาคมธนาคารไทย ในการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือสถาบันการเงิน ภายใต้ศูนย์ประสานงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร หรือ Thailand Banking Sector Computer Emergency Response Team (TB-CERT) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความร่วมมือให้ภาคสถาบันการเงินดูแลความมั่นคงปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเตรียมความพร้อมรับมือภัยคุกคามไซเบอร์

(ประเทศไทย) จำกัด การทดสอบประสิทธิภาพการประมวลผลข้อมูลธุรกรรม (Performance Stress Test) ของระบบบาทเน็ต รวมทั้งการดำเนินการของ ธปท. ในฐานะผู้กำกับดูแลระบบการชำระเงิน เช่น การปรับปรุงพิธีปฏิบัติเพื่อกำกับดูแลระบบการชำระเงินที่ ธปท. ให้บริการ เพื่อกำหนดกระบวนการ ขั้นตอน การประสานงาน และการปฏิบัติที่ชัดเจนระหว่างฝ่ายงานภายใน ธปท. และการเผยแพร่หลักเกณฑ์ในการกำหนดระบบการชำระเงินที่ต้องมีการกำกับดูแลตามมาตรฐาน PFMI

(3) การเพิ่มความปลอดภัยในการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ธปท. ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยกระดับการกำกับดูแลบริการชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ ในหลายด้าน ได้แก่ ยกระดับมาตรฐานกระบวนการพิสูจน์ตัวตนของผู้ให้บริการโทรคมนาคมกรณีที่ถูกค่าออกซิมการ์ดใหม่เพื่อป้องกันการสวมรอยโดยมิฉาชีพ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในการใช้ Mobile Payment และพร้อมเพย์ เช่น ระบบ Unstructured Supplementary Service Data (USSD) ตรวจสอบเจ้าของหมายเลขมือถือเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการลงทะเบียนบริการพร้อมเพย์ การเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างธนาคารพาณิชย์ และสมาคมผู้ให้บริการโทรคมนาคม (Telco) กรณีผู้ใช้พร้อมเพย์ยกเลิกหมายเลขมือถือ และการกำหนดกรอบการกำกับดูแลเงินที่เติมมือถือ (Airtime) ที่ใช้สำหรับบริการโทรคมนาคมและบริการชำระเงิน รวมถึงการผลักดันให้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับระบบรับและโอนเงินพร้อมเพย์ระหว่างสมาคมโทรคมนาคมแห่งประเทศไทยและสมาคมธนาคารไทย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลลูกค้าผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระหว่างกันเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2560

(4) การเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศของคอมพิวเตอร์ลูกค้าระบบบาทเน็ต และระบบ ICAS

ธปท. มีมาตรการยกระดับการจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญของประเทศ อันได้แก่ ระบบบาทเน็ต และระบบ ICAS ให้สามารถป้องกันความเสี่ยงจากภัยคุกคามด้านไซเบอร์ตามมาตรฐานสากล โดยกำหนดให้สถาบันสมาชิกทำการตรวจประเมินเครื่องคอมพิวเตอร์ลูกค้าของระบบบาทเน็ตและระบบ ICAS ในปี 2560 และต้องผ่านการตรวจรับรองการจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศตามมาตรฐาน ISO/IEC 27001 ภายในปี 2561 พร้อมทั้งรักษาสถานภาพการรับรองดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

(5) การปรับระบบบาทเน็ตให้รองรับการตรวจจับและยับยั้งธุรกรรมต้องสงสัย (Fraud Detection)

ธปท. ได้ปรับระบบบาทเน็ตเพื่อเพิ่มเครื่องมือในการยับยั้งธุรกรรมต้องสงสัยที่เกิดจากการโอนเงินที่ผิดปกติ โดยมีกลไกการตรวจจับธุรกรรมต้องสงสัยตามเงื่อนไขที่แต่ละสถาบันผู้ให้บริการกำหนด ซึ่งเป็นไปตามพฤติกรรมการณ์โอนเงินของลูกค้าตนเอง พร้อมทั้งเพิ่มเครื่องมือให้กับผู้ให้บริการบาทเน็ตสำหรับใช้ในการแจ้งเตือนและจัดการธุรกรรมต้องสงสัยได้ทันการณ์ เพื่อลดความเสี่ยงและความเสียหายทางการเงินจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

4.3 การคุ้มครองผู้ใช้บริการชำระเงิน

(1) การเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ใช้บริการชำระเงิน

ธปท. ได้ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ ส่งเสริมการให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ประชาชนทั่วไปผ่านกิจกรรม ของ ธปท. ได้แก่ การเผยแพร่บทความลงวารสารสิ่งพิมพ์ การให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. ผ่านสื่อต่าง ๆ การบรรยายให้ความรู้เรื่องการชำระเงินแก่หน่วยงานต่าง ๆ การจัดทำข้อมูลประชาสัมพันธ์บริการพร้อมเพย์และโครงการขยายการใช้บัตรเพื่อเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ Social Media และศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน รวมถึงร่วมกับสมาคมธนาคารไทย กรมบัญชีกลาง และกระทรวงการคลังจัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการ National e-Payment ที่จังหวัดขอนแก่น อุตรดิตถ์ นครศรีธรรมราช ในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2560 และที่จังหวัดสงขลา พัทลุง ระยอง เชียงใหม่ ในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2560 เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนและพนักงานสาขานาการ นอกจากนี้ ยังมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์การเปิดให้บริการชำระบิลข้ามธนาคาร (Cross-Bank Bill Payment) และจัดทำคำถาม - คำตอบ ให้แก่ธนาคารต่าง ๆ เพื่อใช้ชี้แจงลูกค้าด้วย

(2) การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

ธปท. ผลักดันให้สมาคมธนาคารไทยกำหนดแนวปฏิบัติระหว่างธนาคารและ Service Level Agreement (SLA) สำหรับการทำธุรกรรมโอนเงินระบบพร้อมเพย์ และการทำธุรกรรมโอนเงินหรือเติมเงินเข้ากระเป๋าอิเล็กทรอนิกส์ (e-Wallet) เพื่อให้ผู้ใช้บริการเกิดความมั่นใจในการโอนเงินหรือเติมเงินเข้า e-Wallet โดยธนาคารได้เผยแพร่ SLA บนเว็บไซต์ธนาคารแต่ละราย และเว็บไซต์ ธปท. แล้ว เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560

พ.ร.บ. ระบบการชำระเงินฉบับใหม่ เพื่อยกระดับการกำกับดูแลให้เท่าทันเศรษฐกิจยุคใหม่

พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 เป็นการบูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการชำระเงิน เพื่อให้การกำกับดูแลมีความเป็นเอกภาพ ยกระดับการกำกับดูแลตามมาตรฐานสากล ตลอดจนไม่เป็นอุปสรรคต่อการเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับภูมิภาค

โครงสร้างระบบการชำระเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตามร่าง พ.ร.บ. นี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

(1) บริการชำระเงินภายใต้การกำกับ เป็นบริการการชำระเงินผ่านสื่อการชำระเงินหรือช่องทางการชำระเงินที่ให้บริการแก่ลูกค้าหรือประชาชน เช่น บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) รับชำระบิล และโอนเงิน

(2) ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ เป็นระบบกลางที่ทำหน้าที่ให้บริการรับและส่งข้อมูลการชำระเงิน คำนวณยอดการชำระเงินสุทธิ หรือชำระดุลรายการชำระเงินให้กับสถาบันที่เป็นสมาชิก (Switching, Clearing หรือ Settlement) เช่น ระบบการโอนเงินรายย่อยระหว่างธนาคารของ บริษัท เนชั่นแนล โอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด (NITMX) และ บริษัท ศูนย์ประมวลผลจำกัด (PCC) เป็นต้น โดยผู้ให้บริการในส่วนที่ 1 และ 2 นี้จะมีทั้งสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank)

(3) ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นโครงสร้างหลักของประเทศที่รองรับการโอนเงิน หักบัญชี หรือชำระดุลระหว่างสถาบัน ซึ่งหากระบบดังกล่าวเกิดปัญหาขัดข้องจะเกิดผลกระทบต่อระบบการเงินของประเทศ ได้แก่ ระบบโอนเงินมูลค่าสูงระหว่างสถาบันที่ ธปท.ดำเนินการภายใต้ชื่อว่า ระบบ BAHTNET (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network) และระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค ที่เรียกว่า ระบบ ICAS (Imaged Cheque Clearing and Archive System)

4.4 การกำกับดูแลระบบการชำระเงิน

การออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลระบบการชำระเงิน (Payment Systems Act)

ธปท. ร่วมกับการทรวงการคลังผลักดันพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่งได้ประกาศลงราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2560 และจะมีผลใช้บังคับในวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2561 สำหรับผู้ให้บริการภายใต้กฎหมายเดิม ซึ่งต้องอยู่ภายใต้การกำกับของพระราชบัญญัตินี้ หากประสงค์จะให้บริการต่อไป จะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือขอขึ้นทะเบียนต่อ ธปท. ภายในวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2561 หรือภายใน 120 วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ

ทั้งนี้ ธปท. ได้ประสานกระทรวงการคลังและกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อติดตามการดำเนินการยกเลิกกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์) ลงวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2547 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พ.ศ. 2559 ซึ่งทั้งสองหน่วยงานอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อให้ทันกับวันที่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างจัดทำร่างประกาศกระทรวงการคลังและร่างประกาศ ธปท. ก่อนนำไปรับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกาศใช้บังคับเมื่อ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงินมีผลใช้บังคับในวันที่ 16 เมษายน 2561

4.5 การจัดการระบบการชำระเงิน

(1) ระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET)

ณ สิ้นปี 2560 ระบบบาทเน็ตมีผู้ใช้บริการ 63 สถาบัน โดยจำแนกเป็นผู้ใช้บริการบาทเน็ต (Direct Participant) 59 สถาบัน และผู้ให้บริการบาทเน็ตสมทบ (Associate Participant) 4 สถาบัน หากจำแนกตามประเภทสถาบัน ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 19 สถาบัน สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 สถาบัน บริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ 9 สถาบัน สถาบันการเงินพิเศษของรัฐ ส่วนราชการ และสถาบันอื่น ๆ 14 สถาบัน และส่วนงานภายใน ธปท. 10 ส่วนงาน ทั้งนี้ ในระหว่างปี 2560 มีผู้ใช้บริการบาทเน็ตเพิ่ม 1 สถาบัน และมีผู้ให้บริการบาทเน็ตยกเลิกใช้บริการ 3 สถาบัน

สำหรับข้อมูลสถิติ 5 ปีที่ผ่านมาการโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ตเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทั้งในเชิงปริมาณและมูลค่า โดยปี 2560 ธุรกิจโอนเงินผ่านบาทเน็ตมีปริมาณรวมทั้งสิ้น 4.2 ล้านรายการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.2 และมีมูลค่ารวม 890 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.8

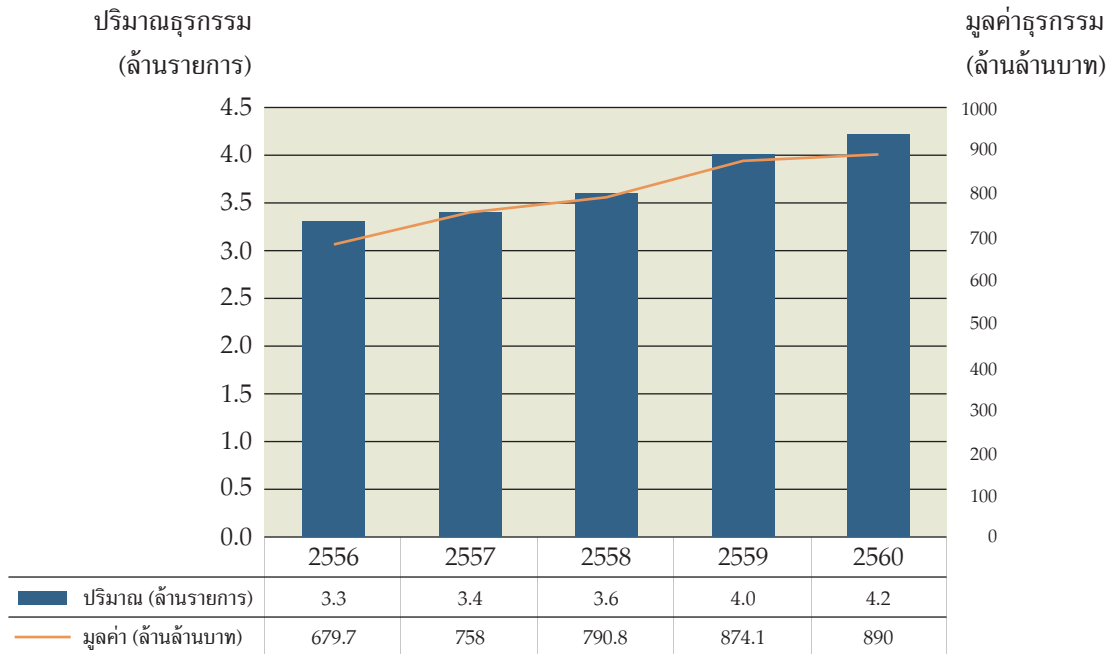
สำหรับธุรกรรมการชำระเงินเพื่อการทำธุรกรรม FX ที่มีการส่งมอบเงินสกุลบาทและดอลลาร์ สรอ. ในเวลาเดียวกัน (PvP : Payment versus Payment) โดยการส่งมอบในระบบ PvP USD CHATS ของฮ่องกง ในปี 2560 หลังจาก ธปท. นำธุรกรรม OTC FX Swap เข้าร่วมชำระดุลในระบบ PvP ตั้งแต่เดือนมกราคม 2560 ตามนโยบายลดความเสี่ยงด้านการชำระดุลเงินตราต่างประเทศ ทำให้มีธุรกรรมเพิ่มขึ้น โดยมีปริมาณรวมทั้งสิ้น 1,906 รายการ จาก 34 รายการในปี 2559 และมีมูลค่ารวม 4,419.18 พันล้านบาท

ภาพการประชาสัมพันธ์พร้อมเพย์ในภูมิภาคต่าง ๆ

ภาพที่ 6 ปริมาณและมูลค่าธุรกรรมบาทเนต

ที่มา : ฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตร ธนาคารแห่งประเทศไทย

(2) ระบบการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System:

ICAS)

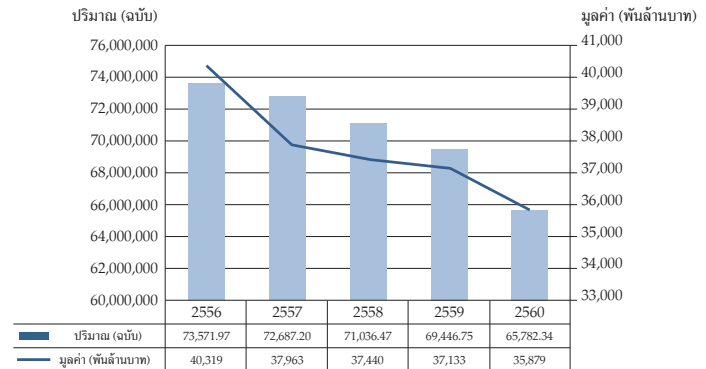
ณ สิ้นปี 2560 ธนาคารสมาชิกระบบ ICAS มีจำนวนรวม 36 ธนาคาร ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 19 ธนาคาร สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 ธนาคาร และธนาคารของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะในการจัดตั้ง 6 ธนาคาร ในส่วนของสาขาธนาคารมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 9,648 สาขา (รวมสาขาย่อย)

สำหรับข้อมูลสถิติการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็ค 5 ปีที่ผ่านมา ลดลงอย่างต่อเนื่องทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า โดยปี 2560 มีปริมาณเช็คเรียกเก็บรวมทั้งสิ้น 65.8 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 35,879 พันล้านบาท ทั้งปริมาณ และมูลค่าลดลงจากปีก่อนร้อยละ 5.28 และ 3.38 ตามลำดับ ขณะที่สัดส่วนมูลค่าเช็คคืนและเช็คคืนไม่มีเงินต่อเช็คเรียกเก็บลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 0.54 และ 0.30 เป็นร้อยละ 0.53 และ 0.29 ตามลำดับ ในปีนี้

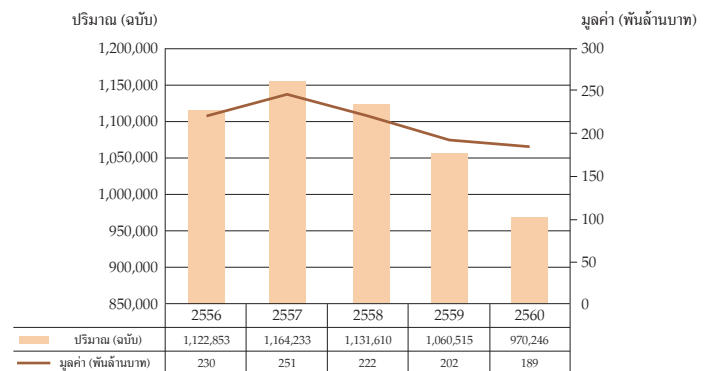

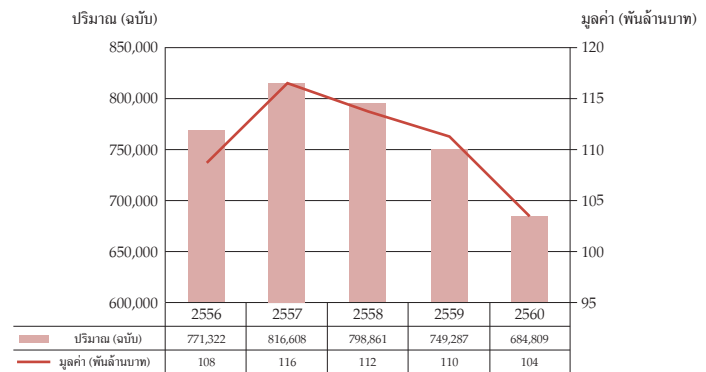
ภาพที่ 7
ปริมาณและมูลค่าเช็คเรียกเก็บ

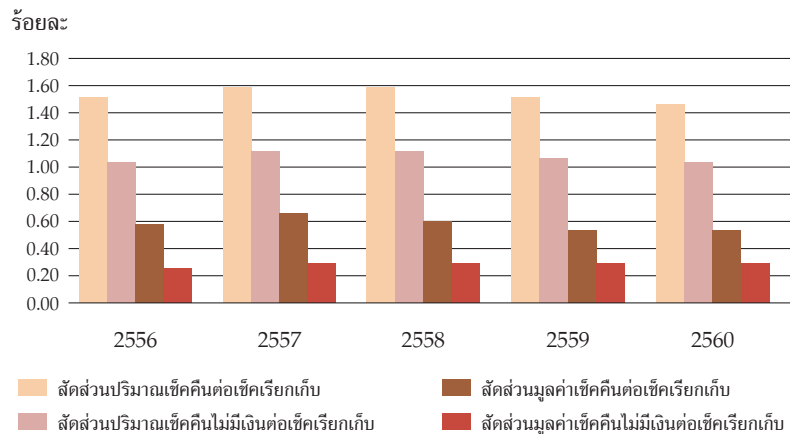
ภาพที่ 8
ปริมาณและมูลค่าเช็คคืน

ภาพที่ 9
ปริมาณและมูลค่าเช็คคืนไม่มีเงิน

ภาพที่ 10 สัดส่วนเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บ

5. การออกและจัดการธนบัตร

5.1 ธนบัตร

การบริหารจัดการให้มีธนบัตรใช้หมุนเวียนในระบบอย่างเพียงพอ

ในปี 2560 มีมูลค่าธนบัตรหมุนเวียนเพิ่มขึ้น 100,000 ล้านบาท ตามมูลค่าหลักทรัพย์ที่เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตรา โดย ณ สิ้นปี 2560 หลักทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตรามีมูลค่าทั้งสิ้น 1,809,484.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากสิ้นปีก่อนร้อยละ 5.8

ตารางที่ 6 บัญชีทุนสำรองเงินตรา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. เงินตราต่างประเทศ	516,364.5	28.5
2. หลักทรัพย์ต่างประเทศ	1,293,120.2	71.5
รวม	1,809,484.7	100.0

การผลิตธนบัตร รวมทุกชนิดราคา มีจำนวน 1,678 ล้านฉบับ ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 5.2

ตารางที่ 7 การผลิตธนบัตร ปี 2560

ชนิดราคา	1000 บาท	500 บาท	100 บาท	50 บาท	20 บาท	รวม
จำนวน (ล้านฉบับ) ^{1/}	221	68	571	131	687	1,678

หมายเหตุ : 1/ รวมธนบัตรที่ระลึกด้วยสำนักในพระมหากษัตริย์คุณอันหาที่สุดมิได้ แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จำนวน 1,043 ล้านฉบับ

ธนบัตรที่ระลึก ในปี 2560 มีการออกใช้ธนบัตรที่ระลึก ด้วยสำนักในพระมหากษัตริย์คุณอันหาที่สุดมิได้ แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จำนวน 5 ชนิดราคา ได้แก่ 20 บาท 50 บาท 100 บาท 500 บาท และ 1000 บาท โดยออกใช้เป็นธนบัตรหมุนเวียนทั่วไป (ออกใช้เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560)

ธนบัตรปลอม ที่ตรวจพบและจับกุมได้ในปี 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,258 ฉบับ หรือประมาณ 0.8 ฉบับต่อธนบัตรหมุนเวียนล้านฉบับ คิดเป็น 0.8 ppm (Part Per Million) เท่ากับปี 2559

นอกจากนี้ ธปท. ได้ผลิตสิ่งพิมพ์มีค่าอื่น ได้แก่ แสตมป์อากา สำหรับกรมสรรพากร ผลิตและส่งมอบได้จำนวน 139.7 ล้านดวง ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 3.9

5.2 โครงการวิจัยและพัฒนา

โครงการวิจัยและพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาทักษะต่อต้านการปลอมแปลง การพัฒนาด้านหมึกพิมพ์ วัสดุใช้พิมพ์ วัตถุดิบทดแทน และอื่นๆ การพัฒนาด้านอุปกรณ์ตรวจวัดและเครื่องจักร รวมทั้งการพัฒนาเพื่อสนับสนุนงานผลิตธนบัตรด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยคำนึงถึงการประหยัดทรัพยากรและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้มีโครงการที่เสร็จสมบูรณ์ จำนวน 7 โครงการ

5.3 การสนับสนุนงานออกและจัดการธนบัตร

การพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการธนบัตรของประเทศ ได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการดำเนินการเพื่อยกระดับประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการธนบัตร ส่งเสริมและผลักดันการลดค่าใช้จ่ายการบริหารจัดการธนบัตร ผ่านกลไกการศึกษา ร่วมกับธนาคารพาณิชย์และพันธมิตรด้านธนบัตร รวมถึงกำหนดแผนงานรวมในการพัฒนาระบบอัตโนมัติของสายออกบัตรธนาคาร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านอัตราค่าจ้าง ให้เกิดความยืดหยุ่นคล่องตัวมากขึ้น

การยกระดับองค์กรสู่ความเป็นเลิศผ่านกรอบรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award - TQA) ได้มีการดำเนินการปรับปรุงกระบวนการในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องภายใต้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ โดยในปี 2560 สายออกบัตรธนาคาร ธปท. ได้รับการตรวจประเมิน ณ สถานประกอบการ จากสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ และได้รับรางวัลการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่มีความโดดเด่นด้านการปฏิบัติการ (TQC Plus: Operations) ประจำปี 2560

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ได้มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อยกระดับศักยภาพของพนักงานให้สามารถทำงานได้หลากหลายยิ่งขึ้น โดยผ่านการหมุนเวียนและมอบหมายงานทั้งในระดับพนักงานและผู้บริหาร เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรกระทัดรัดที่มีประสิทธิภาพ ยืดหยุ่น และคล่องตัว

การมุ่งเน้นประสิทธิภาพด้านต้นทุน ได้มีการกำหนดแผนงานในการดำเนินงานเพื่อยกระดับประสิทธิภาพในการใช้จ่ายให้เกิดความคุ้มค่า ควบคู่กับการปลูกฝังความตระหนักด้านต้นทุนแก่พนักงาน เพื่อให้การผลิตและบริหารจัดการธนบัตรมีต้นทุนที่เหมาะสม

5.4 การจัดพิมพ์โปสเตอร์รวมภาพธนบัตรที่ระลึกรัชกาลที่ 9

เพื่อแจกให้แก่ประชาชนที่เดินทางมาถวายบังคมพระบรมศพ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท และจัดทำหนังสือ “ธนบัตรรัชกาลที่ 9 เอกลักษณ์แห่งองค์พระมหากษัตริย์และความเป็นไทย” รวบรวมภาพธนบัตร ทั้งธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนและธนบัตรที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เพื่อน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ตราบนิรันดร์

6. การดูแลภาคประชาชน

ธปท.ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลภาคประชาชน ทั้งในด้านการคุ้มครองผู้บริโภค จากการใช้บริการทางการเงินและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับงานด้านการเผยแพร่ความรู้ทางการเงิน เพื่อให้ผู้บริโภคตื่นตัวในการสร้างวินัยทางการเงินและมีความรู้เท่าทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ โดยในปี 2560 ธปท. ได้ดำเนินงาน ดังนี้

6.1 การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

ธปท. มุ่งเน้นการกำกับดูแลในประเด็นปัญหาหลักที่มีการร้องเรียนมากที่สุดและเป็นเรื่องที่ต้องเร่งแก้ไข ได้แก่ การขายผลิตภัณฑ์ประกันภัย และความเป็นส่วนตัวของลูกค้า (Customer Privacy) โดยออกตรวจสอบและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงการให้บริการเพื่อให้เป็นธรรมต่อลูกค้ายิ่งขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการจะให้บริการลูกค้าอย่างเป็นธรรมอย่างยั่งยืน โดยมีผลลัพธ์ที่มุ่งหวังคือการให้บริการต้อง “ไม่หลอก ไม่บังคับ ไม่รบกวน ไม่เอาเปรียบ” ธปท. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ให้บริการยกระดับระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการลูกค้าตั้งแต่ต้นจนจบ (End-to-End Process) ใน 9 ระบบสำคัญ โดยในการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว ธปท. ได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินของไทยและผู้ให้บริการผ่านคณะทำงาน Market Conduct เพื่อให้หลักเกณฑ์สอดคล้องกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นและไม่เป็นภาระในทางปฏิบัติมากเกินไปแก่ผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นไปตามหลักการ Regulatory Impact Analysis ทั้งนี้ ธปท. จะเปรียบเทียบปรับหรือกล่าวโทษหากผู้ให้บริการมีการปฏิบัติที่ขัดต่อหลักเกณฑ์ และจะจำกัดธุรกิจกรณีที่ผู้ให้บริการไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์จนเกิดผลเสียต่อลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญ

การยกระดับมาตรฐานการให้บริการอย่างเป็นธรรมใน 9 ด้านสำคัญ

นอกจากนี้ เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างเพียงพอ รวมถึงสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรมในระบบสถาบันการเงินไทย ธปท. ผลักดันให้ผู้ให้บริการเปิดเผยข้อมูลผลิตภัณฑ์รายย่อยพื้นฐาน 6 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เงินฝาก บัตรเดบิต บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อเช่าซื้อ ให้แก่ลูกค้า ดังนี้ (1) เปิดเผยข้อมูลเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ โดยผู้ให้บริการต้องรายงานข้อมูลผลิตภัณฑ์มายัง ธปท. ในรูปแบบที่เป็นมาตรฐานตามที่ ธปท. กำหนดเพื่อนำไปเผยแพร่ต่อไป ปัจจุบัน

ธปท. ได้เผยแพร่ข้อมูลเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์เงินฝากของสถาบันการเงิน ทางเว็บไซต์ ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน หรือ ศคช. (www.1213.or.th) และเว็บไซต์ ธปท. (www.bot.or.th) แล้ว และจะทยอยเปิดเผยข้อมูลผลิตภัณฑ์อื่นที่เหลือภายใน กลางปี 2561 รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลเรื่องร้องเรียน และการปรับหรือกล่าวโทษสถาบันการเงินแต่ละแห่ง เพื่อให้ประชาชนได้ทราบ ถึงคุณภาพการให้บริการด้วย และ (2) จัดทำเอกสารประกอบการขายผลิตภัณฑ์ให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย มีข้อมูลสำคัญที่ลูกค้าต้อง ทราบอย่างครบถ้วน รวมทั้งเงื่อนไขการใช้บริการต้องมีความเป็นธรรม

6.2 การส่งเสริมความรู้ทางการเงิน

ธปท. ได้ดำเนินโครงการศึกษาและพัฒนาต้นแบบการให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงิน กลุ่ม Gen Y เพื่อค้นหา รูปแบบการส่งเสริมความรู้และกระบวนการถ่ายทอดความรู้ทางการเงินให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเริ่มจากกลุ่มนักศึกษาอาชีวศึกษา เนื่องจากมีความเปราะบางทางการเงินซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน กอปรกับ กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีความสนใจเรียนรู้เพราะเริ่มมีรายได้และต้องบริหารเงินจริง โดยจากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมความรู้ให้เกิด ประสิทธิภาพต้องใช้กิจกรรมและการกระตุ้นพฤติกรรมนำไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยถอดบทเรียนจากประสบการณ์ จริง ดังนั้น ธปท. จึงได้จัดประกวดผลงานด้านความรู้ทางการเงินของครูและนักศึกษาอาชีวศึกษาจาก 17 สถาบันทั่วประเทศเพื่อสร้าง แกนนำ (Change Agent) กลุ่มแรก ที่จะเป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจให้สถาบันอื่นนำความรู้ทางการเงินไปขยายผลและบูรณาการ กับกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของตน ต่อไป

ธปท. มีการส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนในประเด็นที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อน เช่น การคำนวณ Net Interest Margin (NIM) และผลกระทบจากการแข็งค่าของเงินบาท เป็นต้น รวมทั้งความรู้ด้านการบริหารจัดการเงิน การออม และภัยทางการเงิน นอกจากการเผยแพร่ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียของ ธปท. แล้ว ยังได้ดำเนินการร่วมกับองค์กรพันธมิตร เพื่อขยายผลให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของการสร้างความเข้าใจและเตือนภัยทางการเงิน ซึ่งในปี 2560 ธปท. ได้ร่วมมือกับสมาคมธนาคารไทย (The Thai Bankers' Association : TBA) เพื่อผลักดันให้มี กลไกการให้ความรู้ทางการเงินผ่านช่องทางของธนาคารสมาชิก โดยได้เน้นเนื้อหาการให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการ ทำธุรกรรมทางการเงินแบบดิจิทัลมากขึ้น เพื่อรองรับการทำธุรกรรมทางการเงินในช่องทางดิจิทัลที่หลากหลาย โดยได้เริ่มเผยแพร่ ความรู้ทางการเงินในรูปแบบภาพ Infographic ผ่านช่องทางออนไลน์ของธนาคารสมาชิก เช่น Facebook Twitter และ Line เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้บริการทางการเงินแบบดิจิทัลยิ่งขึ้น

Infographic ให้ความรู้เพื่อเตือนภัยทางการเงิน

Infographic ให้ความรู้เรื่องค่าเงินบาท

จริงหรือไม่... เงินบาทที่แข็งค่า ส่งผลต่อการส่งออก?

ไม่จริงเสมอไป... เพราะปัจจัยที่มีผลให้การส่งออกสินค้าดีหรือไม่ดี
ไม่ได้ขึ้นอยู่กับค่าเงินเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นกับปัจจัยอื่น
โดยเฉพาะภาวะเศรษฐกิจโลก และกำลังซื้อของประเทศคู่ค้าด้วย

อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกเทียบกับค่าเงินบาท

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และกรมศุลกากร
*หมายเหตุ: ค่าเงินบาท ณ วันที่ 6 ธ.ค. 60

แล้ว NIM คำนวณยังไง?

สิ่งที่คนส่วนใหญ่อาจจะคิด

สมมติว่า...

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ย (MLR) = 6.25%

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ย = 0.5%

ดังนั้น NIM = 6.25% - 0.5%

= 5.75%

แบบนี้ไม่ถูกต้อง ❌

แบบนี้เรียกว่า ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก หรือ Interest Rate Spread

ตามหลักสากล ต้องดูรายได้ รายจ่ายดอกเบี้ยและสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน ซึ่งมีวิธีคำนวณแบบนี้

$$\text{NIM} = \frac{\text{รายได้ดอกเบี้ยรับ (บาท)} - \text{รายจ่ายดอกเบี้ย (บาท)}}{\text{สินทรัพย์เฉลี่ย (บาท)}}$$

แบบนี้ถูกต้อง ✅

7. การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในองค์กรและเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและความผันผวนของเศรษฐกิจการเงินโลกในปี 2560 ธปท. เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจการเงินไทยเข้ากับภูมิภาคและโลก รวมถึงความร่วมมือกันในกลุ่มธนาคารกลางและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน การพัฒนาตลาดการเงิน พร้อมกับสร้างความเข้มแข็งและเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงินในประเทศต่างๆ อันจะส่งผลดีต่อเสถียรภาพโดยรวมของเศรษฐกิจโลก ผู้ว่าฯ และผู้บริหารของ ธปท. ได้แลกเปลี่ยนความเห็นเชิงนโยบายกับผู้แทนธนาคารกลางประเทศต่างๆ รวมทั้งผลักดันให้เกิดความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจการเงินในภูมิภาค ผ่านการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับทวิภาคี อย่างสม่ำเสมอ ได้แก่

7.1 สมาคมประชาชาติอาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ธปท.

เข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน (ASEAN Finance Ministers' and Central Bank Governors' Meeting: AFMGM) ในเดือนเมษายน 2560 ณ เมืองเซบู สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ โดยได้ให้การรับรองตัวชี้วัดแผนการรวมกลุ่มด้านการเงินของอาเซียน เพื่อใช้ติดตามการดำเนินงานตามแผนงานของคณะทำงานต่างๆ ด้านการเงินการคลังอาเซียน ในช่วงปี 2559 - 2568 โดยแบ่งเป็น 3 ด้านหลัก คือ 1) ความคืบหน้าการรวมกลุ่มทางการเงิน 2) เสถียรภาพทางการเงิน และ 3) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนในภูมิภาค พร้อมทั้งติดตามความเสี่ยงที่จะกระทบต่อแผนการรวมกลุ่มด้านการเงินของอาเซียน (Risk Monitoring Template: RMT) รวมถึงข้อเสนอแนะในการรองรับความเสี่ยงและบรรเทาผลกระทบต่อความเสี่ยงดังกล่าว

ความคืบหน้าที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการรวมตัวของอาเซียนในด้านการเงิน ได้แก่

(1) **การเปิดเสรีภาคธนาคาร** เพื่อเพิ่มบทบาทธนาคารในภูมิภาค โดยการจัดตั้ง Qualified ASEAN Banks (QAB) ซึ่งไทยอยู่ระหว่างการเจรจา QABs กับมาเลเซีย อินโดนีเซีย เมียนมา และฟิลิปปินส์

(2) **การเปิดเสรีการค้าบริการทางการเงิน** ซึ่งอยู่ระหว่างการเจรจาข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินฉบับที่ 8 ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน และการเจรจา ASEAN Trade in Services Agreement (ATISA) ซึ่งจะเป็นความตกลงด้านการค้าบริการฉบับใหม่ของอาเซียน

(3) **การเปิดเสรีบัญชีเงิน** มีการจัดทำแผนการเปิดเสรีบัญชีเงินเคลื่อนย้ายของสมาชิกแต่ละประเทศ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานตามความพร้อมในการเปิดเสรีบัญชีเงิน มีการวัดระดับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุน ติดตามภาวะเงินทุนเคลื่อนย้ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของประเทศสมาชิกในการดูแลเงินทุนเคลื่อนย้าย รวมทั้งส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการชำระธุรกรรมการค้าและการลงทุนโดยตรงระหว่างกัน

(4) **การพัฒนาตลาดทุน** มีการศึกษาเรื่องพันธบัตรสีเขียว (ASEAN Green Bond Initiative) และการส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาดหลักทรัพย์อาเซียนในระยะต่อไป

(5) **การพัฒนาการชำระเงิน** มีการสนับสนุนการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในภูมิภาค รวมถึงการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการ Asian Payment Network (APN) ให้สามารถทำธุรกรรมโอนเงินข้ามพรมแดนระหว่างประเทศสมาชิก APN นอกเหนือจากการบริการเบิก-ถอนเงินสด รวมทั้งพิจารณาแนวทางการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินรายย่อยของประเทศสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ

(6) **การเข้าถึงบริการทางการเงิน** มีการออกแนวปฏิบัติสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาการเข้าถึงบริการทางการเงิน เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของประเทศสมาชิก นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ASEAN WC-FINC Portal เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการเข้าถึงบริการทางการเงินระหว่างประเทศสมาชิก

(7) **การเสริมสร้างศักยภาพของประเทศสมาชิก** ผ่านความร่วมมือกับธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) และ South East Asian Central Banks Research and Training Centre (SEACEN) โดยให้ความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มทางการเงินของอาเซียน นอกจากนี้ ได้มีการจัดทำ Learning Roadmap เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการของแต่ละคณะทำงานอาเซียนในด้านการเงิน

7.2 สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี (ASEAN+3) ที่ผ่านมานั้นการเตรียมความพร้อมด้านการปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกลไกมาตรการริเริ่มเชียงใหม่พหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation: CMIM) ซึ่งรวมถึงการหารือแนวทางการประสานงานกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) โดยได้มีการทดสอบกลไกการให้ความช่วยเหลือทางการเงินร่วมกับการให้ความช่วยเหลือตามโครงการเงินกู้ของ IMF เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีความคล่องตัวมากขึ้น ตลอดจนการปรับปรุงเครื่องชี้วัด Economic Review and Policy Dialogue (ERPD) Matrix เพื่อสอดคล้องดูแลและประเมินภาวะเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก นอกจากนี้ สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจภูมิภาคของภูมิภาคอาเซียน+3 (ASEAN+3 Macroeconomic Research Office: AMRO) ยังได้ยกระดับเป็นองค์กรระหว่างประเทศและเข้าร่วมเป็น UN Permanent Observer ซึ่งจะช่วยให้ AMRO สามารถเข้าถึงข้อมูลทางวิชาการได้หลากหลายมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่องานด้านการติดตามและประเมินแนวโน้มเศรษฐกิจของ AMRO รวมถึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและทำให้ AMRO เป็นที่รู้จักมากขึ้นในเวทีโลก

7.3 ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements: BIS)

ธปท. ได้เข้าร่วมการประชุมผู้ถือหุ้นธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศประจำปี 2560 (Annual General Meeting) และการประชุม Bi-monthly Meeting เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ว่าการธนาคารกลางประเทศสมาชิกจากทั่วโลก ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเงิน อาทิ ห่วงโซ่การผลิตโลกและผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาค และการใช้ข้อมูล Big Data ในงานของธนาคารกลาง นอกจากนี้ ในปี 2560 ผู้ว่าการ ธปท. ได้รับเชิญให้เป็นประธานของกลุ่มการประชุมย่อยภายใต้กรอบ BIS คือ (1) Asian Consultative Council (ACC)¹¹ ซึ่งเป็นเวทีสำคัญสำหรับธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อการให้บริการทางการเงินของ BIS และแผนงานวิจัยของสำนักงาน BIS ประจำเอเชีย โดยมีวาระการประชุม 2 ปี ตั้งแต่เดือน ก.ย. 2560 และ (2) Central Bank Governance Group (CBGG)¹² ซึ่งเป็นเวทีหารือหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลของธนาคารกลางที่จะช่วยให้การดำเนินนโยบายต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ โครงสร้างการดูแลเสถียรภาพการเงิน ประสบการณ์ในการแก้ไขกฎหมายธนาคารกลาง กระบวนการสรรหาผู้ว่าการธนาคารกลาง และความท้าทายในการดำเนินงานของธนาคารกลาง โดยผู้ว่าการ ธปท. ได้เริ่มทำหน้าที่ประธานตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2560 โดยมีวาระ 3 ปี

7.4 ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก (The Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks: EMEAP¹³)

การประชุมระดับผู้ว่าการในปี 2560 ได้หารือถึงผลกระทบจากการดำเนินนโยบาย Unconventional Policy ของกลุ่มประเทศเศรษฐกิจสำคัญต่อทิศทางราคาสินทรัพย์และการขยายตัวของสินเชื่อ รวมถึงกระแสเงินทุนเคลื่อนย้ายและแรงกดดันต่ออัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นความท้าทายต่อการดำเนินนโยบายการเงินในภูมิภาค นอกจากนี้ ยังหารือถึงประสิทธิภาพการผลิตในภูมิภาคที่มีแนวโน้มลดลง รวมถึงนโยบายกีดกันการค้าซึ่งมีส่วนทำให้การลงทุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลดลงด้วย ดังนั้น ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการปฏิรูปเชิงโครงสร้างเพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจ

ในการประชุมระดับรองผู้ว่าการ ธปท. มีบทบาทในการเป็นรองประธานร่วมของ Monetary and Financial Stability Committee (MFSC) ซึ่งมีหน้าที่ติดตามประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินในภูมิภาค โดยเฉพาะความไม่แน่นอนในระบบเศรษฐกิจโลกจากผลของการดำเนินนโยบาย Normalization ของกลุ่มประเทศเศรษฐกิจสำคัญ และความเสี่ยงเชิงภูมิรัฐศาสตร์ นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนความเห็นกับภาคเอกชนเกี่ยวกับนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) ที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ซึ่งแม้จะเป็นประโยชน์ในการลดต้นทุนและเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงบริการทางการเงิน แต่ก็นำมาซึ่งความเสี่ยงในหลายมิติ อาทิ ปัญหา Liquidity and Maturity Mismatch ความปลอดภัยทางไซเบอร์ และความเสี่ยงที่วัฏจักรการเงินจะมีความรุนแรงมากขึ้น (Procyclicality) จากพฤติกรรมการลงทุนตามกัน (Herding Behavior) ที่เกิดจากการใช้โปรแกรมปัญญาประดิษฐ์แนะนำการลงทุน และรูปแบบธุรกิจ FinTech ที่ไร้ขีดจำกัดด้านพรมแดน ซึ่งเป็นความท้าทายต่อหน่วยงานภาครัฐในการสอดส่องและกำกับดูแล และอาจจำเป็นต้องปรับปรุงกรอบกฎหมายและอาศัยการประสานงานด้านการกำกับดูแลมากขึ้น

¹¹ สมาชิก ACC ประกอบด้วยผู้ว่าการธนาคารกลางในแถบเอเชียแปซิฟิก 12 แห่ง ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน ฮองกง อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย

¹² สมาชิก CBGG ประกอบด้วยผู้ว่าการธนาคารกลาง 9 แห่ง ที่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมกลุ่มโดยพิจารณาจากความรู้ ความสนใจ และประสบการณ์ในด้านธรรมาภิบาลของธนาคารกลาง ซึ่งปัจจุบัน ได้แก่ ผู้ว่าการธนาคารกลางอาร์เจนตินา อิสราเอล ออสเตรเลีย จีน ยุโรป สโลวีเนีย แอฟริกาใต้ ไทย และสหรัฐอเมริกา

¹³ สมาชิก EMEAP ประกอบด้วยธนาคารกลาง 11 แห่ง ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน ฮองกง อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย

7.5 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ธปท. ได้เข้าร่วมการประชุมสภาผู้ว่าการกองทุนการเงินระหว่างประเทศในเดือนเมษายนและตุลาคม 2560 ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี สหรัฐอเมริกา โดยที่ประชุมให้ความสำคัญกับสถานการณ์การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเห็นว่าประเทศสมาชิกควรยึดหลักการดำเนินนโยบายสามด้าน คือ ใช้นโยบายการเงินและนโยบายการคลังที่จะช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน และใช้โอกาสนี้เร่งดำเนินการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง เพื่อยกระดับผลิตภาพการผลิต ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และเตรียมพร้อมรองรับการก้าวสู่สังคมสูงวัยในบางประเทศ นอกจากนี้ IMF ยังให้ความสำคัญกับความท้าทายจากพัฒนาการอันรวดเร็วของเทคโนโลยี ซึ่งจะมีผลต่อการจ้างงานและรูปแบบธุรกิจในอนาคต

IMF ให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนความเห็นกับประเทศสมาชิกในแถบเอเชียมากขึ้นในปีที่ผ่านมา โดยรองกรรมการผู้จัดการคนที่หนึ่ง (First Deputy Managing Director) ของ IMF ได้มาร่วมเป็นผู้เสวนาในงาน South East Asian Central Banks Research and Training Centre Governors' Conference/High-Level Seminar ครั้งที่ 53 ที่ ธปท. เป็นเจ้าภาพ รวมทั้งมีผู้บริหารของ IMF มาบรรยายในหัวข้อเกี่ยวกับการประเมินภาวะเศรษฐกิจการเงินโลก ความท้าทายในอนาคตต่อภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และรับฟังความเห็นของ ธปท. ต่อนโยบายของ IMF ในการประเมินความสมดุลของเศรษฐกิจโลก และการดำเนินนโยบายของประเทศสมาชิกเพื่อดูแลเงินทุนเคลื่อนย้าย

นอกจากนี้ ธปท. ในฐานะผู้ร่วมสมทบเงินแก่ IMF เพื่อแก้ไขวิกฤตการเงินโลก ตามโครงการ 2012 Borrowing Agreement ได้เห็นชอบการเข้าร่วมสมทบเงินแก่ IMF ในโครงการต่อเนื่อง (2016 Borrowing Agreement) ในวงเงินผูกพัน 4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ. รวมถึงต่ออายุการเป็นภาคีสมาชิกความตกลง New Arrangements to Borrow (NAB) ในวงเงินผูกพัน 340 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน (Special Drawing Right: SDR) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงฐานะต่างประเทศที่เข้มแข็งของเศรษฐกิจไทยและการให้ความร่วมมือในเวทีระดับนานาชาติ

7.6 ความร่วมมือระหว่างธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asian Central Banks Research and Training Centre: SEACEN) ในปี 2560 ธปท. เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสัมมนา SEACEN Governors' Conference/High-Level Seminar ครั้งที่ 53 และการประชุมสภาผู้ว่าการ SEACEN ครั้งที่ 37 ระหว่างวันที่ 15-17 ธันวาคม 2560 ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งตรงกับโอกาสที่ ธปท. ครบรอบ 75 ปี นับเป็นครั้งที่ 7 ที่ ธปท. เป็นเจ้าภาพ หลังจากที่เป็นเจ้าภาพครั้งก่อนหน้าในปี 2550

ในการประชุมสัมมนาครั้งนี้ ผู้ว่าการ ธปท. ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายใต้หัวข้อ “Pursuing Stability in a World of Instability” ซึ่งให้ความสำคัญในประเด็นเกี่ยวกับการดูแลเสถียรภาพท่ามกลางโลกแห่งความผันผวน ร่วมกับผู้ว่าการธนาคารกลาง SEACEN และวิทยากรจากองค์กรการเงินระหว่างประเทศ โดยมีองค์ปาฐก 2 ท่านคือ Jacob Aharon Frenkel ประธานธนาคาร JPMorgan Chase International กล่าวในหัวข้อ Central Banking and Economy และ Agustín Carstens กรรมการผู้จัดการธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ กล่าวในหัวข้อ Risk to Stability นอกจากนี้ ยังมีการอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ (1) Will Politics Lead Economics?: Geopolitical risk and implication for central banks (2) Technological Innovations: Implications for central banks in the next five years และ (3) Redefining Mandates of Central Banks: Monetary policy and financial cycles?

ในการประชุมสภาผู้ว่าการฯ ได้มีการพิจารณาและเสนอแนะแนวทางการพัฒนา SEACEN ให้เป็นที่ยอมรับในการเป็นผู้นำทางความคิดในภูมิภาค ผ่านการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสัมมนาต่าง ๆ ซึ่งหลังจากการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมดังกล่าว ธปท. จะทำหน้าที่เป็นประธานของสภาผู้ว่าการฯ SEACEN ประจำปี 2561 เป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อเป็นตัวกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงและผลักดันความร่วมมือระหว่างธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้แน่นแฟ้นต่อไป

7.7 ความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ธปท. ได้เข้าร่วมกระบวนการกำหนดทำที่และเข้าร่วมเจรจาเปิดเสรีด้านการค้าบริการการเงิน ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีต่าง ๆ เช่น ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) และความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ฮ่องกง (ASEAN-Hong Kong Free Trade Agreement: AHKFTA) ซึ่งเจรจาเสร็จแล้ว และลงนามในที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2560

7.8 การจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นระหว่างธนาคารกลางอินโดนีเซีย ธนาคารกลางมาเลเซีย และ ธปท. (Local Currency Settlement Framework between Bank Indonesia, Bank Negara Malaysia and Bank of Thailand) ธนาคารกลางอินโดนีเซีย และ ธปท. ได้ประกาศการดำเนินการกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2560 โดยสนับสนุนการใช้เงินสกุลรูเปียและบาทในการชำระธุรกรรมการค้าและการลงทุนระหว่างกัน รวมทั้ง ธปท. ได้ร่วมกับธนาคารกลางมาเลเซีย ปรับปรุงกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นระหว่างไทย-มาเลเซีย ให้ขยายจากที่ก่อนหน้านี้ครอบคลุมเฉพาะการค้าสินค้าและบริการไปครอบคลุมการลงทุนโดยตรงด้วย ทั้งนี้ กลไกที่จัดทำกับธนาคารกลางมาเลเซียและอินโดนีเซียดังกล่าว จะช่วยลดความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวนจากการใช้เงินสกุลหลักในการชำระธุรกรรมระหว่างประเทศและลดต้นทุนในการแลกเปลี่ยนเงินของผู้ประกอบการ ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนในการทำธุรกรรมการค้าการลงทุนลดลงสนับสนุนการค้าและการลงทุนระหว่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทยอีกด้วย

7.9 การลงนามในสัญญา Bilateral Swap Agreement (BSA) กับกระทรวงการคลังญี่ปุ่น โดยมีธนาคารกลางญี่ปุ่นเป็นผู้ลงนามแทน เพื่อเป็นกลไกการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในการแก้ไขปัญหาการขาดสภาพคล่องระยะสั้น (Short-term Liquidity Shortage) และปัญหาดุลการชำระเงิน (Balance-of-payments Crisis) ซึ่งกลไกดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนความเข้มแข็งของกลไกความช่วยเหลือทางการเงินในภูมิภาค รวมถึงเป็นการแสดงถึงความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีกับญี่ปุ่น ซึ่งเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย

7.10 การต่ออายุความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลหยวน-บาท (Chinese Yuan/Thai Baht Bilateral Swap Arrangement) เพื่อเป็นกลไกการเสริมสภาพคล่องและสนับสนุนให้ภาคเอกชนใช้เงินหยวนและเงินบาทในการชำระธุรกรรมการค้าและการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ โดยมีวงเงินคงเดิมที่ 70,000 ล้านดอลลาร์หรือเทียบเท่า 370,000 ล้านบาท มีอายุสัญญา 3 ปี และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม 2560

การประชุม SEACEN Governors' Conference/ High-Level Seminar และการประชุม SEACEN Board of Governors

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับผู้ว่าการธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 53 และการประชุม SEACEN Board of Governors ครั้งที่ 37 ระหว่างวันที่ 15-17 ธันวาคม 2560 ณ กรุงเทพมหานคร ครึ่งนี้เป็นครั้งที่ 7 ที่ ธปท. เป็นเจ้าภาพ ซึ่งในปีนี้ตรงกับโอกาสที่ธนาคารแห่งประเทศไทยครบรอบ 75 ปี

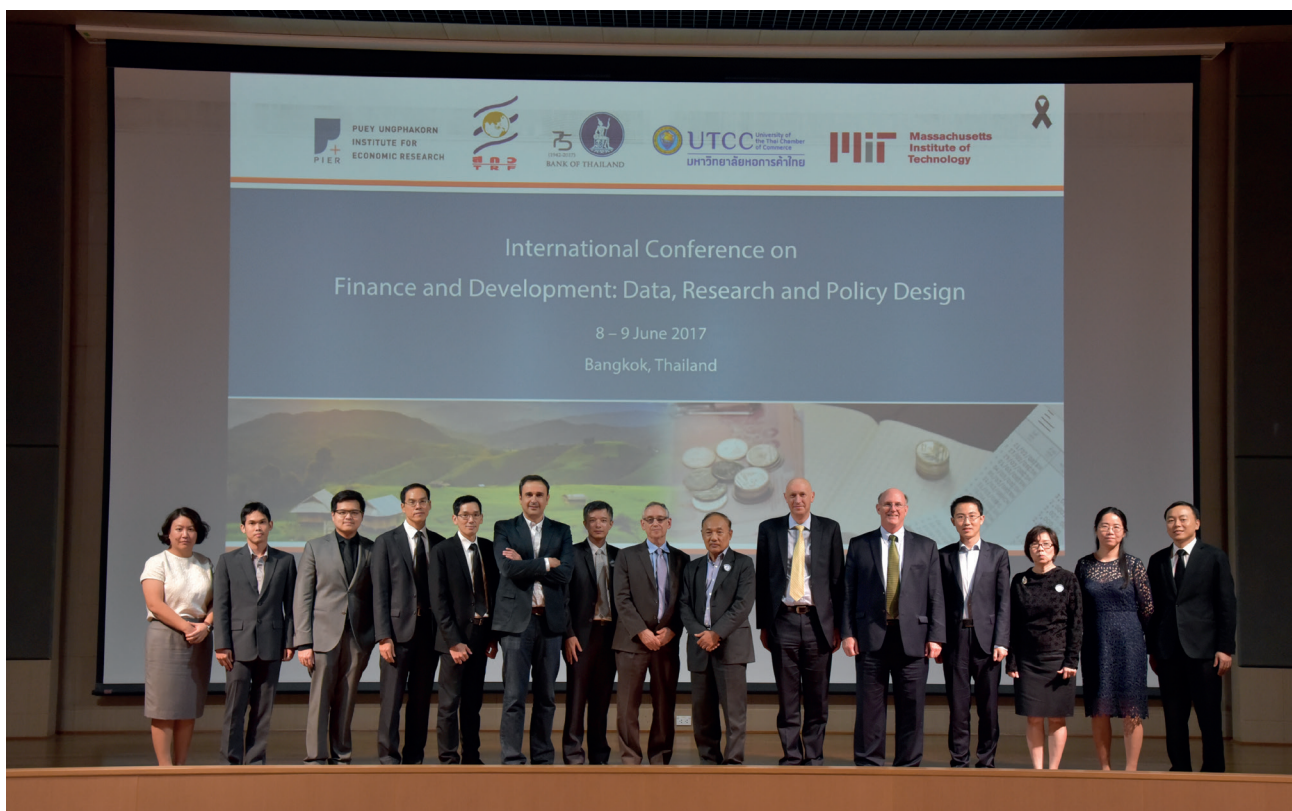
การประชุมในปีนี้มีหัวข้อ Pursuing Stability in a World of Instability เน้นการเสวนาในประเด็นเกี่ยวกับการดูแลเสถียรภาพท่ามกลางโลกแห่งความผันผวน โดยมีองค์ปาฐก 2 ท่านคือ Jacob Frenkel ประธานธนาคาร JPMorgan Chase International กล่าวในหัวข้อ Central Banking and Economy และ Agustin Carstens กรรมการผู้จัดการธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ กล่าวในหัวข้อ Risk to Stability นอกจากนี้ ธปท. ยังเป็นเจ้าภาพจัดประชุมทวิภาคีกับธนาคารกลางมาเลเซียเพื่อหารือในประเด็นเศรษฐกิจ การกำกับดูแลและพัฒนา FinTech รวมทั้งการจัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับธนาคารกลางฟิลิปปินส์ และกัมพูชา ในด้านการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินอีกด้วย

7.11 การส่งเสริมความเชื่อมโยงกับอินเดีย ธปท. ดำเนินงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (2560-2562) เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศอินเดีย โดยเริ่มพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างเครือข่ายกับภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐของทั้งสองประเทศที่เกี่ยวข้อง อาทิ การจัดสัมมนา การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ธปท. และธนาคารพาณิชย์ กับสภาหอการค้าไทย-อินเดีย และผู้แทนบริษัทเอกชนต่างๆ ที่ลงทุนในประเทศอินเดีย เพื่อหาแนวทางลดอุปสรรคด้านการเงินให้ภาคเอกชน และการวางกลยุทธ์สนับสนุนการเชื่อมโยงในระยะต่อไป

7.12 การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ในปี 2560 ธปท. ได้ดำเนินงานด้านการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในรูปแบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่องผ่านการจัดหลักสูตรฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสนับสนุนวิทยากร และการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่บุคลากรในภาคการเงินของกลุ่มประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา และเวียดนาม (CLMV) โดย ธปท. ได้สนับสนุนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ในด้านการจัดการเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาระบบชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน การกำกับดูแลสถาบันการเงิน การดำเนินงานของธนาคารกลาง การบริหารเงินทุนเคลื่อนย้ายและกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน รวมถึงสถิติเศรษฐกิจการเงิน นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ อาทิ IMF Technical Assistance Office for Lao P.D.R. and Myanmar (TAOLAM) ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) และ SEACEN ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ข้างต้นด้วย

นอกจากนี้ ธปท. และสมาคมธนาคารไทยยังได้ร่วมกันจัดหลักสูตร “CLMVT Bankers’ Leadership Program” เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารระดับสูงในภาคการเงินของกลุ่มประเทศ CLMVT (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนามและไทย) ที่มีบทบาทในการผลักดันนโยบายที่สำคัญ มีความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจการเงินอย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะช่วยให้การวางแผนพัฒนาระบบการเงินในประเทศของตนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของภูมิภาค รวมถึงมีโอกาสรเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารระดับสูงในภาคการเงินและหน่วยงานเศรษฐกิจการเงินของไทยกับกลุ่มประเทศ CLMV ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเชื่อมโยงทางการเงิน (Financial Connectivity) และสนับสนุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันในระยะข้างหน้า

MOU เพื่อความร่วมมือสู่ความยั่งยืนของเศรษฐกิจไทย

เมื่อกระแสบริบทเศรษฐกิจการเงินโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจการเงินไทยกับประเทศต่าง ๆ ทั่วความซับซ้อนและยากที่จะคาดเดามากขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับทุกความเปลี่ยนแปลง ด้วยการยกระดับความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแลในและต่างประเทศให้ใกล้ชิดมากขึ้น

ในปี 2560 ธปท. ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Understanding: MOU) กับหน่วยงานและองค์กรหลากหลายภาคส่วน ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจไทยให้สามารถรับมือกับความท้าทายและความผันผวน รวมทั้งสามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

01

การลงนามในบันทึกข้อตกลงเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลการกำกับดูแลสถาบันการเงินกับธนาคารกลางของอินเดีย (Reserve Bank of India: RBI)

02

การลงนามบันทึกข้อตกลงในการดำเนินการจัดการสอบและจัดอบรมเพื่อการรับรองคุณสมบัติ (Certification) สำหรับผู้ค้าในตลาดเงินและตลาดเงินตราต่างประเทศ ระหว่าง ธปท. สมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ และสมาคมบริษัทจัดการลงทุน

03

การลงนามในบันทึกข้อตกลงระหว่าง ธปท. กับธนาคารกลางของมาเลเซีย (Bank Negara Malaysia) เพื่อความร่วมมือในการกำกับดูแลสถาบันการเงินและการพัฒนาทางการเงิน

04

การลงนามในเอกสารแสดงความประสงค์เข้าร่วมการเจรจาวิภาคีเพื่อจัดตั้ง Qualified ASEAN Banks ระหว่างไทยและฟิลิปปินส์ ภายใต้กรอบการรวมตัวภาคการธนาคารอาเซียน

05

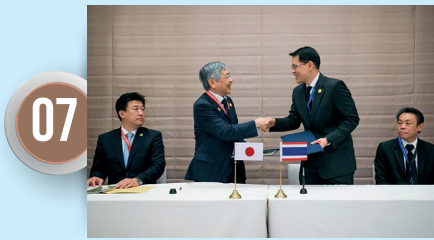

การลงนามบันทึกความตกลงการรับ-ส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่าง ธปท. และกรมบังคับคดี

06

การลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือการยกระดับความปลอดภัยในการให้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ ระหว่าง สมาคมโทรคมนาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมาคมธนาคารไทย**

การลงนามความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตรา ระหว่าง ธปท. และกระทรวงการคลังญี่ปุ่น

การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการกำกับดูแลระบบ โครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่เชื่อมโยงกันระหว่าง ธปท. และ ธนาคารกลางฮ่องกง (Hong Kong Monetary Authority)

การลงนามในบันทึกข้อตกลงเพื่อความร่วมมือในการกำกับดูแล ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่เชื่อมโยงกัน ระหว่าง ธปท. และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

การลงนามบันทึกความเข้าใจการเปิดเผยข้อมูลสถิติ ระหว่าง ธปท. และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (เครดิตบูโร)

การลงนามในความตกลงร่วมมือด้าน FinTech และบันทึก ความเข้าใจทวิภาคีว่าด้วยการกำกับดูแลสถาบันการเงิน ระหว่าง ธปท. และธนาคารกลางสิงคโปร์

การลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการกำกับดูแลสถาบัน การเงินกับคณะกรรมการกำกับดูแลภาคธนาคาร (China Banking Regulatory Commission)

การลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระหว่าง ธปท. และธนาคารกลางเวียดนาม (State Bank of Vietnam)

การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือภายใต้มาตรการ เพิ่มขีดความสามารถ และส่งเสริมความรู้ให้กับ SMEs ในการป้องกัน ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) และ สมาคมธนาคารไทย***

8. การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจการเงินส่วนภูมิภาค

ในการดำเนินงานของ ธปท. ระดับภูมิภาค มีสำนักงานภาค 3 แห่ง แบ่งงานตามพื้นที่ ประกอบด้วยสำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานภาคใต้ เป็นผู้สนับสนุนการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน โดยติดตามและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจภูมิภาค เน้นสำรวจข้อเท็จจริงในมิติของเศรษฐกิจการเงิน ทั้งการศึกษาเชิงลึกและการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับภาคธุรกิจสำคัญในแต่ละภูมิภาค รวมทั้ง ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และสร้างความเข้าใจในการดำเนินนโยบายของ ธปท. กับภาคธุรกิจและประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังครอบคลุมการรับเรื่องราวร้องเรียนของผู้ใช้บริการทางการเงิน การส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการบริหารเงินภาคครัวเรือน การกำกับดูแลภาคการเงิน ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน รวมถึงสนับสนุนงานด้านพันธบัตร และดูแลระบบการหักชำระบัญชีเช็คด้วยภาพ ซึ่งในปี 2560 สำนักงานภาค ดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

8.1 การศึกษา ติดตาม เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการเงินและข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อใช้ประเมินภาวะและทิศทางเศรษฐกิจการเงินในภูมิภาคให้ครอบคลุมและทันเหตุการณ์ โดยแต่ละสำนักงานภาคได้ดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นกับผู้ประกอบการสำคัญ ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจ/ธุรกิจระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับนักธุรกิจ (Business Liaison Program: BLP) โครงการผู้บริหาร ธปท. พบผู้ประกอบการภาคเอกชนในจังหวัดต่าง ๆ และการประชุมระหว่างผู้บริหารสำนักงานภาคกับหน่วยงานเศรษฐกิจสำคัญ นอกจากนี้ ยังติดตามสถานการณ์สินค้าเกษตรสำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยและน้ำตาล พลังงานทดแทน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และกุ้ง รวมถึงสำรวจข้อเท็จจริงและวิเคราะห์ผลกระทบจากเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย และการปราบปรามทัวร์ผิดกฎหมาย เป็นต้น

ในปี 2560 สำนักงานภาคได้ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องชี้เศรษฐกิจการเงิน ได้แก่ ดัชนีอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม ดัชนีรายได้เกษตรกร และดัชนีราคาที่ดิน เพื่อสะท้อนภาวะเศรษฐกิจและใช้เป็นเครื่องมือติดตามด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินควบคู่กับข้อมูลเชิงคุณภาพ

8.2 การติดตามและวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงินประเทศเพื่อนบ้าน (สหภาพเมียนมา จีนตอนใต้ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม) และภาวะการค้าชายแดน ตลอดจนติดตามความคืบหน้าตามกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขงและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งออกสำรวจสภาพการค้าและการลงทุนบริเวณชายแดนไทย-เมียนมา และสำรวจและศึกษาสภาพการค้าการลงทุน เส้นทางหมายเลข 8 ใน สปป.ลาวและเวียดนาม เพื่อประกอบการศึกษาความเชื่อมโยงเส้นทางการค้าและการชำระเงินกับประเทศเพื่อนบ้านที่จะเอื้อประโยชน์แก่ภาคเศรษฐกิจจริง

8.3 งานศึกษาประเด็นเศรษฐกิจการเงินสำคัญ สำนักงานภาคได้จัดทำรายงานผลการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ (1) Tourism Megatrends: โอกาสและความท้าทายของธุรกิจท่องเที่ยว (2) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต (3) การค้าชายแดนนอกระบบระหว่างไทย-เมียนมา (4) อีสานประตูส่งออก..ราชผลไม้ (5) ก้าวสู่บริบทใหม่ของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลไทย (6) จัปตาทิศทางราคาอ้อยและน้ำตาลครึ่งหลังปี 60 หวานหรือขม? (7) แบบจำลองธุรกิจปาล์มน้ำมันและธุรกิจอุตสาหกรรมกุ้ง และ (8) ความต้องการใช้บริการทางการเงินอิสลาม นอกจากนี้ยังได้มีการนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ ด้วย

8.4 การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานในภูมิภาค สำนักงานภาคได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจการเงินไทยและภูมิภาค ความรู้ทางการเงิน และการดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ของ ธปท. ให้กับหน่วยงานราชการ นักเรียน นักศึกษา และบุคคลภายนอก ผ่านการบรรยาย การเป็นวิทยากร และการให้ข้อคิดเห็นในการประชุม/สัมมนา ร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่

8.5 การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานและการพัฒนาระบบการเงินระหว่างกัน สนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่น และการอำนวยความสะดวกในการชำระเงินระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ความร่วมมือที่ได้ดำเนินการ ได้แก่ ความร่วมมือระหว่างธนาคารกลางจีน สาขาคุนหมิง กับสำนักงานภาคเหนือ ความร่วมมือระหว่างธนาคารพาณิชย์ไทย และ สปป.ลาว กับสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

8.6 การจัดสัมมนาวิชาการประจำปี เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจการเงินที่มีความสำคัญในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเป็นช่องทางการสื่อสารนโยบายและพันธกิจ ธปท. ให้แก่สาธารณชน ครอบคลุมทุกภาคส่วน ทั้งภาคธุรกิจ ส่วนราชการ สถาบันการเงิน สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไปในภูมิภาค โดยในปี 2560 สำนักงานภาคแต่ละแห่งได้จัดสัมมนาวิชาการ โดยผู้ว่าฯ ธปท. แสดงปาฐกถาเปิดการสัมมนา เพื่อสื่อสารนโยบายและพันธกิจของ ธปท. และมีการเสวนาและ/หรือนำเสนอผลการศึกษาภายใต้หัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ (1) Tourism Megatrends : โอกาสและความท้าทายของธุรกิจท่องเที่ยว (2) อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลกับการปฏิบัติอุตสาหกรรมเกษตร (3) Mega Trends นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้

ทั้งนี้ การติดตามภาวะเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ของสำนักงานภาคแต่ละแห่งได้เผยแพร่สู่สาธารณชนเป็นประจำ ผ่านช่องทางแถลงข่าวเศรษฐกิจการเงินรายไตรมาสให้กับสื่อมวลชนในพื้นที่ การจัดทำรายงานเศรษฐกิจการเงินรายเดือน รายงานแนวโน้มธุรกิจ รายงานภาวะอสังหาริมทรัพย์ สถิติเครื่องใช้เศรษฐกิจสำคัญทั้งรายเดือนและไตรมาส รวมทั้งเผยแพร่บทความผ่านทางเว็บไซต์ของ ธปท. สื่อสิ่งพิมพ์และออนไลน์ภายในท้องถิ่น รวมถึงเอกสารเผยแพร่ของหอการค้าและสภาอุตสาหกรรมของจังหวัดต่าง ๆ ในท้องถิ่น

ที่ทำการใหม่สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับ “พันธกิจเดิม” เพื่อการกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาค

เมื่อ 48 ปีก่อน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้จัดตั้งสาขาแห่งที่สองขึ้นที่จังหวัดขอนแก่น เพราะตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายการพัฒนาเศรษฐกิจไปยังภูมิภาค ซึ่งเป็นรากฐานความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะยาว การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคอีสานมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย เพราะภาคอีสานมีพื้นที่และประชากรมากถึง 1 ใน 3 ของประเทศ เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ มีพรมแดนติดกับประเทศกัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเชื่อมโยงเศรษฐกิจต่อไปยังประเทศเวียดนามและประเทศจีน มีโครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่การผลิตในภูมิภาค (Regional Value Chain) เป็นดินแดนแห่งธรรมะและอารยธรรม มีประเพณีและวัฒนธรรมที่อบอุ่น มีฮีโร่ และมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

ในวันนี้ ศักยภาพของภาคอีสานยังมาจาก การเป็น “ประตูหลัก” ที่เชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจอินโดจีน และเป็น “สปริงบอร์ด” ไปสู่กลุ่มประเทศ CLMV อีกทั้งยังถือเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ด้านการลงทุนภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรสมัยใหม่ ภาคการค้า การบริการ และโลจิสติกส์ รวมถึงการเป็นศูนย์กลางในด้านต่าง ๆ เช่น การผลิตการกระจายสินค้า การศึกษา การแพทย์ และศูนย์ประชุม เป็นต้น ตลอดจนภาครัฐเองก็มีนโยบายการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในภาคอีสานหลายโครงการ ปัจจัยทั้งหมดนี้ทำให้เศรษฐกิจภาคอีสานยิ่งทวีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยมากขึ้น

ตลอดเวลาเกือบ 5 ทศวรรษ “สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ยังคงมุ่งมั่นปฏิบัติภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจภาคอีสาน โดยได้ปรับตัวและพัฒนาบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด แต่ภารกิจหลักไม่เคยเปลี่ยน นั่นคือ การตอบสนองพันธกิจและนโยบายของ ธปท. ในการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน กำกับดูแลสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน ตลอดจนทำหน้าที่อื่นๆ เสมือนเป็น “แขนขา” ให้กับสำนักงานใหญ่ เพื่อช่วยขับเคลื่อนนโยบายของ ธปท. ให้สัมฤทธิ์ผล และยังเป็น “ช่องทางสื่อสาร” ของการดำเนินนโยบายให้กับส่วนกลาง

ในโลกยุค 4.0 การทำหน้าที่ธนาคารกลางแบบเดิม
อาจไม่สามารถตอบโจทย์ได้อย่างเท่าทัน ธปท. จำเป็นต้อง
ปรับกระบวนการทำงานใหม่ โดยหนึ่งในงานสำคัญ
คือการใช้ Big Data เพื่อทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลง
ในเชิงโครงสร้าง ซึ่งจะนำไปสู่การทํานโยบายที่มีกลุ่มเป้าหมาย
ที่ชัดเจน และตั้งอยู่บนฐานข้อมูลจริง

9. การเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร

9.1 การสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการ

ธปท. ให้ความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้ที่จะสนับสนุนการดำเนินนโยบายของ ธปท. บทบาทการเป็นที่ปรึกษาเศรษฐกิจของรัฐบาล และการสร้างเครือข่ายนักวิชาการ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่าง ธปท. กับพันธมิตรทางวิชาการหรือเครือข่ายผู้นำทางความคิด สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ จึงได้ดำเนินการดังนี้

การสร้างองค์ความรู้ ในปี 2560 มีการจัดทำบทความวิจัยฉบับเต็ม (Discussion Paper) ทั้งสิ้น 27 บทความ และบทความวิจัยฉบับย่อ (aBRIDGED) จำนวน 21 บทความ ซึ่งครอบคลุมหัวข้อที่หลากหลาย ทั้งด้านนโยบายการเงิน ระบบการเงิน และเศรษฐกิจจริง

การให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยต่างๆ ได้แก่

- ให้ทุนสนับสนุนต่อเนื่องแก่โครงการ Townsend Thai Data โดยร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลระดับครัวเรือนแบบตัวอย่างรายเดือน (Monthly Micro Data) และผลิตงานวิจัยโดยการประยุกต์ใช้ฐานข้อมูลดังกล่าว
- มอบทุนสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ประจำปี 2560 แก่โครงการวิจัยที่ได้รับคัดเลือกจำนวน 2 ทุน ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจตั้งถิ่นฐานของบรรษัทข้ามชาติในอาเซียนและอุปสงค์การใช้ไฟฟ้าของครัวเรือนไทย

การสร้างเวทีวิชาการระดับประเทศ โดยจัดงานสัมมนาวิชาการประจำปีภายใต้หัวข้อ “Innovating Thailand: เศรษฐกิจคิดใหม่” ระหว่างวันที่ 18-19 กันยายน 2560 ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาวิจัยบทบาทของนวัตกรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีการนำเสนองานวิจัยทั้งจากนักวิจัยภายในและภายนอก ธปท. จำนวน 5 บทความ นอกจากนี้ เพื่อให้มีเวทีเผยแพร่ผลงานวิชาการที่น่าสนใจของนักวิชาการทั้งภายในและภายนอกจึงจัดสัมมนาเศรษฐศาสตร์ใน ธปท. (Economic Seminar) และเพื่อเชื่อมโยงนักวิชาการกับสาธารณะจึงจัดงานนักวิจัยพบสื่อมวลชน (Press Briefing) เป็นระยะๆ

การสร้างเครือข่ายวิชาการทั้งในและระหว่างประเทศ

- (1) จัดงานสัมมนา PIER Research Workshop เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคนิคการทำงานวิจัย ระหว่างนักเศรษฐศาสตร์ทั้งภายในและภายนอก ธปท. ระหว่างวันที่ 21-22 กรกฎาคม 2560 ณ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยมีการนำเสนอบทความวิจัย 6 เรื่อง และมีการสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในหัวข้อ “The Art of Storytelling”
- (2) จัดงานสัมมนา International Conference จำนวน 2 ครั้งในหัวข้อ “International Workshop on Policy Development Research in the Great Mekong Sub-Region” และ “International Conference on Finance and Development: Data, Research and Policy Design”

(3) จัดงานสัมมนาเฉพาะสาขา (Field-specific Workshop) จำนวน 2 ครั้ง ประกอบด้วยสาขาเศรษฐศาสตร์การเงินและเศรษฐศาสตร์แรงงาน

(4) สนับสนุนให้นักวิจัยจากสถาบันอื่นมาทำงานวิจัยที่สถาบันฯ ระยะสั้น (Visiting Fellow) เพื่อสร้างโอกาสในการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายในและภายนอก ธปท.

เครือข่ายนักวิจัยเพื่อส่งเสริมการผลิตและเผยแพร่งานวิจัยอิสระ
ในเชิงลึก รวมถึงการประยุกต์งานวิจัยสู่นโยบายสาธารณะ

9.2 การบริหารจัดการเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ

ธปท. ให้ความสำคัญกับการเพิ่มความแข็งแกร่งในด้านความมั่นคงปลอดภัยของระบบไอที เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยไซเบอร์ที่ทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมุ่งเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถของระบบข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงลึก (Data Analytics) และการพัฒนาเครื่องมือเชิงธุรกิจใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินและเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและทันการณ์

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ธปท. ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการเพิ่มความแข็งแกร่งในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านไอที ทั้งในระดับโครงสร้างพื้นฐาน ระบบงาน กระบวนการ และบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับ Platform ระบบการชำระเงินให้มีความเสถียรและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น การยกระดับงานด้านข้อมูลโดยปรับปรุงระบบการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถด้านการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กรด้วยเทคโนโลยี Open Data API นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์ 3 เพื่อบริการให้บริการระบบงานไอทีที่มีความสำคัญยิ่งยวดในภาวะวิกฤต

ภาพรวมผลการดำเนินงานที่สำคัญ ปี 2560 มีดังนี้

(1) ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัย (IT Security) ธปท. ให้ความสำคัญกับการเพิ่มความแข็งแกร่งและเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันภัยคุกคามไซเบอร์ในทุกระดับ โดยยกระดับระบบป้องกันภัยไซเบอร์ทั้งที่สำนักงานใหญ่ สำนักงานภาค และสำนักงานตัวแทนในต่างประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน กำหนดมาตรการปิดการใช้งานอุปกรณ์สำหรับจัดเก็บข้อมูลผ่านช่องทาง USB เช่น Flash Drive หรือ Hard Drive ซึ่งเป็นสาเหตุหลักในการติดมัลแวร์ จัดทำแผนและกระบวนการตอบสนองภัยด้านไซเบอร์ของ ธปท. รวมถึงทดสอบและซักซ้อมตามกระบวนการ เพื่อให้สามารถรับมือภัยไซเบอร์ได้อย่างฉับไวและทันการณ์ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญต่อการเพิ่มความรู้และสร้างความตระหนักถึงภัยไซเบอร์แก่พนักงาน ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการจัดอบรม การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยเฉพาะการจัดงาน BOT CSEC “ธปท. มั่นใจ รู้ทัน ภัยไซเบอร์” ที่เปิดโอกาสให้พนักงานได้ร่วมแบ่งปันความรู้และประสบการณ์จากผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญจากวงการต่าง ๆ ตลอดจนการจัดให้มี Phishing Drill เพื่อทดสอบความตระหนักและพร้อมรับมือภัยไซเบอร์ของพนักงาน และกำหนดมาตรการเพิ่มเติมในระยะต่อไป

(2) ด้านโครงสร้างพื้นฐานไอที (IT Infrastructure) มุ่งเน้นการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพ ความเสถียร และความพร้อมใช้ เพื่อตอบโจทยทางธุรกิจ และสอดคล้องกับพัฒนาการทางเทคโนโลยี โดยได้จัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์ 3 เพื่อบริการระบบงานไอทีที่มีความสำคัญยิ่งยวดของ ธปท. เช่น ระบบงานด้านการชำระเงิน การจัดการธนบัตร และตลาดการเงิน ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องในภาวะวิกฤต ซึ่งได้เปิดใช้งานและผ่านการทดสอบความพร้อมร่วมกับสถาบันการเงินแล้ว ในส่วนของระบบการชำระเงิน ได้มีการปรับ Platform เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความเสถียร และความมั่นคงปลอดภัย ตลอดจนรองรับการขยายงานในอนาคต สำหรับระบบงานด้านข้อมูล มีการปรับปรุงระบบการจัดเก็บให้สามารถรองรับข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และปรับเพิ่มการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในลักษณะ Evidence Base และเชิงพฤติกรรมมากขึ้น รวมทั้งได้พัฒนา Platform สำหรับการเผยแพร่ข้อมูลแก่สาธารณะและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กรด้วยเทคโนโลยี Open Data API โดยมีแผนขยายการใช้งานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังได้มีการปรับโครงสร้างพื้นฐานสำหรับระบบ Dealing Room System (DRS) ให้สามารถรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นและลดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการในการบริหารเงินสำรอง

BoT Annual Symposium

“เศรษฐกิจ คิดใหม่”

งานสัมมนาวิชาการของธนาคารแห่งประเทศไทยในปีที่ครบ 75 ปีในปีนี้ จัดขึ้นในหัวข้อ “เศรษฐกิจ คิดใหม่” เพื่อหวังที่จะต่อยอดความสำเร็จและเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสร้างและถ่ายทอดนวัตกรรมและการเพิ่มผลิตภาพในประเทศไทย โดยมุ่งที่จะตอบโจทย์ในหลากหลายมิติ อาทิ นวัตกรรมเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรเป็นปัจจัยสำคัญต่อการถ่ายทอดนวัตกรรม

นโยบายการแข่งขันมีผลต่อการสร้างนวัตกรรมมากน้อยเพียงใด และรูปแบบเชิงสถาบันที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมและขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยต่อไปควรเป็นอย่างไร

สัมมนาในปีนี้ นำเสนอแง่มุมที่เป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายสนับสนุนนวัตกรรมของประเทศ และส่งเสริมกรอบความคิดที่สอดคล้องกับการเรียนรู้เทคโนโลยี ตลอดจนวิธีการทำงานใหม่ ๆ เพราะการ “คิดใหม่” จะสร้างความแตกต่างได้ ก็ต่อเมื่อครอบคลุมถึงการปรับวิธีการคิดและทัศนคติให้เปิดกว้างยอมรับการเปลี่ยนแปลงในมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม

(3) **ด้านระบบงานคอมพิวเตอร์** ปรับเพิ่มประสิทธิภาพ ขยายขีดความสามารถของระบบงาน เพื่อยกระดับการให้บริการได้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

- **ระบบงานด้านตลาดการเงิน** ปรับเพิ่มความยืดหยุ่นระบบงานธุรกรรมเพื่อรองรับภาวะไม่ปกติ (ELA) ให้สามารถให้ความช่วยเหลือสถาบันการเงินได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น ปรับปรุงระบบบัญชีตลาดการเงิน (TAS) และระบบบัญชีทุนสำรองเงินตรา (CRS) ให้สามารถรองรับธุรกรรมใหม่ ๆ เช่น Bilateral Currency Swap Arrangement (BSA) และธุรกรรมการยืมหลักทรัพย์ (SBL) และลดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานและการส่งงบการเงินไม่ทันกำหนด รวมทั้งปรับปรุงระบบงาน Bilateral Repo (BRP) ให้รองรับการคืนธุรกรรมก่อนครบกำหนด (Early Termination) เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นให้แก่ Primary Dealer

- **ระบบงานด้านการชำระเงินและระบบจัดการธนบัตร** พัฒนาเครื่องมือตรวจจับและยับยั้งธุรกรรมต้องสงสัย เครื่องมือติดตามและลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องในระบบบาทเน็ต ปรับเพิ่มการแสดงรหัส CFI Code ในระบบพันธบัตรตามมาตรฐานสากล และเพิ่มความสามารถในการติดตามและตรวจสอบข้อมูลธนบัตรในทุกขั้นตอนด้วย Barcode ในศูนย์จัดการธนบัตรทุกแห่งทั่วประเทศ

- **ระบบงานด้านการกำกับดูแลสถาบันการเงิน** เพิ่มประสิทธิภาพระบบพิจารณาคำขออนุญาตต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สถาบันการเงิน และเพิ่มความรวดเร็วในกระบวนการพิจารณาคำขออนุญาตระบบพิจารณาคำขออนุญาตทำธุรกรรมทางการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Application) รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ต่อยอดได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งปรับเพิ่มความยืดหยุ่นของระบบพิจารณาคำขออนุญาตและการส่งรายงานตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท (ECARS) ให้รองรับการยื่นคำขออนุญาตแทนผู้ขออนุญาตรายอื่นได้

- **ระบบงานด้านการให้บริการประชาชนทั่วไป** ยกระดับระบบรับเรื่องร้องเรียนของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) และ ระบบ Call Center เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว กระชับ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ในส่วนของการรับเรื่องร้องเรียน การติดตามและยุติเรื่อง เป็นต้น นอกจากนี้ ธปท. ยังได้พัฒนาระบบเพื่อสนับสนุนการจัดการและการให้บริการ “ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย” ที่เปิดให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ในต้นปี 2561

ด้านระบบข้อสนเทศ

ธปท. ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการข้อมูลตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (2560-2562) ด้านข้อมูล และแผนงานประจำปี ที่เน้นการจัดเตรียมข้อมูลสถิติและเครื่องมือที่ได้คุณภาพ ลึกและรอบด้าน เพื่อสามารถตัดสินใจในเชิงนโยบายได้อย่างสมเหตุสมผลจากข้อมูลที่เพียงพอ (Evidence-based Policy Decisions) รวมถึงการแบ่งปันข้อมูลและผลการวิเคราะห์ เพื่อประโยชน์แก่ภาคส่วนต่าง ๆ และประโยชน์ของประเทศโดยรวม รายละเอียดที่สำคัญของการดำเนินงานในปี 2560 มี ดังนี้

(1) การยกระดับการใช้ข้อมูล

ธปท. ใช้ข้อมูลระดับจุลภาคในเชิงของ Big Data ที่มีเพื่อตอบโจทย์งานการวิเคราะห์ในเชิงพฤติกรรมและการทำนโยบายบนฐานข้อมูลที่รอบด้าน นอกจากนี้ ได้มีการสรรหาข้อมูลใหม่เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญภายนอก รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการและรองรับการใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์แบบ Big Data และที่สำคัญ ได้ปรับปรุงการกำกับดูแลงานด้านข้อมูล (ธรรมาภิบาลข้อมูล) ให้ทันสมัย รองรับข้อมูลระดับจุลภาค และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการดูแลรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ธปท. ดำเนินการยกระดับการใช้ข้อมูลโดยสนับสนุนให้นำข้อมูลที่มีอยู่มาวิเคราะห์เชิงลึก (Data Analytics) อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ศึกษาและพัฒนาข้อมูลเพิ่มเติมตอบสนองความต้องการข้อมูลเพื่อการจัดทำนโยบาย รวมทั้งยกระดับคุณภาพสถิติให้ดียิ่งขึ้น

งานวิเคราะห์เชิงลึก (Data Analytics) ศึกษาและใช้วิธีการของ Data Science กับข้อมูลระดับ Micro ที่มี เช่น งานศึกษาด้านแรงกดดันค่าเงินบาท และพฤติกรรมผู้เล่นในตลาดการเงินการศึกษาวเคราะห์เชิงพฤติกรรมเกี่ยวกับหนี้ครัวเรือนรายได้ รายจ่ายจากข้อมูลการชำระเงิน

การศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับพลวัตตลาดแรงงานและการจ้างงาน การจัดทำ Early Warning Indicators เพื่อชี้วัดคุณภาพสินเชื่อกลุ่มลูกหนี้ SMEs และกลุ่มลูกหนี้ธุรกิจ การวิเคราะห์ติดตามภาวะอสังหาริมทรัพย์และภาวะการท่องเที่ยวจากข้อมูลการใช้ไฟฟ้า และการวิเคราะห์ข้อมูลด้านทรัพยากรบุคคลขององค์กร เป็นต้น

งานพัฒนาเครื่องชี้เศรษฐกิจใหม่ที่สำคัญ ได้จัดทำและเผยแพร่ดัชนีผลผลิตภาคบริการรายเดือน (Service Production Index: SPI) พร้อมทั้งบทความผ่าน BOT Website เมื่อพฤศจิกายน 2560 ซึ่งสร้างจากเครื่องชี้ย่อย 28 ตัว (ครอบคลุม 8 หมวดบริการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) และนำมาคำนวณเป็น Composite index เพื่อสามารถบ่งบอกภาวะภาคบริการโดยรวมได้ แทนการใช้เครื่องชี้ย่อยๆ 11 ตัว พัฒนาเครื่องชี้ภาวะการชำระหนี้ของครัวเรือน (Debt Service Ratio: DSR ของภาคครัวเรือนไทย) เพื่อใช้งานเฉพาะภายใน ธปท.

(2) การปรับปรุงการบริหารจัดการ การกำกับดูแลงานด้านข้อมูล (ธรรมาภิบาลข้อมูล)

ธปท. ได้ปรับปรุงกรอบการบริหารจัดการ การกำกับดูแลงานด้านข้อมูล ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงระเบียบ วัตถุประสงค์การสรรหาและการใช้ข้อมูล ให้มีความชัดเจน ยืดหยุ่น สะดวก และเอื้อต่อความต้องการใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมากขึ้น ไปพร้อมกับการดูแลความปลอดภัยของข้อมูลอย่างเคร่งครัด เช่น การปรับปรุงอำนาจในการลงนามบันทึกข้อตกลงด้านข้อมูล ให้ยืดหยุ่นและเหมาะสม มีกระบวนการกลั่นกรองการใช้งานที่เหมาะสม และการปกปิดข้อมูลที่ระบุตัวตนของบุคคลในชุดข้อมูลรายตัวทุกประเภท (Data Masking) เป็นต้น รวมทั้งปรับปรุงเพิ่มการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลที่เผยแพร่

(3) การขยายขอบเขตข้อมูล

ธปท. สรรหาข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นเพิ่มเติม เช่น ข้อมูลการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสถานะสินทรัพย์และหนี้สิน คุณภาพหนี้ รวม 8 ชุดข้อมูล ซึ่งได้ทยอยรับข้อมูลจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ตั้งแต่สิ้นเดือนตุลาคม 2560 ข้อมูลสินเชื่อ SMEs จากทั้งธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งทำให้มีข้อมูลสินเชื่อ SMEs ครอบคลุมได้มากขึ้น ขยายฐานข้อมูลสินเชื่อใหม่ที่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกันให้ครอบคลุมถึงภาระหนี้อื่น ๆ ของผู้กู้ เพื่อรองรับการจัดทำเครื่องชี้ภาวะการชำระหนี้ของครัวเรือนได้ตรงความเป็นจริงมากขึ้น และได้รับข้อมูลยอดคงค้างการถือครองตราสารหนี้ที่ออกในประเทศไทยของผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริง (Ultimate Beneficiary Owner) ครบถ้วนขึ้น เพื่อใช้วิเคราะห์ภาวะการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในตราสารหนี้ของไทย เป็นต้น ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านข้อมูลกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) เพื่อขอใช้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านนวัตกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ในการติดตามและประเมินทิศทางความก้าวหน้าทางด้านนวัตกรรมของประเทศและผลของการลงทุนด้านนวัตกรรมต่อการเพิ่มศักยภาพของภาคเอกชน และลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านข้อมูลกับบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ เพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลเครดิตซึ่งจะได้รับในต้นปี 2561

นอกจากนี้ ได้เตรียมการขอใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลของศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทิศทางภาวะอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งจะมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านข้อมูลกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ในกลางเดือนมกราคม 2561 และขอใช้ข้อมูลของสำนักงานประกันสังคม เพื่อวิเคราะห์ตลาดแรงงานและการจ้างงานในมิติที่ชัดเจนและรอบด้านมากขึ้น รวมทั้ง ข้อมูลการชำระเงินประเภท Single Payment และพร้อมเพย์ จากบริษัทเนชั่นแนลไอทีเอ็มเอ็กซ์ (NITMX) และข้อมูล e-Commerce ที่ได้ประสานกับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) ซึ่งจะเร่งดำเนินการในครึ่งแรกของปี 2561

(4) การพัฒนาและปรับปรุงระบบข้อมูล

ธปท. ได้พัฒนาและปรับปรุงระบบข้อมูลที่สำคัญ เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ด้านเสถียรภาพระบบการเงิน เสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน และเสถียรภาพระบบการชำระเงิน ดังนี้

ปรับปรุงชุดข้อมูลให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติหลักประกันธุรกิจ พ.ศ. 2558 รวมทั้งรองรับประกาศ ธปท. ในเรื่องหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจการเงิน และวิธีลงทุนของสถาบันการเงิน ซึ่งจะเริ่มรายงานข้อมูลงวดแรกในเดือนมกราคม 2561 จัดทำกรอบการพัฒนาฐานข้อมูลและเทคโนโลยีในการกำกับแบบต่อเนื่อง (Supervision Technology) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจสอบเชิงลึก ปรับเพิ่มชุดข้อมูลอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อของลูกค้ารายใหญ่และลูกค้า SMEs เพื่อติดตามการส่งผ่านนโยบายการเงินไปยังกลุ่มต่างๆ และต้นทุนทางการเงินของผู้ประกอบการ เตรียมการปรับปรุงระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 16 เมษายน 2561 รวมทั้งยกระดับระบบข้อมูลบุคคลกลางของ ธปท. ให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลทะเบียนบุคคล (Profile) ที่ถูกต้อง รวดเร็ว ครอบคลุมผู้ทำธุรกรรมต่างๆ มากขึ้น เพื่อลดภาระในการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน

นอกจากนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามความเสี่ยงด้านตลาดการเงิน จึงได้ปรับปรุงระบบสารสนเทศด้านตลาดการเงิน และปรับปรุงระบบงานเพื่อติดตามแรงกดดันต่อเสถียรภาพตลาดการเงิน

(5) การสร้างความสัมพันธ์และการสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวมจากข้อมูล

ในปี 2560 ธปท. ได้ให้ความร่วมมือด้านวิชาการเพื่อร่วมพัฒนาปรับปรุงข้อมูลสถิติ และเครื่องชี้กับหลายส่วนงาน รวมทั้งการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์เชิงลึก (Data Analytics) เช่น สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กระทรวงพาณิชย์ กรมศุลกากร กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

การให้ความร่วมมือกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในการปฏิรูปการบริหารจัดการข้อมูล การพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และจัดทำชุดข้อมูลทางการเงินเพื่อติดตามคุณภาพ และสถานะ

สินทรัพย์และหนี้สิน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการจัดทำตัวชี้วัด 10 รายการตามมติคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้โครงการ Sustainable Development Goals (SDG)

เสริมสร้างบทบาทในเวทีวิชาการของต่างประเทศ นำเสนอผลงานต่าง ๆ ได้แก่ “Micro Data Usage Enhancement in Bank of Thailand” ในงาน 5th Malaysia Statistics Conference 2017 (MyStats2017), “Non-Bank and Non-financial Corporations Balance Sheet Compilation” ในงาน National and Regional Balance Sheet Seminar จัดโดย Bank Indonesia, “National Balance Sheet of Thailand: How to make it work?” และ “Household investment forecast in the Stock Exchange of Thailand” ในงาน International Statistical Institute Regional Statistics Conference 2017 และให้ความรู้แก่ผู้มาดูลานในกลุ่มประเทศ CLMV เรื่องการจัดทำสถิติการค้าระหว่างประเทศภาคบริการ

นอกจากนี้ เพื่อเพิ่มการใช้ประโยชน์จากข้อมูลให้สะดวกมากยิ่งขึ้น ได้ปรับการนำเสนอภาพรวมและแนวโน้มเศรษฐกิจและการเงินของไทยให้อยู่ในรูปแบบแผนภูมิ Chart Pack เพิ่มการเผยแพร่ยอดคงค้างเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศของกองทุนรวมจำแนกตามประเทศ และบทความผลสำรวจข้อมูลธุรกรรมเงินตราต่างประเทศและอนุพันธ์นอกตลาด ตามโครงการ Triennial Central Bank Survey ปี 2559 รวมทั้งได้เผยแพร่ข้อมูลที่ปรับการคำนวณอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ของสถาบันการเงินโดยใช้วิธี Weighted Average เพื่อให้สะท้อนความเป็นจริงของตลาดมากขึ้น รวมทั้งการทำบทความสั้น ๆ ผ่าน Stat Horizon และ Stat Echo เผยแพร่บน BOT Website เพื่อเป็นการสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถิติเครื่องชี้ใหม่ๆ และกระตุ้นการประยุกต์ใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์อย่างแพร่หลาย

9.3 การบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร

เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความผูกพันในทุกระดับ รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของพนักงานให้ร่วมกันขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ต้องยืดหยุ่นรองรับภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การบริหารทรัพยากรบุคคลให้เอื้อต่อการทำงานในบริบทใหม่ มีการดำเนินการ ดังนี้

(1) **ปรับรูปแบบการสรรหาบุคลากรภายนอก** สำหรับพนักงานระดับผู้บริหารและพนักงานในกลุ่มงานที่ต้องการผู้มีความรู้ ประสบการณ์ เช่น งานด้านเทคโนโลยีทางการเงิน Data Analytic และงานด้านวิจัย โดยจัดจ้างในรูปแบบพนักงานสัญญาจ้างเพื่อให้สรรหาได้รวดเร็ว และสามารถกำหนดเงินเดือนได้ตามศักยภาพและประสบการณ์ภายใต้กรอบเงินเดือนที่ยึดหยุ่น

(2) **การสรรหาบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ** ใช้เครื่องมือประเมินพฤติกรรมหลัก 5 ด้าน ประกอบการคัดเลือก ได้แก่ มีหลักการ รู้ลึกคิดไกล เปิดใจ คล่องตัวทันการณ์ มุ่งผลสำเร็จ ปรับปรุงระบบการสรรหาให้ได้บุคลากรโดยเร็ว และเพิ่มช่องทางการสื่อสารผ่านสังคมอิเล็กทรอนิกส์ (Social Media) เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ตลอดจนปรับปรุงเพิ่มอัตราเงินเดือนพนักงานใหม่ในกรณีที่มิคุณสมบัติเพิ่มเติม เช่น ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ต่องาน จบปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศ

(3) **การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนทดแทนในระยะยาว** โดยดำเนินการพัฒนาพนักงานกลุ่มศักยภาพ (Talent) ให้มีทักษะและประสบการณ์ที่หลากหลายและรอบด้าน ทั้งด้านสมรรถนะทางการบริหาร (Professional Competency) และสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ (Functional Competency) ตามแผนทดแทนตำแหน่งงาน (Succession Plan) ในระดับผู้บริหาร เพื่อบรรจุรับบทบาทการเป็นผู้นำขององค์กรในอนาคต (Future Leader) โดย

(3.1) การพัฒนาบุคลากรที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพพนักงานทุกระดับ ให้พร้อมขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์องค์กร และสามารถปรับตัวรองรับภารกิจที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันการณ์ ทั้งสมรรถนะด้านการบริหารจัดการ (Professional Competency) และสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ (Functional Competency) ภายใต้หลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำ และหลักสูตรพัฒนาศักยภาพพนักงาน อาทิ Inspirational Leadership, Scenario Planning และ Systematic Problem Solving & Decision Making โดยผสมผสานการเรียนรู้แบบ 70 : 20 : 10 ที่เน้นเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นร่วมด้วย อาทิ Secondment, Mobility, Project Assignment, Coaching และ Mentoring

ในปี 2560 ธปท. ร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ได้ริเริ่มจัดหลักสูตร Leadership Boot Camp ที่เน้นการพัฒนาผู้นำ โดยถอดบทเรียนจากโครงการพัฒนาออยดุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาแนวทางและพระราชกรณียกิจขององค์ผู้ก่อตั้งแบบ ประกอบกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้บริหาร

ได้เปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน และการเป็นผู้นำ

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ส่งเสริมวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ผ่านกิจกรรม Brown Bag Talk เพื่อให้พนักงานได้รับข้อมูล ข่าวสารที่ทันสมัยจากหลากหลายฝ่ายงาน รวมทั้งมีการจัด Inspirational Talk โดยเชิญวิทยากรภายนอกจากหลากหลายอาชีพที่มีประสบการณ์ และแนวคิดที่สอดคล้องกับค่านิยมของ ธปท. มาแบ่งปัน และสร้างแรงบันดาลใจให้พนักงาน รวมทั้งได้เพิ่มประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับระบบบริหารจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) และจัดเก็บองค์ความรู้ทั้งภายใน และภายนอกลงในฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้พนักงานสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านเครื่องมือสื่อบันทึกที่ใช้งานง่าย สะดวกและรวดเร็ว และสามารถนำไปใช้ต่อยอดการพัฒนางาน และสนับสนุนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

(3.2) ผลักดันเรื่อง Mobility ทั้งการย้ายภายใน ธปท. ที่พนักงานสามารถแจ้งความประสงค์ผ่านระบบ Internal Job Market โดย ธปท. เริ่มเปิดใช้ระบบในปี 2560 รวมทั้งทำข้อตกลงร่วมกับองค์กรภายนอกจำนวนมากเพื่อแลกเปลี่ยนพนักงานไปปฏิบัติงานองค์กรภายนอก เพื่อให้พนักงานได้พัฒนาทักษะและประสบการณ์การทำงานจากการปฏิบัติงานจริง (On the job training) และเพิ่มความหลากหลายของประสบการณ์ (Diverse Experience)

(3.3) ให้ทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อเนื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และขยายสาขาวิชาให้ทุนซึ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานของ ธปท. ในอนาคต เช่น Artificial Intelligence, Data Architecture, IT Architecture และ Financial Technology เป็นต้น

(4) การบริหารผลงาน มีการปรับเพิ่มระดับผลประเมินให้สะท้อน Performance ของพนักงาน

ทั้งจากการทำงานตามหน้าที่และการทำงานร่วมเป็นทีม (Cross Function) ให้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งคณะกรรมการ ธปท. ยังได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการจ่ายเงินรางวัลจูงใจจากการทำงาน (Variable Pay) เพิ่มมากขึ้น เพื่อจูงใจให้พนักงานส่งมอบผลงานที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(5) การสร้างวัฒนธรรมการทำงาน ยังคงมุ่งเน้นปลูกฝังพฤติกรรมหลัก 5 ประการอย่างต่อเนื่อง โดยการสร้างความเข้าใจให้กับพนักงานทั้งองค์กรผ่านการสื่อสารหลายรูปแบบและบทเรียนออนไลน์ในรูปแบบ Gamification มีกระบวนการกระตุ้นให้ผู้บริหารระดับระดับหัวหน้าส่วนงานขึ้นไป เป็นแบบอย่าง (Role Model) และสร้างเครือข่าย Change Champion ประจำสายงาน เพื่อสนับสนุนให้นำพฤติกรรมหลักไปใช้ในการทำงานประจำวัน

รายงานของ คณะกรรมการตรวจสอบ

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (กตส.) ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 5 คน โดยเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท. 3 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอก 2 คน ดังนี้

1. นายชาติ จันทนียิง (1 ตุลาคม 2558 - ปัจจุบัน) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท. เป็นประธาน
2. นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง (26 พฤศจิกายน 2558 - ปัจจุบัน) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท. เป็นกรรมการ
3. นางสาวจรรวณ เสงตรกุล (25 พฤษภาคม 2560 - ปัจจุบัน) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท. เป็นกรรมการ
4. นางคณชา คุณพินิจ (27 กุมภาพันธ์ 2557 - ปัจจุบัน) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากบุคคลภายนอก เป็นกรรมการ
5. นายสรสิทธิ์ สุนทรเทศ (1 ตุลาคม 2560 - ปัจจุบัน) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากบุคคลภายนอก เป็นกรรมการ

โดยในระหว่างปี 2560 มีกรรมการที่พ้นจากการดำรงตำแหน่ง 2 คน คือ นายอัษฎพร จารุจินดา (ดำรงตำแหน่ง 1 กุมภาพันธ์ 2557 - 8 พฤษภาคม 2560) และ นางจิตติมา ศิริยะประพันธ์ (ดำรงตำแหน่ง 1 ตุลาคม 2554 - 30 กันยายน 2560)

กตส. ปฏิบัติหน้าที่เพื่อมุ่งให้เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการ ธปท. ในการกำกับการบริหารงานของ ธปท. และหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดของ ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีระบบงานด้านการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบกิจการภายในที่มีคุณภาพและมีประสิทธิผล ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการภายในมีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอ โดยการปฏิบัติหน้าที่ของ กตส. อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ธปท.

ในปี 2560 กตส. ให้ความสำคัญกับการบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. และการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit) เพื่อสร้างความมั่นใจว่า การดำเนินงานของ ธปท. มีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ได้ดียิ่งขึ้น โดยในปีนี้มีการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบรวม 12 ครั้ง ในจำนวนนี้เป็นการประชุมพร้อมเยี่ยมชมการปฏิบัติงาน ณ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น ศูนย์จัดการธนบัตรขอนแก่น และศูนย์เงินสดธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ กตส. ได้ประชุมร่วมกับผู้ว่าการ 2 ครั้ง ประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง 1 ครั้ง ประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีภายนอกของ ธปท. 2 ครั้ง และประชุมเสวนา กตส. กับพนักงานในสายตรวจสอบกิจการภายใน (สตน.) ประจำปี

สรุปสาระสำคัญของงานที่ กตส. ดำเนินการและสอบทาน จำแนกตามลักษณะของงาน ดังนี้

1. การสอบทานรายงานทางการเงิน

กตส. ได้สอบทานกระบวนการจัดทำงบการเงินและรายงานทางการเงินภายใต้การดำเนินงานของ ธปท. ได้แก่ งบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ทุนสำรองเงินตรา และกิจการธนบัตร โดย กตส. เห็นว่า กระบวนการโดยรวมสำหรับการบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงินของ ธปท. อยู่ภายใต้การควบคุมภายในที่รัดกุม มีประสิทธิภาพ งบการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญและเชื่อถือได้ ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและตามแนวการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับธนาคารกลาง ตลอดจนสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เหมาะสม

2. การประสานงานด้านการบริหารความเสี่ยง

กตส. และคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ได้มีการแลกเปลี่ยนบันทึกการประชุมระหว่างกัน เพื่อให้กรรมการทั้ง 2 คณะร่วมกันรับทราบข้อคิดเห็น และประสานงานในประเด็นความเสี่ยงและแนวทางการดูแลความเสี่ยงองค์กรตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และในปี 2560 มีการประชุมร่วมกัน 1 ครั้งเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการประเมินความเสี่ยงองค์กรและแนวทางการจัดทำแผนตรวจสอบสำหรับปี 2561 โดยมีข้อสรุปร่วมกันว่า จะมีการประชุมร่วม กตส. และ กคส. อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องความเสี่ยงองค์กร เพื่อช่วยในการกำกับดูแลงานตรวจสอบภายในให้สอดคล้องกับความเสี่ยงสำคัญของ ธปท.

3. การสอบทานระบบการควบคุมภายใน และการตรวจสอบกิจการภายใน

กตส. ได้สอบทานรายงานผลการตรวจสอบตามแผนงานตรวจสอบประจำปี 2560 ของ สตท. โดยมีความเห็นว่า งานตรวจสอบกิจการภายในมีประสิทธิภาพและมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับ ธปท. ในภาพรวม โดย กตส. ได้ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างการดำเนินงานของ ธปท. ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น อาทิ การสนับสนุนและให้คำแนะนำในการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit) การให้ความสำคัญกับความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเตรียมการรองรับกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป

4. การกำกับดูแลและสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการภายใน

กตส. ได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนงานตรวจสอบ แผนงานและงบประมาณประจำปี 2561 ของ สตท. ทั้งนี้ กตส. สนับสนุนการดำเนินงานของ สตท. ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบ รวมทั้งงานตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit) และงานตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Audit) โดยสนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบได้รับการอบรม การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านงานตรวจสอบระหว่างพนักงาน สตท. การส่งพนักงานไปร่วมปฏิบัติงานตรวจสอบกับก๊อบคอร์กภายนอก และการใช้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาร่วมตรวจสอบกับผู้ตรวจสอบของ สตท. (co-sourcing)

ในการประชุมเสวนาร่วมกับพนักงาน สตท. ประจำปี 2560 เพื่อสื่อสาร เสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อบทบาทหน้าที่ของ กตส. และ สตท. โดย กตส. ได้ให้ข้อแนะนำด้านหลักการทำงานตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยคงไว้ซึ่งความเป็นอิสระ รวมทั้งสนับสนุนให้ สตท. เสริมสร้างทัศนคติเชิงบวก ใช้หลักจิตวิทยาในการสื่อสารกับผู้รับตรวจ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและให้ผู้รับตรวจเห็นประโยชน์ของงานตรวจสอบที่มีต่อองค์กร

5. การประชุมร่วมกับผู้ว่าการ

ในปี 2560 กตส. ประชุมร่วมกับผู้ว่าการ 2 ครั้ง การหารือครอบคลุม 1) ประเด็นสำคัญจากผลการตรวจสอบ 2) การทบทวนแผนงานตรวจสอบในช่วงครึ่งหลังของปี 2560 ซึ่งเป็นประเด็นที่ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญ และ 3) ขอบเขตและแผนงานตรวจสอบประจำปี 2561 ของ สตท.

6. การประชุมร่วมกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ในฐานะผู้สอบบัญชีภายนอก

กตส. ประชุมร่วมกับ สตง. 2 ครั้ง เพื่อรับทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ สตง. ต่อแนวปฏิบัติด้านบัญชีและการจัดทำงบการเงินของ ธปท. การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน รวมทั้งรับทราบการปฏิบัติงานและข้อจำกัด เพื่อส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี นอกจากนี้ กตส. ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีประจำปี ก่อนเสนอต่อคณะกรรมการ ธปท. พิจารณานุมัติ

7. การรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

กตส. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบเสนอต่อคณะกรรมการ ธปท. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรายไตรมาส ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 55

ความเห็นของ กตส. โดยสรุป

ในการปฏิบัติหน้าที่ กตส. ตามขอบเขต อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรนั้น กตส. ได้พยายามอย่างดีที่สุดในการใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะของกรรมการตรวจสอบทุกคน ในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระและเป็นกลางต่อคณะกรรมการ ธปท. ผู้บริหาร และพนักงานของ ธปท. โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่ง กตส. ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและฝ่ายงานต่าง ๆ ของ ธปท. เป็นอย่างดี ผลจากการประชุมหรือได้รับการพิจารณาดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง

ในภาพรวม กตส. เห็นว่า คณะกรรมการ ธปท. ผู้บริหาร ตลอดจนพนักงานของ ธปท. มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. อย่างมีคุณภาพเยี่ยมมืออาชีพ และได้ให้ความสำคัญอย่างเหมาะสมต่อการดำเนินงานภายใต้ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ โปร่งใส และเชื่อถือได้ รวมทั้งได้จัดให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายในที่รัดกุม เหมาะสม เพียงพอ การปฏิบัติงานสอดคล้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยผลการตรวจสอบกิจการภายในเป็นประโยชน์ เป็นไปตามหลักวิชาการ และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

(นายชาลี จันทนียิงยง)
ประธานกรรมการตรวจสอบ

รายงานของผู้สอบบัญชี และงบการเงิน

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 งบกำไรขาดทุนและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และงบกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึง หมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบ งบการเงินในรายงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระจากธนาคารตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณเหล่านี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วย ข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี แต่ไม่รวมถึงงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีที่อยู่ในรายงานประจำปีนั้น ซึ่งผู้บริหารจะจัดเตรียมรายงานประจำปีให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่องบการเงินไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่ได้ให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลอื่น

ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินคือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับงบการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้อ่านรายงานประจำปี หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสรุปได้ว่ามีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องสื่อสารเรื่องดังกล่าวกับผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแล

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต้องการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของธนาคารในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่องตามความเหมาะสม และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่อง เว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกธนาคารหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของธนาคาร

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรฐานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยของผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงผลข้อมูล การแสดงผลข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

- ทำความเข้าใจระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของธนาคาร

- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร

- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของธนาคารในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้ธนาคารต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง

- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่า งบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้สื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พบในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางสาวพวงชนา จริยะจินดา)
รองผู้อำนวยการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางจิตรา เมฆาพงศ์พันธุ์)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 3

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

หน่วย : บาท

หมายเหตุ		2560	2559
สินทรัพย์			
เงินสดและเงินฝาก	4	1,026,945,795,474	790,313,141,104
สิทธิซื้อส่วนสำรองและสิทธิพิเศษถอนเงิน	5	65,926,425,061	69,117,344,213
เงินลงทุนในหลักทรัพย์	6	3,341,596,798,180	3,063,658,457,868
เงินให้กู้ยืม	7	13,290,234,552	112,045,652,243
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	8	6,962,035,468	6,685,498,517
สินทรัพย์อื่น	9	376,089,167,679	176,370,170,238
รวมสินทรัพย์		4,830,810,456,414	4,218,190,264,183
หนี้สินและทุน			
เงินรับฝาก	10	356,116,008,574	287,148,314,048
สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร	11	45,127,731,516	46,722,111,011
หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน	12	559,259,000,000	310,306,000,000
ตราสารหนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย	13	4,523,046,646,562	4,170,375,564,674
หนี้สินอื่น	14	363,712,505,656	149,401,916,351
รวมหนี้สิน		5,847,261,892,308	4,963,953,906,084

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	2560	2559
หนี้สินและทุน (ต่อ)		
ทุน		
ทุนประเดิม	20,000,000	20,000,000
เงินจัดสรรตามกฎหมาย 15	27,307,931,128	27,307,931,128
เงินสำรองเพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐ 16	624,075,747	624,075,747
เงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน 17	(164,983,727,289)	32,119,865,142
ขาดทุนสะสม 18	(807,603,942,044)	(725,028,181,880)
ขาดทุนสุทธิสำหรับงวด	(71,815,773,436)	(80,807,332,038)
รวมทุน	(1,016,451,435,894)	(745,763,641,901)
รวมหนี้สินและทุน	4,830,810,456,414	4,218,190,264,183

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(นายวิโรฒ สันติประภาพร)

ผู้ว่าการ

(นางสาวปริยานุช จีงประเสริฐ)

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายการเงินและการบัญชี

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	2560	2559
รายได้		
ดอกเบี้ยรับ	65,878,349,581	53,216,942,052
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนสุทธิ	-	23,806,669,816
ค่าธรรมเนียม	516,725,180	492,374,893
รายได้อื่น	1,920,618,896	647,175,357
รวมรายได้	68,315,693,657	78,163,162,118
ค่าใช้จ่าย		
ดอกเบี้ยจ่าย	80,964,404,040	82,273,407,779
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสุทธิ	43,734,134,566	57,437,851,299
ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนสุทธิ	4,782,517,456	-
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	5,079,556,281	4,872,881,877
ค่าใช้จ่ายอื่น	5,570,854,750	14,386,353,201
รวมค่าใช้จ่าย	140,131,467,093	158,970,494,156
ขาดทุนสุทธิ	(71,815,773,436)	(80,807,332,038)

19

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

หน่วย : บาท

	2560	2559
ขาดทุนสุทธิ	(71,815,773,436)	(80,807,332,038)
ขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		
รายการที่จัดประเภทรายการใหม่เข้าไปไว้ใน		
กำไรหรือขาดทุนในภายหลัง		
ส่วนเปลี่ยนแปลงในบัญชีเงินสำรองอันเกิดจาก		
การตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน	(197,103,592,431)	(58,086,051,322)
รายการที่ไม่จัดประเภทรายการใหม่เข้าไปไว้ใน		
กำไรหรือขาดทุนในภายหลัง		
ขาดทุนจากการประมาณการตาม		
หลักคณิตศาสตร์ประกันภัย	(1,768,428,126)	(640,536,393)
รวมขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสุทธิ	(198,872,020,557)	(58,726,587,715)
ขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม	(270,687,793,993)	(139,533,919,753)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนกองทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

หน่วย : บาท

	ทุนประเดิม	เงินจัดสรร ตามกฎหมาย	เงินสำรอง เพื่อรักษาระดับ กำไรนำส่งรัฐ	เงินสำรองอันเกิด จากการตรา หลักทรัพย์และหนี้สิน	ขาดทุนสะสม	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	รวม
ยอดคงเหลือยกมา ณ 1 มกราคม 2559	20,000,000	27,307,931,128	624,075,747	90,205,916,464	(635,250,812,326)	(89,136,833,161)	(606,229,722,148)
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างปี	-	-	-	-	(89,136,833,161)	89,136,833,161	-
โอนขาดทุนสุทธิวัดก่อนเข้าขาดทุนสะสม	-	-	-	(58,086,051,322)	(640,536,393)	(80,807,332,038)	(139,533,919,753)
ขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม							
ยอดคงเหลือ ณ 31 ธันวาคม 2559	20,000,000	27,307,931,128	624,075,747	32,119,865,142	(725,028,181,880)	(80,807,332,038)	(745,763,641,901)
ยอดคงเหลือยกมา ณ 1 มกราคม 2560	20,000,000	27,307,931,128	624,075,747	32,119,865,142	(725,028,181,880)	(80,807,332,038)	(745,763,641,901)
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างปี	-	-	-	-	(80,807,332,038)	80,807,332,038	-
โอนขาดทุนสุทธิวัดก่อนเข้าขาดทุนสะสม	-	-	-	(197,103,592,431)	(1,768,428,126)	(71,815,773,436)	(270,687,793,993)
ขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม							
ยอดคงเหลือ ณ 31 ธันวาคม 2560	20,000,000	27,307,931,128	624,075,747	(164,983,727,289)	(807,603,942,044)	(71,815,773,436)	(1,016,451,435,894)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

หน่วย : บาท

	2560	2559
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ขาดทุนสุทธิ	(71,815,773,436)	(80,807,332,038)
รายการปรับกระทบขาดทุนสุทธิเป็นเงินสดรับ (จ่าย)		
จากกิจกรรมดำเนินงาน :		
ค่าเสื่อมราคาและรายการตัดบัญชี	733,306,079	649,388,812
กำไรจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(1,265,134,154)	(8,068,923)
สินทรัพย์ระหว่างทำตัดจำหน่าย	16,600,457	3,552,648
(กำไร) ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนสุทธิ	4,782,517,456	(23,806,669,816)
ดอกเบี้ยรับ	(65,878,349,581)	(53,216,942,052)
ดอกเบี้ยจ่าย	80,964,404,040	82,273,407,779
(กำไร) ขาดทุนจากการเฉลี่ยต้นทุนสินทรัพย์และหนี้สิน		
เงินตราต่างประเทศที่ไม่ใช่เงินสด	16,129,570,525	(57,742,594,083)
กำไรจากการลดยอดเงินกันไว้เพื่อขาดทุนจากภาระรับขายฝาก	(39,106,529)	(47,256,471)
รายได้ค้างรับเพิ่มขึ้นสุทธิ	(26,592,641)	(5,947,049)
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่มขึ้นสุทธิ	234,976,788	27,361,633
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า (เพิ่มขึ้น) ลดลงสุทธิ	(5,068,747)	1,659,761
	(36,168,649,743)	(132,679,439,799)
เงินสดรับดอกเบี้ย	69,895,736,216	74,559,153,800
เงินสดจ่ายดอกเบี้ย	(54,937,108,619)	(58,864,352,251)
ขาดทุนจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงใน		
สินทรัพย์/หนี้สินดำเนินงาน	(21,210,022,146)	(116,984,638,250)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกระแสเงินสด (ต่อ)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	2560	2559
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
เงินฝากต่างประเทศ	(272,409,058,335)	51,418,674,453
สิทธิซื้อส่วนสำรองและสิทธิพิเศษถอนเงิน	837,604,450	(2,138,162,581)
เงินให้กู้ยืม	98,677,228,728	24,456,588,343
สินทรัพย์อื่น	(6,190,111,081)	(5,119,958,813)
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เงินรับฝาก	68,972,646,500	(264,116,533,545)
หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน	248,953,000,000	(40,284,000,000)
ตราสารหนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย	326,043,707,569	717,402,599,079
หนี้สินอื่น	(7,254,410,712)	15,780,809,939
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	436,420,584,973	380,415,378,625
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดจ่ายจากการซื้อหลักทรัพย์ในประเทศ	(103,843,439,780)	(66,916,197,080)
เงินสดรับจากการจำหน่ายหลักทรัพย์ในประเทศ	39,112,000,000	17,899,000,000
เงินสดจ่ายจากการซื้อหลักทรัพย์ต่างประเทศ	(6,721,473,949,929)	(7,614,702,278,880)
เงินสดรับจากการจำหน่ายหลักทรัพย์ต่างประเทศ	6,369,337,036,336	7,520,382,979,780
เงินสดจ่ายจากการซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(1,047,267,627)	(1,170,936,536)
เงินสดรับจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	1,283,394,492	10,773,513
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(416,632,226,508)	(144,496,659,203)
เงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในเงินสด	(29,631,007,068)	9,509,190,783
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น(ลดลง)สุทธิ	(9,842,648,603)	245,427,910,205
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	558,193,924,168	312,766,013,963
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันสิ้นงวด	548,351,275,565	558,193,924,168

4

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

1. ข้อมูลทั่วไป

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จัดตั้งตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ร.บ. ธปท.) โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการกิจอันพึงเป็นงานของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน และเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน

2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินของ ธปท. ได้จัดทำขึ้นตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ธปท. โดยมาตรา 54 กำหนดให้การบัญชีของ ธปท. จัดทำตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เว้นแต่คณะกรรมการ ธปท. จะกำหนดเฉพาะเรื่องเป็นอย่างอื่นเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติของธนาคารกลางอื่นโดยทั่วไป ทั้งนี้ หลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป หมายถึง มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 รวมถึงแนวปฏิบัติที่ประกาศใช้โดยสภาวิชาชีพบัญชี

งบการเงินนี้เป็นงบการเงินของ ธปท. โดยไม่รวมทุนสำรองเงินตรา กิจการธนบัตร และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3 เรื่องนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้และค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาและอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง เว้นแต่จะเปิดเผยเป็นอย่างอื่น ในนโยบายการบัญชีเฉพาะเรื่อง ส่วนรายได้และค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง สำหรับค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการฝากเงินในต่างประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยติดลบแสดงรายการเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย

3.2 การรับรู้ผลจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน

กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินของ ธปท. จะรับรู้เข้าเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนกองทุน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. ธปท.

3.3 รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศบันทึกเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ สินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันสิ้นปี แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีที่รายงานตามแนวทางปฏิบัติที่ ธปท. กำหนด กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการแปลงค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันสิ้นปี จะรับรู้เข้าเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนกองทุน

กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จะรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเมื่อมีการลดลงของฐานะเงินตราต่างประเทศในแต่ละสกุลเงิน การคำนวณต้นทุนเงินตราต่างประเทศใช้วิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของรายการเงินตราต่างประเทศที่ได้มาแต่ละสกุลเงินเป็นรายวัน เพื่อเป็นต้นทุนของรายการขายในวันนั้น ทั้งนี้ นโยบายการบัญชีดังกล่าวสอดคล้องกับการปฏิบัติของธนาคารกลางอื่น ซึ่งคณะกรรมการ ธปท. กำหนด โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. ธปท.

3.4 ตราสารอนุพันธ์

ตราสารอนุพันธ์เป็นเครื่องมือทางการเงินที่ใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรอง และใช้ป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของราคา อัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ย แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมที่แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีที่รายงาน และแสดงผลกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมสุทธิเป็นเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนกองทุน ทั้งนี้ จะรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเมื่อมีการปิดสถานะก่อนครบกำหนด หรือใช้สิทธิตามสัญญา หรือสัญญาครบกำหนด หรือเมื่อมีการชำระส่วนต่างของราคา

3.5 สัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Swap Contracts)

สัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นเครื่องมือทางการเงินที่ใช้บริหารสภาพคล่อง โดยถือเป็นการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 2 สกุล และมีสัญญาแลกเปลี่ยนเงินสกุลเดียวกันกลับคืนในอนาคต แสดงด้วยมูลค่าสุทธิของภาระคงค้างที่แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีที่รายงาน กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการแปลงค่าภาระคงค้างแสดงเป็นเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนกองทุน และทยอยรับรู้ส่วนต่างอันเกิดจากการแลกเปลี่ยนเป็นดอกเบี้ยรับหรือดอกเบี้ยจ่ายตามระยะเวลาของสัญญา

3.6 เงินลงทุนในหลักทรัพย์

หลักทรัพย์ในประเทศ ซึ่ง ธปท. ถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินนโยบายการเงิน แสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย
หลักทรัพย์ต่างประเทศ ซึ่ง ธปท. ถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ รวมถึงส่วนที่บริหารโดยผู้จัดการทุนภายนอก แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการปรับมูลค่าของหลักทรัพย์แสดงรายการเป็นเงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินในส่วนกองทุน และจะรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเมื่อได้จำหน่ายหลักทรัพย์นั้น
ต้นทุนของหลักทรัพย์ที่จำหน่ายระหว่างปี คำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

3.7 เงินให้กู้ยืม

เงินให้กู้ยืมแสดงตามยอดเงินต้นคงค้าง ส่วนดอกเบี้ยค้างรับจากเงินให้กู้ยืมแสดงรวมไว้ในสินทรัพย์อื่น

3.8 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ที่ดิน แสดงด้วยราคาทุน ส่วนอาคารและอุปกรณ์แสดงด้วยราคาทุนหลังจากหักค่าเสื่อมราคาสะสม
อาคารและอุปกรณ์จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ เมื่อมีอายุการให้ประโยชน์เกินกว่า 1 ปี และค่าเสื่อมราคาคำนวณโดยใช้วิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณของสินทรัพย์ ดังนี้

ประเภทสินทรัพย์	อายุการให้ประโยชน์
อาคาร สิ่งปลูกสร้างชั่วคราวและการเสริมสร้างปรับปรุง	5-20 ปี
อุปกรณ์	3-15 ปี

วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคา อายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ และมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์ มีการทบทวนทุกสิ้นปี

3.9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนแสดงด้วยราคาทุนหลังจากหักค่าตัดจำหน่ายสะสม และค่าตัดจำหน่ายคำนวณโดยใช้วิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์ 5 ปี

3.10 สินทรัพย์มรดกทางวัฒนธรรม

ธปท. มีวัตถุพิพิธภัณฑสถานซึ่งเป็นสินทรัพย์มรดกทางวัฒนธรรม เช่น ผ้าโบราณ เหยียบโบราณ และธนบัตรโบราณ ทั้งที่ได้มาจากการจัดซื้อและการรับบริจาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑสถานของ ธปท. แต่ไม่ได้มีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินการกิจการตามบทบาทหน้าที่ของธนาคารกลาง ทั้งนี้ วัตถุพิพิธภัณฑสถานที่ได้จากการจัดซื้อตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา บันทึกบัญชีเป็นสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินที่ซื้อ และแสดงรายการภายใต้สินทรัพย์อื่น อย่างไรก็ตาม วัตถุพิพิธภัณฑสถานที่ได้จากการรับบริจาค ธปท. ไม่ได้บันทึกบัญชี โดยได้มีการจัดทำทะเบียนวัตถุพิพิธภัณฑสถานเพื่อควบคุมสินทรัพย์ทุกรายการ

3.11 การยืมตราสารหนี้

ธปท. ยืมตราสารหนี้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น และ/หรือนิติบุคคลอื่นตามที่ ธปท. กำหนด และออกตราสารหนี้ ธปท. ให้ผู้ยืมตราสารหนี้เพื่อเป็นหลักประกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายการเงิน รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดเงินและตลาดตราสารหนี้ของไทย

ธปท. จะรับรู้ค่าธรรมเนียมจากการทำธุรกรรมเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน และเปิดเผยจำนวนตราสารหนี้ที่ยืมเป็นภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และกรณี ธปท. นำตราสารหนี้ที่ยืมไปขายโดยมีสัญญาซื้อคืน ธปท. จะแสดงสิทธิที่จะได้รับคืนตราสารหนี้ตามสัญญาซื้อคืนด้วยมูลค่าตามสัญญาไว้ในสินทรัพย์อื่น และแสดงภาระผูกพันที่ต้องส่งคืนตราสารหนี้ไว้ในหนี้สินอื่น

3.12 ผลประโยชน์ของพนักงานหลังออกจางาน

3.12.1 โครงการสมทบเงิน

ตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ให้พนักงานที่เป็นสมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน และให้ ธปท. จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด กองทุนนี้ได้จัดทะเบียนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 แล้ว เงินส่วนที่ ธปท. จ่ายสมทบเข้ากองทุนดังกล่าว รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

3.12.2 โครงการผลประโยชน์

โครงการผลประโยชน์ ประกอบด้วย โครงการบำเหน็จบำนาญ ตามข้อบังคับ ธปท. ว่าด้วยเงินทุนเลี้ยงชีพ และโครงการรักษาพยาบาลหลังออกจางาน ตามระเบียบ ธปท. เรื่อง การรักษาพยาบาล

ภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยด้วยวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) แสดงเป็นหนี้สินผลประโยชน์ของพนักงานด้วยมูลค่าปัจจุบัน และรับรู้ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน สำหรับกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงวดที่เกิดขึ้น

4. เงินสดและเงินฝาก ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด		
เงินสด	75,407	81,487
เงินฝากในประเทศ (ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม)	4	18
เงินฝากต่างประเทศ (ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม)	472,940	476,689
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	548,351	558,194
เงินฝากต่างประเทศ (ประเภทเงินฝากประจำและเงินฝากพิเศษ)	478,595	232,119
รวม	1,026,946	790,313

ธปท. ถือเงินฝากต่างประเทศ (ประเภทเงินฝากประจำ) เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ มิได้ถือไว้เพื่อการชำระภาระผูกพันระยะสั้น

5. สิทธิซื้อส่วนสำรองและสิทธิพิเศษถอนเงิน ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศทั้งหมด	149,387	154,665
หัก เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บัญชีที่ 1	(24,482)	(30,467)
ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	(104,424)	(102,030)
สิทธิซื้อส่วนสำรอง	20,481	22,168
สิทธิพิเศษถอนเงิน	45,445	46,949
รวม	65,926	69,117

6. เงินลงทุนในหลักทรัพย์ ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
หลักทรัพย์ในประเทศ - แสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย		
พันธบัตรรัฐบาล	349,562	287,312
รวมหลักทรัพย์ในประเทศ	349,562	287,312
หลักทรัพย์ต่างประเทศ - แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม		
ตัวเงินคลังและตราสารหนี้ระยะสั้น	472,570	703,916
พันธบัตรและตราสารหนี้ระยะยาว	2,499,394	2,052,317
เงินลงทุนใน Asian Bond Fund	20,071	20,113
รวมหลักทรัพย์ต่างประเทศ	2,992,035	2,776,346
รวม	3,341,597	3,063,658

7. เงินให้กู้ยืม ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
การให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงินเพื่อผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย	11,541	109,209
การจัดสรรวงเงินแก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	1,749	2,837
รวม	13,290	112,046

การให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงินเพื่อผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย เป็นการให้กู้ยืมตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. 2555

การจัดสรรวงเงินแก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นการจัดสรรตามภาระผูกพันกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ที่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 21.8.1

8. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560								สุทธิ
	ราคาทุน				ค่าเสื่อมราคาสะสม				
	ยอด ต้นงวด	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอด ปลายงวด	ยอด ต้นงวด	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอด ปลายงวด	
ที่ดิน	2,200	-	7	2,193	-	-	-	-	2,193
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	4,806	454	24	5,236	2,998	240	20	3,218	2,018
อุปกรณ์	3,882	902	143	4,641	2,320	377	136	2,561	2,080
สินทรัพย์ระหว่างทำ	1,115	972	1,416	671	-	-	-	-	671
รวม	12,003	2,328	1,590	12,741	5,318	617	156	5,779	6,962

หน่วย : ล้านบาท

	2559								สุทธิ
	ราคาทุน				ค่าเสื่อมราคาสะสม				
	ยอดต้นงวด	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอดปลายงวด	ยอดต้นงวด	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอดปลายงวด	
ที่ดิน	2,200	-	-	2,200	-	-	-	-	2,200
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	4,791	15	-	4,806	2,786	212	-	2,998	1,808
อุปกรณ์	3,611	315	44	3,882	2,048	314	42	2,320	1,562
สินทรัพย์ระหว่างทำ	412	1,096	393	1,115	-	-	-	-	1,115
รวม	11,014	1,426	437	12,003	4,834	526	42	5,318	6,685

ค่าเสื่อมราคาประจำปี 2560 และ 2559 มีจำนวน 617 ล้านบาท และ 526 ล้านบาท ตามลำดับ

ที่ดิน ณ สิ้นปี 2560 จำนวน 2,193 ล้านบาท ไม่รวมที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ดินจังหวัดนครราชสีมา และที่ดินจังหวัดระยอง มูลค่าตามบัญชี จำนวน 273 ล้านบาท ซึ่งเดิมมีวัตถุประสงค์ถือไว้เพื่อใช้ดำเนินงาน แต่ต่อมาไม่ได้ใช้ประโยชน์ ธปท. จึงได้อนุมัติให้ขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว และนำไปแสดงในสินทรัพย์อื่น

9. สินทรัพย์อื่น ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ - เงินบาท	128,906	132,497
สินทรัพย์สุทธิจากสัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ	-	16,686
สิทธิรับคืนตราสารหนี้ตามสัญญาซื้อคืน	207,570	-
รายได้ค้างรับ	20,278	16,770
เงินลงทุนในองค์กรอื่น	1,534	1,588
อื่น ๆ	17,801	8,829
รวม	376,089	176,370

สินทรัพย์อื่น ๆ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 จำนวน 17,801 ล้านบาท และ 8,829 ล้านบาท ตามลำดับ ได้รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ จำนวนสุทธิ 245 ล้านบาท และ 243 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีค่าตัดจำหน่ายประจำปี 2560 และ 2559 จำนวน 116 ล้านบาท และ 123 ล้านบาท ตามลำดับ

10. เงินรับฝาก ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
เงินรับฝากแบบไม่มีดอกเบี้ย		
เงินรับฝากจากรัฐบาล	184,107	94,838
เงินรับฝากจากสถาบันการเงิน	130,207	120,471
เงินรับฝากอื่น	14,129	19,847
	328,443	235,156
เงินรับฝากแบบมีดอกเบี้ย	27,673	51,992
รวม	356,116	287,148

เงินรับฝากแบบมีดอกเบี้ย เป็นเงินรับฝากที่ ธปท. รับฝากจากสมาชิกสถาบันการเงินโดยจ่ายดอกเบี้ย เพื่อเป็นช่องทางให้สถาบันการเงินใช้ปรับสภาพคล่องสั้นวัน และ ธปท. ใช้ควบคุมดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินให้เหมาะสมในการส่งผ่านนโยบายการเงิน รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนากลไกการเงิน

11. สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร

สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรรเป็นสิทธิพิเศษถอนเงินที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศจัดสรรให้ตามสัดส่วนโควตาที่ประเทศไทยมีอยู่ในกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่ง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรรมีจำนวน 970 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 45,128 ล้านบาท และ 46,722 ล้านบาท ตามลำดับ

12. หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน

หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 มียอดคงค้างจำนวน 559,259 ล้านบาท และ 310,306 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเป็นการทำธุรกรรมในประเทศทั้งจำนวน

13. ตราสารหนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
พันธบัตร ธปท.		
อายุคงเหลือไม่เกิน 1 ปี	2,278,482	2,365,655
อายุคงเหลือเกิน 1 ปี	756,357	762,966
หัก ส่วนที่ถือโดย ธปท.	(11,292)	(25,225)
	3,023,547	3,103,396
ตราสารหนี้ ธปท. อื่น (อายุคงเหลือไม่เกิน 1 ปี)	1,499,500	1,066,980
รวม	4,523,047	4,170,376

ตราสารหนี้ที่ ธปท. เป็นผู้ออกประกอบด้วยพันธบัตร ธปท. และตราสารหนี้ ธปท. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. รวมทั้งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของตลาดเงินและตลาดตราสารหนี้ของไทย โดยในปี 2560 ธปท. มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยพันธบัตร ธปท. จำนวน 45,590 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยตราสารหนี้ ธปท. จำนวน 21,401 ล้านบาท แสดงรายการเป็นส่วนหนึ่งของดอกเบี้ยจ่าย

พันธบัตร ธปท. ส่วนที่ถือโดย ธปท. เกิดจากการซื้อคืนพันธบัตร ธปท. เพื่อช่วยให้การบริหารสภาพคล่องในตลาดเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

14. หนี้สินอื่น ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บัญชีที่ 1 และ 2	24,482	30,467
ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	104,424	102,030
ภาระผูกพันที่ต้องส่งคืนตราสารหนี้	207,570	-
หนี้สินสุทธิจากสัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ	8,413	-
หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน	7,290	5,795
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	8,239	8,387
อื่นๆ	3,294	2,723
รวม	363,712	149,402

ทั้งนี้ หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ประกอบด้วย หนี้สินตามโครงการบำเหน็จบำนาญ 4,698 ล้านบาท และโครงการรักษาพยาบาลหลังออกจากงาน 2,592 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของหนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน มีดังนี้

14. หนี้สินอื่น ประกอบด้วย (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน ณ วันที่ 1 มกราคม	5,795	5,420
ต้นทุนบริการปัจจุบัน	131	125
ต้นทุนดอกเบี้ย	141	107
ผลประโยชน์ที่จ่ายและโอนระหว่างปี	(545)	(498)
ขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย	1,768	641
หนี้สินผลประโยชน์ของพนักงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม	7,290	5,795

ข้อสมมติฐานหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย

อัตราคิดลดเฉลี่ย	1.89% - 6.19%
อัตราขึ้นเงินเดือนถ้วนเฉลี่ย	7.00%
อัตราแนวโน้มต้นทุนการรักษาพยาบาล	2.00%
อายุขัย	ตารางมรณะของประเทศไทย พ.ศ. 2560

15. เงินจัดสรรตามกฎหมาย

ตามพระราชกำหนดโอนสินทรัพย์บางส่วนในบัญชีสำรองพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา พ.ศ. 2545 เพื่อชดเชยผลขาดทุนสะสมและเสริมสร้างความมั่นคง โดยในปี 2545 ธปท. ได้รับโอนเงินบาทจากบัญชีสำรองพิเศษของทุนสำรองเงินตรา จำนวน 165,000 ล้านบาท เพื่อชดเชยผลขาดทุนสะสม และส่วนที่เกินจากการชดเชยดังกล่าวแสดงไว้เป็นเงินจัดสรรตามกฎหมาย จำนวน 27,308 ล้านบาท ทั้งนี้ นับตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา ไม่มีรายการเคลื่อนไหวในบัญชีดังกล่าว

16. เงินสำรองเพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐ

เงินสำรองเพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มียอดคงเหลือ จำนวน 624 ล้านบาท เป็นเงินสำรองที่สะสมขึ้นจากกำไรสุทธิส่วนที่เหลือจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี 2533 - 2539 เพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐตามหลักเกณฑ์การจัดสรรกำไรสุทธิที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังโดยกระทรวงการคลังจะเป็นผู้กำหนดการนำส่งเงินดังกล่าวเป็นรายได้แผ่นดินเพิ่มเติม ทั้งนี้ นับตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา ไม่มีการจัดสรรกำไรสุทธิสะสมเข้าบัญชีดังกล่าวอีก

17. เงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการแปลงค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ	(160,123)	30,033
กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน	(5,087)	169
กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการปรับมูลค่าตราสารอนุพันธ์	223	1,962
กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการปรับมูลค่าสัญญาซื้อขายฝาก	3	(44)
รวม	(164,984)	32,120

เงินสำรองอันเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สิน มีไว้เพื่อสะสมผลกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินของ ธปท. ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 13 (2) แห่ง พ.ร.บ. ธปท.

18. ขาดทุนสะสม

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 ธปท. มียอดคงค้างในบัญชีขาดทุนสะสม จำนวน 807,604 ล้านบาท และ 725,028 ล้านบาท ตามลำดับ รายละเอียดการเปลี่ยนแปลงขาดทุนสะสมปรากฏในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

ทั้งนี้ สาเหตุการขาดทุนในปี 2560 เกิดจากผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และจากการจ่ายดอกเบี้ยเพื่ออุดหนุนสภาพคล่องในการดำเนินนโยบายการเงิน อย่างไรก็ตาม ผลขาดทุนสะสมดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของธนาคารแห่งประเทศไทย

19. ค่าใช้จ่ายอื่น ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2560	2559
ขาดทุนจากตราสารอนุพันธ์	2,553	11,686
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	733	649
ค่าจัดการลงทุนโดยผู้จัดการทุนภายนอก	756	560
อื่นๆ	1,529	1,491
รวม	5,571	14,386

ขาดทุนจากตราสารอนุพันธ์ เป็นผลจากการทำธุรกรรมสัญญาซื้อขายในอนาคต (Futures Contracts) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรอง และใช้ป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของราคาและอัตราดอกเบี้ย

20. ผลตอบแทนผู้บริหารสำคัญ

ในปี 2560 และ 2559 ธปท. ได้จ่ายผลตอบแทนให้แก่ผู้บริหารตั้งแต่ระดับรองผู้อำนวยการขึ้นไปและคณะกรรมการชุดต่างๆ ตาม พ.ร.บ. ธปท. ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการวางแผน สั่งการและควบคุมการดำเนินการของ ธปท. จำนวน 61 ล้านบาท และ 62 ล้านบาท ตามลำดับ

21. ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ธปท. มีภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น ดังนี้

21.1 สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศแบบทันที (Spot Contracts)

ธปท. มีภาระผูกพันสุทธิในการซื้อเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 990 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

21.2 สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Contracts)

ธปท. มีภาระผูกพันสุทธิในการซื้อเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 1,017 ล้านดอลลาร์ สรอ. และขายเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 1,013 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

นอกจากนี้ ธปท. มีภาระผูกพันตามสัญญาซื้อขายฝากเงินเยนญี่ปุ่น เทียบเท่า 10 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561 – 2563

ทั้งนี้ ธปท. ได้แสดงมูลค่ายุติธรรมของสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าดังกล่าวไว้ในสินทรัพย์อื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 9 หรือหนี้สินอื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 14

21.3 สัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Swap Contracts)

ธปท. มีการผูกพันสุทธิในการปฏิบัติตามสัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศ โดยเป็นการซื้อเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 69,218 ล้านดอลลาร์ สรอ. และขายคืนเงินตราต่างประเทศ เทียบเท่า 33,244 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

ทั้งนี้ ธปท. ได้แสดงมูลค่าสุทธิจากภาระคงค้างของสัญญาสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นสินทรัพย์อื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 9 หรือหนี้สินอื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 14

21.4 สัญญาซื้อขายในอนาคต (Futures Contracts)

ธปท. มีการผูกพันสุทธิในการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายหลักทรัพย์ในอนาคต โดยเป็นการซื้อหลักทรัพย์ เทียบเท่า 2,405 ล้านดอลลาร์ สรอ. และขายหลักทรัพย์ เทียบเท่า 2,412 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

21.5 สัญญาซื้อขายตราสารที่มีสินเชื่อนั้น (To-be-announced)

ธปท. มีการผูกพันสุทธิในการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายตราสารที่มีสินเชื่อนั้น โดยเป็นการซื้อหลักทรัพย์ เทียบเท่า 993 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561

21.6 การยืมตราสารหนี้ (Securities Borrowing Facility)

ธปท. มีการผูกพันที่จะต้องส่งคืนตราสารหนี้ที่ยืมและภาระจากการออกตราสารหนี้ ธปท. เพื่อเป็นหลักประกัน จำนวน 219,536 ล้านบาท ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2561 ทั้งนี้ ธปท. ได้แสดงมูลค่าของการนำตราสารหนี้ที่ยืมไปขายโดยมีสัญญาซื้อคืนไว้ในสินทรัพย์อื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 9 และหนี้สินอื่นตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 14

21.7 สัญญาความตกลงกับธนาคารกลางอื่น

21.7.1 ธปท. มีบันทึกข้อตกลงเรื่องการแลกเปลี่ยนเงินตราอาเซียน (ASEAN Swap Arrangement - ASA) เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ตั้งแต่ปี 2520 ตามบันทึกข้อตกลงนี้ กรณีที่ประเทศสมาชิกประสบปัญหาทางการเงิน ธปท. จะสมทบเงินช่วยเหลือ ในวงเงิน 300 ล้านดอลลาร์ สรอ. และ ธปท. สามารถขอรับความช่วยเหลือได้ 2 เท่าของวงเงินสมทบหรือไม่เกิน 600 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยในปี 2560 ธปท. ได้ต่ออายุข้อตกลงดังกล่าวออกไปอีก 2 ปี สิ้นสุดวันที่ 16 พฤศจิกายน 2562 ทั้งนี้ ในปี 2560 ธปท. และคู่สัญญาได้มีการขอใช้เงินตามบันทึกข้อตกลงดังกล่าว

21.7.2 ธปท. และกระทรวงการคลัง เป็นภาคีในสัญญาความตกลงมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation Agreement - CMIM) ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี ตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2553 และได้ลงนามในสัญญาความตกลงมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคีฉบับปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2557 ส่งผลให้ ธปท. ต้องสมทบเงินช่วยเหลือในกรณีที่ประเทศสมาชิกประสบปัญหาหรือมีแนวโน้มจะประสบปัญหาทางการเงินในวงเงินไม่เกิน 9,104 ล้านดอลลาร์ สรอ. และ ธปท. สามารถขอรับความช่วยเหลือได้ในวงเงิน 2.5 เท่า ของวงเงินสมทบ หรือไม่เกิน 22,760 ล้านดอลลาร์ สรอ. ทั้งนี้ ในปี 2560 ธปท. และคู่สัญญาได้มีการขอใช้เงินตามสัญญาดังกล่าว

21.7.3 ธปท. ลงนามในความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตรากับธนาคารกลางญี่ปุ่น (ในฐานะตัวแทนกระทรวงการคลังญี่ปุ่น) เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2560 (ฉบับที่ 4) เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินซึ่งกันและกันในกรณีที่ประเทศประสบปัญหาหรือมีแนวโน้มจะประสบปัญหาทางการเงิน นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาเสถียรภาพตลาดการเงิน ตลอดจนสนับสนุนความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างสองประเทศ ซึ่งภายใต้ความตกลงนี้ ธนาคารกลางทั้งสองประเทศสามารถทำการแลกเปลี่ยน (Swap) สกุลเงินประเทศของตน (ได้แก่ บาทหรือเยน) เป็นดอลลาร์ สรอ. ได้โดยมีวงเงินสูงสุด 3,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. และมีอายุสัญญา 3 ปี

21.7.4 ธปท. ลงนามต่ออายุความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินสกุลท้องถิ่น (บาท-หยวน) (Chinese Yuan/Thai Baht Bilateral Swap Arrangement - BSA) กับธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการชำระธุรกรรมการค้าและการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ วงเงินรวม 70,000 ล้านหยวนหรือเทียบเท่า 370,000 ล้านบาท โดยมีอายุสัญญา 3 ปี และเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม 2560 อนึ่ง ตลอดช่วงปี 2560 สถาบันการเงินในประเทศไทยมิได้เบิกถอนเงินหยวน (Usage) ภายใต้วงเงินดังกล่าวแต่อย่างใด

21.8 การผูกพันกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ธปท. โดยความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีภาระผูกพันกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ดังนี้

21.8.1 ความตกลงให้กู้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศฉบับใหม่ (New Arrangement to Borrow - NAB) วงเงิน 340 ล้านดอลลาร์พิเศษถอนเงิน ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2565 ทั้งนี้ กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้ขอใช้เงินดังกล่าวบางส่วนซึ่งแสดงไว้ในเงินให้กู้ยืมตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 7

21.8.2 ความตกลงให้กู้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศภายใต้โครงการ 2016 Bilateral Borrowing ในรูปแบบ Note Purchase Agreement (NPA) วงเงิน 4,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และสามารถต่ออายุเพิ่มอีก 1 ปี หากได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย

21.9 หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากคดีฟ้องร้อง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ในการดำเนินกิจการตามปกติ ธปท. ถูกฟ้องร้องเป็นทุนทรัพย์รวมจำนวน 663 ล้านบาท ซึ่งในขณะนั้นยังไม่ทราบผลของคดี และจากการคาดการณ์เมื่อคดีถึงที่สุด ความเสียหาย ซึ่งเป็นทุนทรัพย์ที่ถูกฟ้องร้องน่าจะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของ ธปท.

22. การบริหารความเสี่ยงของ ธปท.

ธปท. ได้จัดตั้งฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร (ฟบส.) เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการดำเนินกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงของ ธปท. โดยยึดหลักการมีธรรมาภิบาล ซึ่งมีคณะกรรมการต่าง ๆ ทำหน้าที่ดูแลและจัดการการบริหารความเสี่ยงของ ธปท. เช่น คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คบส.) และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (อสง.) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ธปท. จากกรรมการ ธปท. ที่ไม่ใช่ผู้บริหาร ธปท. และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เพื่อทำหน้าที่ช่วยคณะกรรมการ ธปท. ในการดูแลการบริหารความเสี่ยงและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี และสร้างความมั่นใจว่าคณะกรรมการ ธปท. ได้ตระหนักถึงความเสี่ยงหลักที่อาจส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานของ ธปท.

22.1 การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน

22.1.1 ความเสี่ยงทางการเงินของ ธปท.

ความเสี่ยงหลักที่มีผลต่อการเงินของ ธปท. มีดังนี้

22.1.1.1 ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (Foreign Exchange Rate Risk) เกิดจากการที่สินทรัพย์ของ ธปท. ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจำเป็นในการดำเนินนโยบายการเงินและดูแลเสถียรภาพค่าเงิน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ ในขณะที่หนี้สินส่วนใหญ่ของ ธปท. อยู่ในสกุลเงินบาท

22.1.1.2 ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk) เกิดจากการที่อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศที่ ธปท. ต้องจ่ายอันเป็นผลจากการดำเนินนโยบายการเงิน อาจแตกต่างจากอัตราดอกเบี้ยที่ ธปท. ได้รับจากการลงทุนในต่างประเทศ

22.1.2 การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของเงินสำรองระหว่างประเทศ

ในการบริหารจัดการเงินสำรองระหว่างประเทศจะคำนึงถึง ความมั่นคง สภาพคล่อง และผลประโยชน์ตอบแทนของสินทรัพย์ ตลอดจนความเสี่ยงในการบริหารจัดการเป็นสำคัญ ซึ่งการนำเงินสำรองระหว่างประเทศไปลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศนั้นจะส่งผลให้เกิดความเสี่ยงทางการเงิน ทั้งความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk)

วัตถุประสงค์หลักในการบริหารความเสี่ยงทางการเงินเพื่อลดผลกระทบต่อการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ มีดังนี้

ก. รักษามูลค่าของเงินสำรองระหว่างประเทศเมื่อวัดค่าตามสกุลเงินที่มีความมั่นคงสูง

ข. ความเสี่ยงทางการเงินโดยรวมของเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และมีการกระจายความเสี่ยงที่ดี

22.1.2 การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของเงินสำรองระหว่างประเทศ (ต่อ)

แนวทางการบริหารความเสี่ยงทางการเงินเพื่อลดผลกระทบต่อการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ มีดังนี้

22.1.2.1 ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ประกอบด้วยความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk) ซึ่งเกิดจากการลงทุนในสินทรัพย์ และความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน (Foreign Exchange Rate Risk) ซึ่งเกิดจากการลงทุนในสกุลเงิน

ธปท. บริหารความเสี่ยงด้านตลาดโดยการกำหนดองค์ประกอบของสินทรัพย์และสกุลเงินของกองทุนที่ใช้เป็นดัชนีอ้างอิง (Benchmark Portfolio) ให้มีการเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทนและความเสี่ยงที่เหมาะสม และอยู่ภายใต้ระดับความเสี่ยงที่คณะกรรมการ ธปท. กำหนด รวมทั้งมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Tracking Error Limits) จากการบริหารแบบที่สามารถเบี่ยงเบนออกจากดัชนีอ้างอิงได้ (Active Management) โดยแยกเป็นระดับการเบี่ยงเบนด้านสินทรัพย์และด้านสกุลเงิน รวมทั้งมีระบบงานที่ใช้ในการควบคุมดูแลไม่ให้มีการลงทุนที่เบี่ยงเบนเกินไปจากระดับความเสี่ยงที่กำหนด

ในการจัดทำดัชนีอ้างอิงนั้น ได้ใช้หลักการสากลในการจัดทำเพื่อให้ได้กองทุนที่มีการกระจายตัวของสินทรัพย์และสกุลเงินที่ให้ผลตอบแทนสูงสุด ณ ระดับความเสี่ยงหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นค่าความเสี่ยงรวมของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยและความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนั้น ธปท. ยังทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยวิธี Stress Test เพื่อประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อเงินสำรองระหว่างประเทศภายใต้สภาวะตลาดต่าง ๆ

22.1.2.2 ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) คือ ความเสี่ยงที่ ธปท. อาจไม่ได้รับการชำระคืนเงินต้นหรือดอกเบี้ย หรือมีผลขาดทุนจากการที่คู่ค้าหรือผู้ออกตราสารไม่สามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันที่มีกับ ธปท. ความเสี่ยงนี้รวมถึงความเสี่ยงที่มูลค่าตลาดของตราสารหนี้ด้อยค่าลงจากการปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Rating Downgrades) ของตราสารหนี้หรือของผู้ออกตราสารหนี้

แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของ ธปท. มีดังนี้

(1) กำหนดอันดับเครดิตขั้นต่ำ (Minimum Credit Rating) ของคู่ค้าและผู้ออกตราสาร เพื่อจำกัดให้ระดับ Credit Value-at-Risk อยู่ในระดับที่ต่ำ

(2) กำหนด Aggregate Credit Exposure Limits ของคู่ค้าในรูปของ Deposit Equivalent Exposure โดยพิจารณาจากอันดับเครดิตและจำนวนคู่ค้าที่เหมาะสม

(3) กำหนด Individual Credit Exposure Limit ของคู่ค้าตามอันดับเครดิต โดยมีการปรับ Limit ตามเครื่องชี้แนวโน้มการปรับลดอันดับเครดิตก่อนการปรับลดอันดับเครดิตจริง

(4) กำหนด Sovereign Credit Limits โดยพิจารณาจากอันดับเครดิตของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ และเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ในการสร้างดัชนีอ้างอิง

22.1.2.3 ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) อาจเกิดได้จากการที่ ธปท. ไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ภายในเวลาที่ต้องการโดยมีต้นทุนที่เหมาะสม

การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เน้นการกำหนดระดับสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ (Illiquid Assets) ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากความต้องการในด้านสภาพคล่องและการเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่รับจากการลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องต่ำ (Liquidity Premium) และผลเสียหายทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นจากการที่ต้องขายสินทรัพย์นั้น

22.2 การบริหารความเสี่ยงภาพรวมและด้านปฏิบัติการ

ธปท. มีเครื่องมือและกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานสากล โดยกำหนดให้ทุกส่วนงานใน ธปท. ต้องจัดให้มีการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self – Assessment: CSA) อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อให้ส่วนงานได้รู้ถึงความเสี่ยงที่มีจากการดำเนินการตามแผนงานและการปฏิบัติงานประจำวัน รวมถึงนำผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ธปท. ยังมีเครื่องมือสำหรับใช้ในการบริหาร ติดตามและรายงานความเสี่ยงขององค์กร ได้แก่

(1) ตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicator) ที่ครอบคลุมความเสี่ยงสำคัญ เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามและรายงานความเสี่ยงสำคัญให้คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของ ธปท. ทราบอย่างสม่ำเสมอ และสามารถกำหนดแนวทางแก้ไขหรือป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

22.2 การบริหารความเสี่ยงภาพรวมและด้านปฏิบัติการ (ต่อ)

(2) การรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk Incident Reporting) ซึ่งกำหนดให้ส่วนงานที่ได้รับความเสี่ยงและมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ต้องรายงานเหตุการณ์ความเสียหาย (Loss Incident) หรือเหตุการณ์ที่สามารถหลีกเลี่ยงความเสียหายไว้ได้ (Near-miss)

(3) การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management) โดยจัดให้มีการทดสอบแผนฉุกเฉินประจำปีเพื่อครอบคลุมแผนฉุกเฉินกรณีระบบงานสำคัญหยุดชะงักและแผนการอพยพหนีไฟและระงับอัคคีภัย เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ธปท. มีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและสามารถดำเนินธุรกิจของธนาคารกลางได้อย่างต่อเนื่อง

ในปี 2560 ธปท. ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงและเครื่องมือ ดังนี้

1. ปรับปรุงแนวทางการวิเคราะห์ผลประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self – Assessment: CSA) โดยเน้นการวิเคราะห์สาเหตุ (root cause analysis) และนำวิธีการทางสถิติมาประยุกต์ใช้วิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีลักษณะเชื่อมโยงเกี่ยวข้องหลายฝ่ายงาน (Cross-functional risk) เพื่อแก้ไขเชิงบูรณาการมากขึ้น

2. ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management) ของ ธปท. ให้สอดคล้องตามมาตรฐานการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (ISO 22301:2012) นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดทำแผนตอบสนองเหตุการณ์ด้านไซเบอร์ (Cyber Security Incident Response Plan: CSIRP) และทำการทดสอบเพิ่มเติมจากการทดสอบแผนฉุกเฉินระบบงานประจำปี เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ธปท. มีความพร้อมในการตอบสนอง ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ที่ครอบคลุมทั้งด้านธุรกิจและไอทีที่อาจเกิดขึ้นด้วย

3. จัดทำบทเรียนออนไลน์ (Online Compliance Training) เรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ตลอดจนเสริมสร้างการตระหนักถึงความสำคัญของความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Risk awareness) ของพนักงานในองค์กร

ทั้งนี้ ในปี 2560 ธปท. ได้ปรับโครงสร้างองค์กรของ ฝบส. ตามบทบาทและภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเพิ่มขึ้น โดยจัดตั้งส่วนงานที่รับผิดชอบงานบริหารความเสี่ยงที่สำคัญ 2 ส่วนงาน ดังนี้

1. ส่วนงานที่รับผิดชอบการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎหมาย (Compliance Risk) โดยเน้นการปฏิบัติตามกฎหมาย (Legal Compliance) เป็นหลัก โดยส่วนงานที่จัดตั้งขึ้นมีหน้าที่ติดตามกฎหมาย/กฎหมาย ที่ ธปท. ต้องปฏิบัติตาม และประสานงานให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องวางกลไกรองรับกฎหมาย/กฎหมายได้อย่างถูกต้อง

2. ส่วนงานที่รับผิดชอบการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk) โดยทำหน้าที่กำหนดนโยบาย บ่งชี้และบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมของ ธปท.

23. มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน

23.1 มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินแยกแสดงตามลำดับชั้น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 สินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม แยกแสดงตามลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรม ดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

2560	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
สินทรัพย์ทางการเงิน				
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ	1,823,393	1,168,642	-	2,992,035
สินทรัพย์ตราสารอนุพันธ์	69	260	-	329
รวม	1,823,462	1,168,902	-	2,992,364
หนี้สินทางการเงิน				
หนี้สินตราสารอนุพันธ์	18	87	-	105
หนี้สินจากภาระการขายฝาก	-	37	-	37
รวม	18	124	-	142

หน่วย : ล้านบาท

2559	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
สินทรัพย์ทางการเงิน				
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ	1,827,935	948,411	-	2,776,346
สินทรัพย์ตราสารอนุพันธ์	36	2,929	-	2,965
รวม	1,827,971	951,340	-	2,779,311
หนี้สินทางการเงิน				
หนี้สินตราสารอนุพันธ์	-	1,003	-	1,003
หนี้สินจากภาระการขายฝาก	-	123	-	123
รวม	-	1,126	-	1,126

23. มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน (ต่อ)

23.2 ลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรม

ระดับ 1 เป็นราคาเสนอซื้อขาย (ไม่ต้องปรับปรุง) ในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกันและ
ธปท. สามารถเข้าถึง ณ วันที่วัดมูลค่า

ระดับ 2 เป็นราคาเสนอซื้อขายที่คำนวณจากแบบจำลองที่มีใช้แพร่หลายในตลาดโดยใช้ข้อมูลที่สามารถสังเกตได้โดยตรง
หรือโดยอ้อมสำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น

ระดับ 3 เป็นราคาเสนอซื้อขายที่คำนวณจากแบบจำลองและเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้จากตลาดซึ่งนำมาใช้กับสินทรัพย์นั้น
หรือหนี้สินนั้น

23.3 วิธีการวัดมูลค่าและเทคนิคที่ใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรม

มูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ ใช้ราคาตลาดที่เผยแพร่โดยสถาบันที่เป็นที่ยอมรับในตลาดนั้น ๆ
โดยพิจารณาจากสภาพคล่องของหลักทรัพย์และตลาดซื้อขายหลักทรัพย์นั้นเป็นสำคัญ กรณีที่เป็นเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง
สถาบันผู้เผยแพร่ข้อมูลราคาจะใช้ราคาอ้างอิงจากกลุ่มสถาบันการเงินผู้ค้าหลักทรัพย์โดยตรง กรณีที่เป็นเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่มี
สภาพคล่องหรือในตลาดที่ไม่มีสภาพคล่อง ซึ่งไม่มีราคาตลาดที่น่าเชื่อถือ ผู้จัดทำข้อมูลราคาจะคำนวณมูลค่าด้วยแบบจำลองที่ใช้กัน
แพร่หลายโดยใช้ข้อมูลราคาส่งของสินทรัพย์หรือหนี้สินที่เทียบเคียงกันได้

สำหรับมูลค่ายุติธรรมของตราสารอนุพันธ์ จะใช้เทคนิคการประเมินมูลค่าโดยการคิดลดกระแสเงินสดและการใช้แบบจำลอง
ที่มีใช้แพร่หลายในตลาด โดยข้อมูลที่น่ามาใช้ประเมินมูลค่าจะเป็นข้อมูลที่สามารถสังเกตได้จากตลาด เช่น ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยและ
อัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น

24. การจัดประเภทรายการใหม่

ข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ที่นำมาแสดงเปรียบเทียบได้จัดประเภทรายการใหม่
บางรายการ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกับรายการในงบแสดงฐานะการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 โดยไม่มีผลกระทบต่อ
กับงบแสดงฐานะการเงินที่ได้รายงานไว้แล้ว การจัดประเภทรายการใหม่ มีดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

	ก่อนการจัดประเภท	จัดประเภทใหม่	หลังการจัดประเภทใหม่
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	6,958	(273)	6,685
สินทรัพย์อื่น	176,097	273	176,370

25. การอนุมัติงบการเงิน

งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ธปท. ให้ออกงบการเงิน เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2561

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ทำความเข้าใจ ตัวเลขผลการดำเนินงานของแบงก์ชาติ ปี 2560

ผลการดำเนินงานในปี 2560 ของแบงก์ชาติที่ปรากฏผลขาดทุน
มาจากการขาดทุนจากการตีราคาเป็นสำคัญ ในขณะที่ต้นทุน
จากการดำเนินงานนโยบายปรับลดต่อเนื่อง

1. ผลจากการตีราคาเงินสำรองระหว่างประเทศ

ตามมาตรฐานบัญชี กำหนดให้ทุกสิ้นปีต้องตีราคาในรูปเงินบาท
งบดุล สปท.

สินทรัพย์	หนี้สิน
>80% อยู่ในรูป เงินสำรองระหว่างประเทศ	100% อยู่ในรูปเงินบาท
<20% อยู่ในรูปเงินบาท	

เนื่องจากกว่า 80% ของสินทรัพย์ สปท. อยู่ในรูปเงินสำรองระหว่างประเทศ ผลการตีราคา
จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลการดำเนินงานบางปีกำไร บางปีขาดทุน (รูปที่ 1)

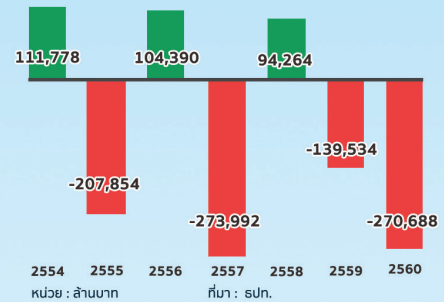
ปีที่เงินบาทแข็ง = ปรากฏผลขาดทุน

ปีที่เงินบาทอ่อน = ปรากฏผลกำไร

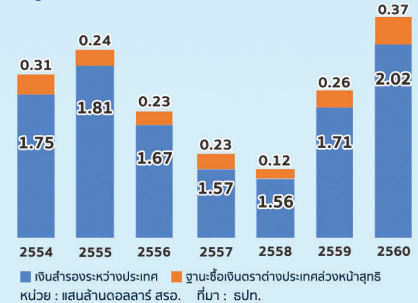
ตัวอย่าง: ณ สิ้นปี 2560 ที่มีเงินสำรองระหว่างประเทศรวมฐานซื้อเงินตราต่างประเทศ
ล่วงหน้าสุทธิแล้ว มีจำนวน 2.4 แสนล้านดอลลาร์ สรอ. หากค่าเงินเปลี่ยนแปลงเพียง 1 บาท
จะปรากฏกำไรหรือขาดทุนทางบัญชีถึง 2.4 แสนล้านบาท

ผลขาดทุนจากการตีราคา เป็นตัวเลขการขาดทุนทางบัญชี
เพราะในความเป็นจริง เงินสำรองยังคงอยู่ ไม่ได้สูญหายไป และปัจจุบันอยู่ในระดับสูง
เพียงพอต่อการดูแลเสถียรภาพด้านต่างประเทศและเศรษฐกิจไทย (รูปที่ 2)

รูปที่ 1 : ผลการดำเนินงานสุทธิของ สปท. ปี 54-60

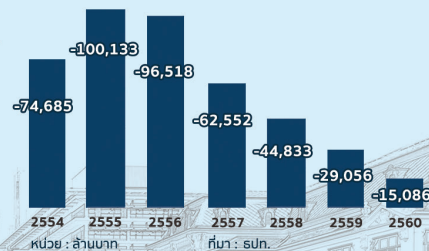
รูปที่ 2 : ตัวเลขเงินสำรองระหว่างประเทศ

2. ต้นทุนการดำเนินงานนโยบายเพื่อรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ

จากการดำเนินนโยบายเพื่อดูแลสภาพคล่อง อัตราดอกเบี้ย และเงินเฟ้อให้อยู่
ในระดับที่เหมาะสม ไม่สร้างความเปราะบางในระบบเศรษฐกิจการเงิน ส่งผลให้
สปท. มีต้นทุนดอกเบี้ยจ่าย ในขณะที่รายได้จากการนำเงินสำรองฯ ไปลงทุน
ได้ผลตอบแทนที่น้อยกว่า เพราะอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศอยู่ในระดับต่ำ
เป็นประวัติการณ์ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา ส่วนต่างของดอกเบี้ยรับ-จ่าย
ทยอยปรับดีขึ้นต่อเนื่อง (รูปที่ 3) และคาดว่าจะกลับมาเป็นบวก
(Positive Carry) ในปี 2561 ตามการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลก

รูปที่ 3 : ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ-จ่าย

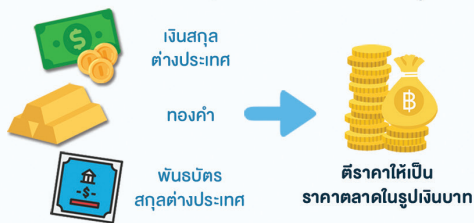
การขาดทุนมีผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่ และธนาคารกลางอื่นเผชิญปัญหาลักษณะคล้ายกันหรือไม่?

ไม่กระทบ เนื่องจาก

- การถือธนาคารกลาง คือการรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจให้มั่นคง ไม่ใช่มุ่งหากำไรเหมือนกับบริษัททั่วไป
- ประสบการณ์ธนาคารกลางในหลายประเทศ ชี้ว่า การขาดทุนไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่ของธนาคารกลาง
หากยังสามารถรักษาความน่าเชื่อถือและความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายการเงินและสื่อสารต่อสาธารณะ
อย่างชัดเจนและโปร่งใส

กำไรหรือขาดทุนทางบัญชี คือ...

กำไรหรือขาดทุน ที่เป็นผลจากการตีราคาสินทรัพย์
(ไม่ใช่กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการประกอบการจริง)

ตามมาตรฐานทางบัญชีกำหนดให้ทุกสิ้นปี
ต้องตีราคาสินทรัพย์เช่น ทองคำ เงินสกุลต่างประเทศ
ในรูปสกุลเงินท้องถิ่น

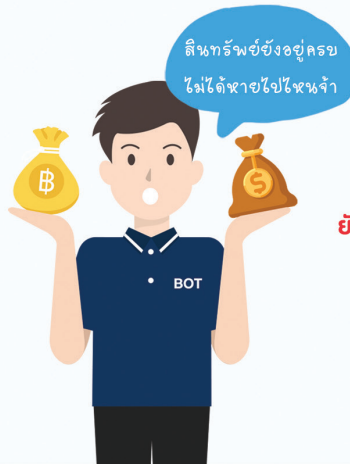
ตัวอย่างการตีราคา - บริษัท A ถือเงินไว้ 1 ล้านบาท เพื่อใช้จ่ายต่างประเทศในอนาคต

ปี 59 บริษัท A มีกำไรทางบัญชี 1 ล้านบาท

ปี 60 บริษัท A ขาดทุนทางบัญชี 1 ล้านบาท
(เทียบกับวันที่ 31 ธ.ค. 58)

จะเห็นว่า บริษัท A บางปีกำไร บางปีขาดทุน ตามอัตราแลกเปลี่ยนในช่วงเวลานั้น
แต่ยังคงมี 1 ล้านบาท ไว้ใช้จ่ายต่างประเทศในอนาคตอยู่เท่าเดิม
เช่นเดียวกับทุนสำรองระหว่างประเทศ ที่แบงก์ชาติถือไว้เพื่อใช้รักษาความเชื่อมั่นของประเทศ

สรุปว่า กำไรหรือขาดทุนทางบัญชี
คือกำไรหรือขาดทุน ที่เกิดจากการตีราคาสินทรัพย์
ยังไม่ใช่กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการประกอบการจริง
เพราะการตีราคาเปรียบเสมือนว่า ณ สิ้นปี
หากต้องขายสินทรัพย์ออกไป จะได้เงินเท่าไร
แต่ในความเป็นจริงสินทรัพย์ดังกล่าวยังมีอยู่ครบถ้วน

คณะกรรมการธนาการแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

นายอำพน กิตติอำพน
ประธานกรรมการ

นายวิฑูรย์ สันติประภาพร
รองประธานกรรมการ

นายไพบุลย์ กิตติศรีกังวาน
กรรมการ

นายเมธี สุภาพงษ์
กรรมการ

นางฤชกร สิริโยธิน
กรรมการ

นายปรเมธี วิมลศิริ
กรรมการ

นายสุวิญญ โรจนวานิช
 กรรมการ

นายชาลี จันทนียังยง
 กรรมการ

นายจีรเดช อุ้วสวัสดิ์
 กรรมการ

นายสุทัศน์ เศรษฐบุญสร้าง
 กรรมการ

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
 กรรมการ

นางสาวจารุวรรณ เฮงตระกูล
 กรรมการ

นายพฤทธิพงษ์ ศรีมาจันทร์
 เลขานุการ

นางสมฤดี รังสิยาภรณ์รัตน์
 ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

1. ประธานกรรมการ	นายอำพน	กิตติอำพน
2. รองประธานกรรมการ	นายวิโรไท	สันติประภาพ
3. กรรมการ	นายไพบูลย์	กิตติศรีกังวาน
4. กรรมการ	นายเมธี	สุภาพงษ์
5. กรรมการ	นางฤชกร	สิริโยธิน
6. กรรมการ	นายปรเมธี	วิมลศิริ
7. กรรมการ	นายสุวิชัย	โรจนวานิช
8. กรรมการ	นายชาลี	จันทนียังยง
9. กรรมการ	นายจีระเดช	อุสวัสดี
10. กรรมการ	นายสุทัศน์	เศรษฐบุญสร้าง
11. กรรมการ	นายเศรษฐพุฒิ	สุทธิวาทนฤพุมิ
12. กรรมการ	นางสาวจรรววรรณ	เชงตระกุล
13. เลขานุการ	นายพฤทธิพงศ์	ศรีมาจันทร์
14. ผู้ช่วยเลขานุการ	นางสมฤดี	รังสิยาภรณ์รัตน์

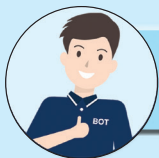
ผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

1. ผู้ว่าการ	นายวิโรไท	สันติประภาพ
2. รองผู้ว่าการ ด้านบริหาร	นายไพบูลย์	กิตติศรีกังวาน
3. รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพการเงิน	นายเมธี	สุภาพงษ์
4. รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน	นางฤชกร	สิริโยธิน
5. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายทรัพยากรบุคคลและพัฒนางานองค์กร	นายณัฐวุฒิ	พงศ์สิริ
6. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายยุทธศาสตร์และความสัมพันธ์องค์กร	นางจันทวรรณ	สุริตกุล
7. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายวางแผนและงบประมาณ	นางสาวนพพร	มหารักษ์กะ
8. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายระบบข้อสนเทศ	นายเพิ่มสุข	สุทธิสุน
9. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน	นายรณดล	นุมนนท์
10. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตรวจสอบกิจการภายใน	นางสุภาวดี	ปุ่นศรี
11. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายออกบัตรธนาคาร	นายวรพร	ตั้งสง่าศักดิ์ศรี
12. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน	นายจาตุรงค์	จันทรังษ์
13. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายช่วยงานบริหาร	นายพฤทธิพงศ์	ศรีมาจันทร์
14. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน	นายสมบุรณ์	จิตเป็นธม
15. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน	น.ส.สิริธิดา	พนมวัน ณ อยุธยา
16. ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน	น.ส.วชิรา	อารมย์ดี

ไม่พลาดทุกข่าวสาร และความรู้จากแบงก์ชาติ เพียงติดตามเราผ่านทาง...

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ความรู้ทางเศรษฐกิจการเงิน และแจ้งข่าวสารสำคัญต่าง ๆ

ธนาคารแห่งประเทศไทย - Bank of Thailand

@bankofthailand

Bank of Thailand

ศคจ. 1213

ส่งเสริมความรู้และให้คำปรึกษาแก่ผู้ใช้บริการทางการเงิน

Puey Ungphakorn Institute
for Economic Research – PIER

เครือข่ายนักวิจัย และพื้นที่เผยแพร่
งานวิจัยที่มีคุณภาพ

ธนบัตรทุกเรื่อง

ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับธนบัตรไทย

Bank of Thailand _
Careers and Employment

ข่าวสมัครงาน ฝึกงาน
และทุนการศึกษา

Bank of Thailand

เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี
อย่างยั่งยืนของไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย

273 ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 0-2283-5353 www.bot.or.th

Bank of Thailand Channel
Hotline1213 Channel

www.bot.or.th

@bankofthailand

bankofthailand
Hotline1213